

Strategija gospodarskog razvoja

grada
Slavonskog
Broda

2012.-2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1 Uvodna riječ gradonačelnika Grada Slavonskog Broda	1
1.2 Svrha i opis metodologije pri izradi Strategije gospodarskog razvoja.....	2
2. VEZA S OSTALIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA GRADA I BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	4
3. ANALIZA STANJA	6
3.1 Povijesni prikaz.....	6
3.2 Geoprometni položaj.....	7
3.3 Klimatska i ostala prirodna obilježja	8
3.4 Prometna i komunalna infrastruktura te zaštita okoliša.....	9
3.5 Stanovništvo.....	14
3.6 Društvena infrastruktura	18
3.7 Civilno društvo	23
3.8 Gospodarstvo	24
3.9 Institucionalni okvir za upravljanje razvojem grada	33
3.10 Međunarodna suradnja.....	36
4. SWOT ANALIZA	38
5. VIZIJA RAZVOJA GRADA SLAVONSKOG BRODA	41
6. STRATEŠKI CILJEVI, RAZVOJNI PRIORITETI I PROVEDBENE MJERE	43
7. FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEGIJE	54
8. OPIS PARTNERSKIH KONZULTACIJA	55
9. MEHANIZMI PRAĆENJA PROVEDBE, VREDNOVANJA I AŽURIRANJA STRATEGIJE	58
10. DODACI	60
DODATAK I: Predloženi članovi Radne Skupine za izradu Strategije	61
DODATAK II: Baza Projekata	64
DODATAK III: Obrazac za prijavu projektnih prijedloga.....	90

1. UVOD

1.1 Uvodna riječ gradonačelnika Grada Slavenskog Broda

Kada smo započeli rad na izradi novog strateškog dokumenta za upravljanje razvojem Slavenskog Broda, željeli smo utvrditi razvojne potrebe grada, postaviti okvir razvoja gospodarstva, te usmjeriti poduzetnike i ostale subjekte prema daljnjem ulaganju u razvoj. Raduje me što smo uspješno realizirali planirano, te sada imamo završen dokument *Strategija gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda* koji ispunjava očekivanja i zadovoljava sve zadane kriterije.

Glavne zadaće naše *Strategije* su: jačanje poduzetništva temeljenog na znanju i tradiciji, jačanje sustava obrazovanja u funkciji razvoja gospodarstva, te razvoj temeljen na zaštiti okoliša kao preduvjet boljeg života i potreba građana.

Svjesni smo da sam dokument neće riješiti sve izazove s kojima se suočavamo. Shvaćamo ga kao alat za privlačenje ulagača, za efikasno korištenje nacionalnih i lokalnih resursa, privatnih i javnih investicija i sredstava iz fondova Europske unije. Samo zajedničkim naporima možemo doći do ostvarenja ciljeva koji baziraju na zajedničkom interesu: da grad Slavonski Brod bude ekološki očuvan prostor s razvijenom prometnom i komunalnom infrastrukturom, konkurentnim gospodarstvom i visokim životnim standardom. S ciljem da *Strategija* bude rezultat lokalnog znanja, iskustva, ali i motivacije, te da svi sudionici preuzmu odgovornost za realizaciju *Vizije, Strateških ciljeva i Prioriteta* koje su sami definirali, u Radnu skupinu uključen je veliki broj dionika iz javnog, civilnog i gospodarskog sektora.

Pri definiranju odrednica strateškog planiranja vodili smo računa o glavnim prirodnim resursima grada i našim snagama, koje će nam pomoći da prevladamo svoje slabosti i uz puno zajedničkog rada i učenja ostvarimo naše ciljeve. Grad Slavonski Brod će svoje djelovanje stoga usmjeriti na obrazovanje, podršku gospodarstvu, ekološke projekte i razvoj infrastrukture prvenstveno kroz oslanjanje na vlastite izvore u suradnji s privatnim kapitalom, tražeći podršku na razinama RH i EU. Sva ulaganja u gospodarski i društveni razvoj grada Slavenskog Broda, bilo od strane državnih izvora, EU fondova, vlastitih lokalnih izvora kao i drugih izvora, bit će uz pomoć ove *Strategije* usmjerena na projekte koji su razvojno orijentirani, mjerljivi i koji postižu zadane razvojne ciljeve. Pri pisanju *Strategije* vodilo se računa o razvojnim procesima u okruženju, o povezanosti s ključnim razvojnim smjernicama sadržanim u različitim strategijama na višim razinama kao i o programima Predpristupnih i Strukturnih fondova EU. Ključ uspjeha, kako ovoga dokumenta tako i cjelokupnog razvoja, su kvalitetno osmišljeni projekti čijom realizacijom želimo prostor grada Slavenskog Broda učiniti društveno i gospodarski poželjnim.

Stoga pozivam sve gospodarstvenike, institucije, organizacije civilnog društva i sve ostale dionike, da se kroz kvalitetne projekte angažiraju za provedbu *Strateških ciljeva* i time doprinesu uspjehu ovoga dokumenta i, što je najvažnije, razvoju našega grada i boljitku života njegovih građana, a da bi najkasnije 2020. godine živjeli ideal koji je opisan *Vizijom* grada Slavenskog Broda.

Gradonačelnik
Mirko Duspara, dr.med.

1.2 Svrha i opis metodologije pri izradi Strategije gospodarskog razvoja

Izrada strategije je proaktivni proces kroz koji lokalna zajednica želi utjecati na svoju budućnost. Svrha strategije je lakše donošenje odluka o ulaganjima u društveno-gospodarski razvoj u skladu s dugoročnim ciljevima i ambicijama. Naime, određivanje razvojnih prioriteta je neophodno jer su resursi, kako financijski tako i ljudski, kojima raspolaže lokalna samouprava najčešće manji od izraženih razvojnih potreba, a strategija pomaže resurse ciljano usmjeriti u ključne intervencije.

Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda u suradnji s Gradom Slavonskim Brodom koordinirala je proces izrade *Strategije gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda* za desetogodišnje razdoblje; s operativnim naglaskom na razdoblje do 2013. godine (radi usuglašavanja s financijskim planiranjem odnosno planiranjem proračuna Republike Hrvatske i Europske Unije). *Strategija gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda* pruža smjernice i mjere čija će provedba doprinijeti povećanju kvalitete života i rada u Slavonskom Brodu.

Strategija gospodarskog razvoja je nastala na temelju angažmana Radne skupine na čelu s Razvojnou agencijom Grada Slavenskog Broda i predstavnicima Gradske uprave te vanjskog konzultantskog tima. U Radnu skupinu pozvani su predstavnici gospodarstva, javnog sektora, obrazovnog sektora, civilnog društva i drugi bitni čimbenici razvoja grada Slavenskog Broda. Osim doprinosa članova Radne skupine, u *Strategiju* ugrađen je i niz informacija prikupljenih kroz partnerske konzultacije s interesnim skupinama s područja grada. Primijenjena je suvremena participativna razvojna metodologija, tako da su institucije i građani kao dionici razvoja Slavenskog Broda imali priliku aktivno se uključiti i sudjelovati u kreiranju razvojnog puta svoga grada. Ovakva metodologija omogućuje suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora, te mobilizira sve raspoložive javne i privatne resurse kao potporu razvoju. Popis članova Radne skupine i popis osoba i institucija uključenih u partnerske konzultacije nalaze se u privitku.

Radna skupina je rad na *Strategiji* započela prikupljanjem podataka iz dostupnih izvora, organizacijom sastanaka i radionica te uređivanjem podataka. *Strategija* je nastala kao rezultat analize stanja gospodarstva, stanovništva, društvenih djelatnosti, infrastrukture te institucija uključenih u upravljanje razvojem grada. Na osnovi svih identificiranih potencijala, resursa, geografskih obilježja, tradicije i kulture, Radna skupina je u suradnji sa ostalim dionicima definirala osnovne smjernice djelovanja. Analiza stanja i SWOT analiza ukazale su na razvojne probleme koji su zatim pretočeni u *Strateške ciljeve* koje treba doseći s ciljem rješavanja problema. Ciljevi su razvrstani po značaju i međusobnoj ovisnosti, te su razrađeni na *Prioritete, Mjere* i *Projekte* koje bi trebalo realizirati u razdoblju do 2013. godine kako bi se doprinijelo ostvarivanju svakog od ovako određenih ciljeva.

Krajnji rezultat rada Radne skupine je *Strategija gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda* u funkciji krovnog planskog dokumenta koja predstavlja usuglašene stavove svih dionika oko gradskih razvojnih potreba i prioriteta, te razvojne izazove koje Grad dijeli s ostalim gradovima u susjedstvu, s županijom i širom regijom.

Strategija se pokušala pozicionirati u odnosu na posljedice svjetske gospodarske krize koja je zahvatila i Republiku Hrvatsku, kao i na strukturne slabosti koje je kriza razotkrila. *Strategijom*

se predlaže, prepoznajući snage i iskorištavajući prilike, vratiti Slavonski Brod na putanju održivog društveno-gospodarskog rasta, programom aktivnosti i mjera čiji će rezultati biti vidljivi u što kraćem roku. Temeljni cilj izrade ovog strateškog dokumenta je stvaranje konkurentnog gospodarstva za ostvarenje visokog standarda razvoja i kvalitete življenja u Slavonskom Brodu.

Potrebno je naglasiti da je za uspješnu transformaciju gospodarstva nužan angažman svih subjekata, države i javnog sektora, privatnih poduzeća i stanovništva. Grad Slavonski Brod svojim aktivnostima može pospješiti gospodarski rast stvarajući poticajno poslovno okruženje, no ne može zamijeniti privatnu inicijativu i odgovornost.

Stoga treba istaknuti sljedeće:

- za gospodarski rast i razvoj odgovorni su svi građani, javni sektor i gospodarski subjekti
- poslovanje gospodarskih subjekata koje nije ekonomski održivo, Grad svojim mjerama ne može učiniti ekonomski održivim
- za sve sektore i gospodarske subjekte mora vrijediti načelo dobrog gospodara
- za sve sektore i gospodarske subjekte moraju vrijediti ista pravila igre; ne postoje poželjni i nepoželjni već samo uspješni i neuspješni
- odgovorno poduzetništvo treba afirmirati kao jednu od temeljnih vrijednosti na kojima počiva gospodarski razvoj grada Slavonskog Broda

Na tom tragu su i temeljna načela za ostvarivanje *Strateških ciljeva* razvoja grada Slavonskog Broda, koja se mogu se sažeti na:

- Stabilnost: gospodarski oporavak i rast mora biti stabilan i kontinuiran te temeljen na rastu proizvodnosti, inovativnosti i konkurentnosti
- Održivost: uzimajući u obzir razvojne potencijale grada Slavonskog Broda, briga o načinu korištenja prostora i očuvanja okoliša od prioritetnog je značaja za razvoj lokalnog gospodarstva
- Socijalna pravednost: vrlo je važno osigurati dostojne uvjete života, posebno ranjivim skupinama stanovništva – nezaposlenima, siromašnima, starijima, marginaliziranim skupinama, te osobama s invaliditetom

2. Veza s ostalim strateškim dokumentima Grada i Brodsko-posavske županije

Pri izradi *Strategije gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda* velika je pažnja posvećena usklađenosti formuliranih *Strateških ciljeva, Mjera i Prioriteta* s drugim lokalnim, regionalnim i nacionalnim strateškim dokumentima; sve kako bi se omogućio sinergijski efekt. Razvoj grada namjerava se staviti u širi kontekst razvoja županije i Hrvatske, te se želi ukazati na činjenicu kako će ulaganja u razvojne projekte od značaja za Grad doprinijeti ispunjavanju i strateških razvojnih ciljeva kako Brodsko-posavske županije i šire regije, tako i Republike Hrvatske.

Gradska *Strategija* prvenstveno se nadovezuje na *Županijsku razvojnu strategiju Brodsko-posavske županije* za period od 2011. do 2013. godine, te su *Strateški ciljevi i Prioritet* potpuno usuglašeni s *Razvojnim ciljevima i Prioritetima* Brodsko-posavske županije. Predstavници gradskih javnih institucija aktivno su sudjelovali u izradi *Županijske razvojne strategije*, te tako osigurali usklađenost i dosljednost u promišljanju razvoja ovoga kraja.

Nadalje, *Strategija* se naslanja i na *Strategiju regionalnog razvoja Republike Hrvatske*, te uzima u obzir Razvojne prioritete Panonske regije, kojoj pripada i grad Slavonski Brod. *Strateški ciljevi i prioriteta* grada Slavenskog Broda potpuno su usuglašeni s Razvojnim prioritetima Panonske Hrvatske.

Objektivno pozicioniranje trenutnog stupnja razvoja grada Slavenskog Broda u odnosu na ostale gradove i općine u Republici Hrvatskoj omogućeno je izračunom Indeksa razvijenosti (sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH, a definiranog Uredbom NN 89/10). Prema Indeksu razvijenosti grad Slavonski Brod spada u III. kategoriju jedinica lokalne samouprave, na 87,45% prosjeka RH. U tablici je dan opis pokazatelja za grad Slavonski Brod na temelju kojih je izvršen izračun indeksa razvijenosti.

Tablica 1: Pokazatelji razvoja grada Slavenskog Broda u odnosu na nacionalni prosjek

Osnovni pokazatelji					Vrijednost u odnosu na nacionalni prosjek				
Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina
2006-2008	2006-2008	2006-2008	2001-1991	2001	2006-2008	2006-2008	2006-2008	2001-1991	2001
21.172	1.637	18,3%	113,8	70,8%	73,1%	47,2%	91,9%	123,6%	106,6%

Izvor: Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema razvijenosti, Ministarstvo poduzetništva

U želji da stvori kvalitetne pretpostavke za dugoročno održivi razvoj turizma, Turistička zajednica grada Slavenskog Broda odlučila je pokrenuti izradu dokumenta *Turistički master plan za grad Slavonski Brod*. *Strategija razvoja grada Slavenskog Broda* naslanja se na *Turistički Master Plan*, te dodatno naglašava potrebu iskorištavanja glavnih razvojnih i turističkih resursa, tj. rijeku Savu i Tvrđavu Brod. *Strategija* se ne bavi detaljnom analizom svih potencijala ova dva

resursa, s obzirom da su već razrađeni u *Turističkom master planu*, nego na njih odgovara prijedlogom mjera i konkretnih projekata.

Konačno, *Strategija* je usuglašena i s Operativnim programima koje je Republika Hrvatska izradila za potrebe korištenja sredstava Europske Unije kroz IPA program te strukturne i kohezijske fondove. Cilj je da većina mjera i projekata koji proizlaze iz *Strategije* nađu svoje uporište u prioritetima Operativnih programa, kako bi grad Slavonski Brod mogao učinkovito kombinirati i iskoristiti domaće i europske fondove za svoje razvojne projekte.

3. Analiza stanja

3.1 Povijesni prikaz

Naselja su na ovom dijelu Hrvatske postojala još u prapovijesno doba što je uvjetovano povoljnim geografskim položajem, ugodnom kontinentalnom klimom, plodnim tlom i blizinom rijeke. Grad je dobio ime *Brod* koje je isprve simboliziralo mjesto na kojem se dala pregaziti rijeka, a poslije i sredstvo za prelaženje rijeke.

Na sjeveroistočnom dijelu grada, na lokalitetu Galovo, relativno nedavno otkriveno je bogato nalazište starčevačke kulture iz ranoga kamenog doba. Osim činjenice, da se radi o najvećem nalazištu iz kamenog doba na području Sjeverne Hrvatske, bitna je činjenica da pronađeni materijalni ostaci potvrđuju 8.000 godina staro naseljavanje Broda. Znanstvenici procjenjuju da je riječ, ne samo o najstarijim dokazima naseljavanja grada, nego općenito i o tragovima najstarijeg naselja u cjelokupnoj Hrvatskoj. Jedna od njih je i prvi put u Europi pronađena zemunica za ukop, posebno sagrađena. Prema nalazima s još nekih lokaliteta, stručnjaci smatraju da se na gradskom području vjerojatno nalazilo dosta veliko prapovijesno naselje.

Kroz povijest je lokacija grada Slavenskog Broda bila dobro nastanjena, a prva povijesna naseobina na tom mjestu nazvana *Marsonia* datira iz rimskih vremena, o čemu svjedoče arheološki nalazi iz tog doba.

U 6. stoljeću nove ere na području grada su se nastanili Slaveni. Samo ime grada se prvi puta spominje u Povelji ugarsko-hrvatskog kralja Bele IV. 1224. godine. Kroz kasni Srednji vijek i glavninu Novog vijeka Slavonski Brod je bio važna utvrda u Vojnoj Krajini, u sklopu serije utvrđenja na granici Austrije sa Turskim carstvom. Utjecaj Turaka na ovom prostoru je dominantan sve do kraja 17. stoljeća kada se situacija mijenja osvajanjem teritorija od strane Austro-Ugarske monarhije. U gradu se u to vrijeme razvijaju sitni obrt i trgovina, a od najranijeg doba duhovnu službu vrše Franjevci pod čijim utjecajem se razvijaju prosvjeta i kultura.

U 20. stoljeću Slavonski Brod je kao prometni i industrijski centar iskusio nekoliko perioda brzog rasta. Zbog naglog gospodarskog razvitka Zlatnim dobom Broda nazivaju se 20-e godine prošlog stoljeća. Grad 1934. godine mijenja ime iz „Brod na Savi“ u „Slavonski Brod“.

Kao jako industrijsko i prometno središte grad je doživio teška razaranja u Drugom svjetskom ratu, te je kraj rata dočekaao s gotovo potpuno uništenom industrijom i prometnom infrastrukturom. Više od 80% građevina je bilo uništeno u savezničkim bombardiranjima pri čemu su uništene građevine iz vremena Austro-Ugarske.

Za vrijeme Domovinskog rata Slavonski Brod je pretrpio strahovita razaranja budući da je neprijatelju bio vrlo važan zbog svog geopolitičkog položaja. Slavonski Brod je drugi najteže stradali hrvatski grad poslije Vukovara.

Grad se tijekom poratnih 90-ih postupno oporavljao i obnavljao, te se nastojao povezati s ostalim dijelovima Hrvatske, što gospodarski što prometno, a to je uvijek bilo primarno za Slavonski Brod. Nadalje, radilo se i na obnavljanju industrijskih pogona, koji su svojevremeno zapošljavali većinu stanovnika.

3.2 Geoprometni položaj

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, grad Slavonski Brod je postao administrativno sjedište Brodsko-posavske županije i obuhvaća danas naselja Slavonski Brod, Brodski Varoš i Podvinje. Područje grada Slavanskog Broda prostire se na površini od 50,14 km², što čini 2,47% ukupne površine Brodsko-posavske županije.

Slavonski Brod je industrijsko, kulturno, upravno, sudsko i financijsko središte Brodsko-posavske županije, po veličini i značaju drugi grad u Slavoniji i sedmi je po veličini u Republici Hrvatskoj. Kao administrativnom centru i industrijskom centru županije, značaj Slavanskog Broda u regiji raste; pogotovo u posljednjih desetak godina. Iako se naglasak razvitka u posljednje vrijeme stavlja u razvijanje turizma i uslužnih djelatnosti, Slavonski Brod je uvijek bio industrijski grad i njegova budućnost je upravo u tom sektoru. No neophodna je daljnja modernizacija brodskih tvornica i industrije.

Danas je Slavonski Brod prometni grad na autocesti koja povezuje Središnju Europu sa Malom Azijom. Nalazi se na sjevernoj obali rijeke Save, na granici s Bosnom i Hercegovinom, i predstavlja čvorište glavnih prometnih pravaca u smjeru zapad-istok i sjever-jug. Kroz Slavonski Brod prolaze željeznička pruga Paneuropski Koridor X i autocesta A3 iz zapadne Europe ka Bliskom Istoku, a na rijeci Savi je cestovni most koji spaja Hrvatsku i BiH (u Slavanskom Brodu se nalazi međunarodni granični prijelaz). Grad je lociran na pola puta između Zagreba i Beograda, na južnom rubu Panonske ravnice, između obronaka Dilj-gore na sjeveru, i rijeke Save na jugu. Plovni put rijekom Savom koristi se još od doba Rimljana; paralelno s rijekom Savom kroz slavonsku ravnicu danas se pruža i naftovod.

Kroz povijest je prometna povezanost grada bila bitan pokretač gospodarstva grada Slavanskog Broda. Kroz Slavonski Brod prolazi važna državna autocesta Zagreb-Slavonski Brod-Beograd (A3). Luka Brod je druga najvažnija riječna luka u državi, te se u procesu izgradnje nalazi i suvremena lučka infrastruktura s predviđenim godišnjim kapacitetom od 1.500.000 tona. Prometni značaj grada sve više raste imajući na umu početak izgradnje nove autoceste na međunarodnom tranzitnom pravcu C5, koja će povezivati srednju Europu i Slavoniju s Bosnom i Hercegovinom i obalom Jadranskog mora. Trasa prometnica nalazi se na nešto više od 15 km istočno od centra Slavanskog Broda, pa će njenim dovršavanjem šira prigradska zona postati jedno od najvećih cestovnih čvorišta u Hrvatskoj. Zbog izvrsne prometne povezanosti grada, na sjecištu važnih međunarodnih pravaca, ovaj infrastrukturni projekt će se vrlo pozitivno odraziti na daljnji gospodarski razvoj koliko samoga grada, toliko i čitave županije.

3.3 Klimatska i ostala prirodna obilježja

Krajobraz Brodsko-posavske županije karakteriziraju tri zone duž riječnog toka Save: brda na sjeveru, ravnice Panonske nizine na središnjem dijelu i lijeva obala rijeke Save. Županija je pretežno ravničarska, s najvišom točkom na planini Psunj s 984 m nadmorske visine. Prosječna visina je 90 m nadmorske visine, a najniža točka u Županiji je na 83 m ispod razine mora (Gundinci).

Brdoviti dijelovi Brodsko-posavske županije prekriveni su šumama i/ili vinogradima; s druge strane je područje uz obalu rijeke Save isprepletено mrežom umjetnih kanala i močvara. Doline karakterizira bogata obradiva zemlja i stoljetne hrastove šume. Zbog povoljnih geografskih, pedoloških i klimatskih uvjeta, na području Županije moguće je razvijati voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo u smislu ostvarivanja veće dobiti po jedinici površine u odnosu na ratarstvo.

Osim kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, osnovno obilježje i osobito vrijedan resurs na području Brodsko-posavske županije su velike šumske površine, vode i vodene površine te nalazišta mineralnih sirovina.

Klima je umjereno kontinentalna s relativno blagim zimama i toplim ljetima.

Županija se odlikuje bogatstvom biljnih vrsta, te se na teritoriju Brodsko-posavske županije nalaze brojna zaštićena prirodna područja. Neki od faktora koji bi mogli ugroziti biološku raznolikost Županije su:

- Nestajanje staništa zbog širenja urbanih područja;
- Promjene staništa zbog uništavanja, degradacije i fragmentacije;
- Onečišćenje okoliša: tla, vode i zraka koje uzrokuju domaćinstva i industrija uključujući nepročišćavanje otpadnih voda; prekomjerno iskorištavanje prirodnih izvora zbog izlova, krivolova, sječe, sakupljanja i drugih nereguliranih aktivnosti;
- Unošenje stranih vrsta u ekološke sustave i neadekvatne mjere zaštite okoliša i njihova nedostatna integriranost u postupak prostornog planiranja i gospodarske djelatnosti.

3.4 Prometna i komunalna infrastruktura te zaštita okoliša

A. Cestovni promet

Grad Slavonski Brod iznimno je povoljno prometno povezan. Naime, kroz prostor grada Slavanskog Broda prolazi najvažnija državna cesta D-4 Zagreb - Lipovac, koja povezuje zemlje Europe s Bliskim Istokom. Navedeni longitudinalni pravac (u smjeru istok- zapad) presijeca državna cesta D53 (GP D. Miholjac – Našice – GP Slavonski Brod). Na tom je pravcu izgrađen i novi most preko Save koji je bio srušen u vrijeme rata. Postojeću trasu državne ceste potrebno je rekonstruirati prvenstveno u urbanoj zoni (obilaznica Slavanskog Broda) te poboljšanjem prometno-tehničkih elemenata na kritičnim dionicama postojeće trase.

Najvažnije prometnice na području grada Slavanskog Broda su:

- *Državne ceste*

- D4 Autocesta Zagreb – GP Lipovac
- D53 Našice – GP Slavonski Brod
- D514 Slavonski Brod (D53) – Slavonski Brod istok (D4)

- *Županijske ceste*

- Ž 4202 Bartolovci (D252) – Brodski Varoš – Vrpolje – granica županije
- Ž 4205 Brodski Stupnik (Ž 4224) – Zbjeg – Slavonski Brod (D53)
- Ž 4207- D525 Zapadna vezna cesta – Sjeverna vezna cesta – D53
- Ž 4208 - D53 Svačićeva – Zagrebačka – Ž4207
- Ž 4209 - Ž 4208 Jadranska ulica – Zračna Luka Jelas
- Ž 4210 Slavonski Brod (D53) – Ulica Petra Krešimira IV. – Strossmayerova ulica – Ruščica – Oprisavci – Jaruge – D7
- Ž 4211 - D514 Sjeverna vezna cesta – Osječka ulica - Gupčeva ulica
- Ž 4210 Ulica Petra Krešimira IV.
- Ž 4212 – Ž 4211 Osječka ulica – Donja Vrba – Ž 4188
- Ž 4214 – Ž 4210 Robni terminal Bjeliš
- Ž 4235 – Ž 4202 Putni prijelaz Brodsko Vinogorje – Ž 4207

Ističe se potreba za poboljšanjem postojeće mreže cesta, za izgradnjom zapadne, srednje i istočne obilaznice grada na državnim cestama, za uspostavom novih cestovnih koridora u pograničnom području, te za uspostavom zajedničkih cestovnih koridora u suradnji sa Bosnom i Hercegovinom.

B. Javni prijevoz

Javni prijevoz se primarno temelji na razvoju autobusnih linija te na uslugama taxi prijevoza. Mreža autobusnih linija predviđa da udaljenost od autobusne stanice u središnjim dijelovima grada ne bude veća od 400 m, a u rjeđe naseljenim područjima grada najviše do 800 m. Predlaže se proširenje mreže postojećih prigradskih autobusnih linija uvođenjem kružnih autobusnih linija stvarajući jedinstven sustav javnog prijevoza.

C. Željeznički promet

Kroz područje grada Slavanskog Broda danas prolazi željeznička pruga Savski Marof (državna granica) – Zagreb – Novska – Tovarnik (državna granica) - *Paneuropski Koridor X*, dok je već ranije napuštena trasa pruge Slavonski Brod – Bosanski Brod. Odlukom Vlade Republike Hrvatske, temeljem Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu, željeznička pruga Savski Marof (državna granica) – Zagreb – Novska – Tovarnik državna granica razvrstana je u magistralne željezničke pruge s oznakom MG – 2. Pruga služi za mješoviti promet, putničkih i teretnih vlakova. Unutar prostora grada Slavanskog Broda nalazi se 7,34 km pruge (od km 217+200 do km 224+540).

D. Luka Brod

Zakon o lukama u unutarnjim vodama koji je donesen 1998. godine odredio je četiri lučke uprave: Sisak, Slavonski Brod, Vukovar i Osijek. S osnivanjem Lučke uprave krenulo se 2001. godine, a iste te godine je pokrenut projekt Luke Brod. Prvi radovi na gradilištu odnosno na postavljanju ogromne betonske vertikalne obale počeli su 2003. godine, čime se ovoj riječnoj luci omogućio pretovar ravan Luci Rijeka. Lučka uprava Slavonski Brod je odradila dio posla koji se odnosi na osiguranje infrastrukture potreban za pretovar robe, a nakon što su gotovo u potpunosti riješeni imovinsko-pravni odnosi otvorila su se vrata realizaciji drugog dijela projekta, tj. privlačenju investitora koji će graditi nove tvornice i pogone, velike distribucijske centre, predstavništva, itd. Cilj privlačenja ovih ulaganja je otvorenje novih radnih mjesta.

Luka Brod je i druga najvažnija riječna luka u državi i najveća na rijeci Savi (u izgradnji je suvremena lučka infrastruktura s predviđenim godišnjim kapacitetom od 1.500.000 tona). Luka Brod s širinom od 125 metara vertikalne obale bit će u mogućnosti podnijeti utovar i istovar tereta teškog i 320 tona, a prostirat će se na oko 800 tisuća četvornih metara. Luka će s autocestom biti povezana pomoću prilaznih cesta. Već postoji pruga koja povezuje Luku sa željezničkim kolodvorom u dužini cca 5 km. U budućnosti prethodi izgradnja željezničkog kolosijeka u lučkom području Luke Brod dužine cca 3 km, koji je prijeko potreban za manipulaciju tereta u luci, te izgradnja cestovne infrastrukture dužine cca 5,5 km u lučkom području Luke Brod.

Na području Luke Brod do sada je izgrađeno 125 metara vertikalne obale, betonski plato od 3.000 m² sa strujom i telefonom, 75 metara kamene obalo-utvrde, sanirana je željeznička pruga do Luke, izgrađena je moderna cesta do Luke i uređene su makadamske ceste, očišćeno je korito Save, riješeni su imovinsko-pravni odnosi, te je otkupljeno zemljište.

E. Plinifikacija

Sustav za opskrbu zemnim plinom sastoji se od magistralnog plinovoda Slavonski Brod – Vinkovci i mjerno-redukcijske postaje Slavonski Brod. Postojeći magistralni plinovodi su: Slavonski Brod – Vinkovci DN 400, OPČS Slobodnica – MRČ Slavonski Brod DN 400, Našice – Slavonski Brod DN 300 i Slavonski Brod – Našice DN 150. Magistralni plinovod Slavonski Brod – Vinkovci D 400 izmješta se zajedno s koridorom JANAF-a u koridor autoceste na području Šestinac. Planirani magistralni plinovodi su: Slobodnica – Donji Miholjac 75 bar DN 700 i Slobodnica – Slavonski Brod – Sotin 75 bar DN 700.

Distribucija za područje Slavanskog Broda vrši se preko mjerno-redukcijske stanice MRS Slavonski Brod kapaciteta 58.000 m³/h, te izlaznog tlaka od 30 bara. Iz MRS Slavonski Brod planirana je opskrba stare MRS Slavonski Brod 30-barskim VT plinovodom profila F 150 mm. Osnovni dio tlaka u distribucijskoj mreži je 4 bara. Izuzetak su naselja koja se napajaju s RS Slobodnica, Brodski Varoš, Glogovica i Đuro Đaković – Slavonski Brod čiji tlak iznosi 3 bara. Područje grada Slavonski Brod pokriveno je niskotlačnim razvodom (100 mbar) preko redukcijskih stanica Slavonija i Andrija Hebrang.

F. Vodno-gospodarski sustav

Značajno za vodoopskrbni sustav su veći podzemni zahvati vode za komunalne potrebe i potrebe industrije na području grada. Iz sustava za vodoopskrbu snabdijeva se oko 60.000 stanovnika Slavanskog Broda i okolice. Najveći opskrbeni sustav vodoopskrbe formiran je kao zajednički; na njega su priključena tri naselja grada Slavanskog Broda, sedam naselja općine Bebrina, dva naselja općine Bukovlje, Gornja Vrba i Klakar, te šest naselja općine Podcrkavlje. Dužina tog sustava je 487 km s oko 17.000 priključaka (1998. godina). Kao izvor vode koristi se vodocrpilište Jelas zapadno od gradskog središta Slavanskog Broda s aktivnih 8 bunara kapaciteta 350 l/sek. U vodocrpilištu Jelas danas se zahvaća cca 250 l/s; maksimalni kapaciteti se procjenjuju na 330 l/s (najpovoljnije procjene do 450 l/s). Kvaliteta vode ne zadovoljava radi povišenog sadržaja željeza, mangana, nitrata i amonijaka te se ona tehnološki obrađuje. U budućnosti se planira povezivanje postojećih sustava u regionalni sustav vodoopskrbe Istočne Slavonije. Formiranjem jedinstvenog sustava povećava se razina sigurnosti vodoopskrbe jer nitko više ne ovisi isključivo o jednom izvoru ili crpilištu. U prvoj etapi nužan je razvoj lokalnih manjih zajedničkih vodoopskrbnih sustava nekoliko naselja. Njihovo spajanje rezultirat će uspostavom većih sustava što će u konačnici dovesti do uspostave regionalnog sustava uz autocestu Zagreb-Lipovac.

Najveći sustav za odvodnju u Brodsko-posavskoj županiji izgrađen je u Slavanskom Brodu, te je na njega priključeno oko 50.000 stanovnika odnosno oko 90% stanovnika grada. Dužina mreže odvodnje u Slavanskom Brodu iznosi oko 120 km. Otpadna voda se bez prethodnog čišćenja ispušta u vodotoke Mrsunje i Glogovice, lateralni kanal i Savu.

Na javni sustav odvodnje priključeni su i industrijski pogoni koji otpadnu vodu također ispuštaju bez prethodnog čišćenja. Na istoku grada smještena je *Industrijska zona Bjeliš* iz koje se otpadne vode ispuštaju u Crni kanal. Zbog ravničarskog kraja izgrađeno je 7 precrpnih postaja, od kojih 4 postaje služe za pre-pumpavanje mješovitih otpadnih voda u Savu, a 3 rade samo u kišnom razdoblju za prebacivanje oborinskih voda u najbliži gravitacijski odvodnik. Uže područje Slavanskog Broda raspolaže mješovitim sustavom odvodnje, a prigradska naselja polu-odvojenim.

Problem kvalitetne odvodnje prisutan je na perifernim dijelovima grada, gdje je naglom urbanizacijom, bez izvedbe konačnog rješenja kanalizacijske mreže, došlo do poremećaja odvodnje (nekontrolirano zatrpavanje, bacanje otpada). Čišćenje pred-tretmanom moguće je za industriju u naselju, koje već posjeduje ili će tek biti opremljeno centralnim uređajem za čišćenje voda. Ostala industrijska postrojenja, koja nemaju mogućnost čišćenja na zajedničkom uređaju, obvezni su izgraditi uređaje za potpuno čišćenje otpadnih voda.

Projekt naslovljen „Sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Slavenskog Broda“ obuhvaćen je programom EU-IPA IIIb. Navedena komponenta namijenjena je financiranju projekata iz područja zaštite okoliša. Jedan od prioriteta, pod kojim se financira i predmetni projekt u Slavonskom Brodu, je zaštita vodnih resursa Hrvatske kroz poboljšanje sustava vodoopskrbe i integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama.

Glavni ciljevi projekta su kako slijedi: unaprijediti vodoopskrbni sustav, unaprijediti sigurnost vodoopskrbe za postojeće potrošače, priključiti otprilike 4.300 novih stanovnika u Slavonskom Brodu te općinama Klakar, Gornja Vrba i Podcrkavlje kroz jačanje vodoopskrbnog sustava i veći skladišni volumen, unaprijediti postojeći kanalizacijski sustav čime će se omogućiti isplativije pročišćavanje otpadnih voda i povećati broj stanovnika (9.950) priključenih na sustav odvodnje te izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda za 80.000 stanovnika.

Projekt će rezultirati povećanjem životnog standarda stanovništva, poboljšanjem zdravstvenih uvjeta, a doprinijet će zaštiti površinskih i podzemnih voda i cjelokupnog ekosustava. Očekuje se da će se realizacijom projekta otvoriti veći raspon usluga za lokalno poduzetništvo, ostvariti veća atraktivnost regije za ulagače i posjetitelje te veća mogućnost zapošljavanja.

Nositelji projekta su Hrvatske vode i Vodovod d.o.o. Slavonski Brod; ukupna investicija iznosi 29,5 milijuna EUR-a.

G. Zaštita od voda i obrana od poplava

Istočni lateralni kanal *Jelas polja* brani prostor grada Slavenskog Broda od brdskih voda s južnih obronaka Dilj Gore. Položen je od zapada, od naselja Brodski Stupnik, prema istoku, gdje kod Slavenskog Broda prima svoju najveću pritoku, vodotok Glogovicu, nakon čega skreće prema jugu, te se ulijeva u rijeku Savu. U branjenom području nalazi se naselje Slobodnica i grad Slavonski Brod. Branjenim područjem prolazi i autocesta Zagreb-Lipovac i željeznička pruga Zagreb-Vinkovci.

U branjenom području grada dva su osnovna prometna koridora; prvim međudržavnim u pravcu zapad-istok povezane su zemlje zapadne Europe sa zemljama Bliskog istoga. U tom koridoru su autocesta Zagreb-Lipovac i željeznička pruga Zagreb-Vinkovci. Drugi, regionalni pravac od sjevera prema jugu, spaja zemlje istočne i srednje Europe (Donji Miholjac-Našice-Slavonski Brod-Bosanski Brod). U branjenom području je i niz prometnica županijskog i lokalnog značaja, te poljoprivredne površine u privatnom i državnom vlasništvu u melioracijskom području Jelas i Biđ polja.

Od ukupno 117,63 km savskog obrambenog nasipa, kriterije obrane od poplava zadovoljava veliki dio. Obranu od brdskih voda predstavljaju Istočni lateralni (obodni) kanal Jelas polja i vodotok Glogovica. Zaobalne vlastite vode u nizinskom hidromelioracijskom području crpnom stanicom Mrsunja prebacuju se u rijeku Savu. To je mehaničko otplavlivanje kod nepovoljnih vodostaja rijeke Save. Na mjestima denivelacije dna (produbljenje do 1,5 m) gdje su ujedno i potencijalna klizišta, potrebno je učvrstiti dno.

Drugu crtu obrane grada Broda u zoni PPUG-a dionice predstavlja željeznička pruga Zagreb-Vinkovci, te auto cesta čime je zaokružena kazeta eventualnog prodora 100 god. V.V. (cca 100 m

južno od pruge). Pri eventualnom prodoru voda zatvaraju se svi propusti ispod pruge i autoceste.

Poboljšani su uvjeti za prihvatanje jače izraženijih hidroloških prilika. Izveden je lijevi obalni nasip vodotoka Glogovica od autoceste do Sjeverne vezne ceste u dužini 400 m. Izvršena je rekonstrukcija kanala Glogovica u dužini 3.500 m, a zatvaranjem kazete Janiševac - Istočni lateralni kanal - Glogovica zaštićeno od eventualnih poplava velikih voda bit će područje Istočnog lateralnog kanala.

H. Korištenje voda

Stvaranjem suverene države Republike Hrvatske rijeka Sava dobila je međunarodni status, i to svakako treba koristiti. U gradu Slavonskom Brodu u funkciji je carinski prijelaz - Slavonski Brod, postoji Lučka kapetanija, a u tijeku su i aktivnosti na razvoju Luke Brod. Rijeka Sava je u sadašnjim uvjetima od Brčkog do Slavanskog Broda (144 km) karakterizirana klasom III, a od Slavanskog Broda do Zagreba (287 km) klasom II. U budućnosti bi Sava u dijelu Brodsko-posavske županije trebala pripadati IV. klasi, a u konačnici i Vb klasi plovnog puta.

3.5 Stanovništvo

A. Demografski pokazatelji

Od popisa 1991. godine stanovništvo Republike Hrvatske ima tendenciju smanjenja. Za razliku od toga, prema provedenim popisima stanovništva stanovništvo Brodsko-posavske županije se kontinuirano povećava sve do 2005. godine. Od te godine nadalje, broj stanovnika u Brodsko-posavskoj županiji ima tendenciju smanjenja. Prema prvim rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine broj stanovnika Brodsko-posavske županije iznosi 158.559.

Tablica 2: Broj stanovnika u Republici Hrvatskoj, Brodsko-posavskoj županiji i Slavonskom Brodu od 1857. do 2011. godine

GODINA	REPUBLIKA HRVATSKA	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	SLAVONSKI BROD
1857.	2.181.499	74.136	4.015
1869.	2.398.292	79.273	4.775
1880.	2.506.228	77.739	5.872
1890.	2.854.558	90.751	6.940
1900.	3.161.456	99.979	9.627
1910.	3.460.584	116.295	13.193
1921.	3.443.375	112.693	13.729
1931.	3.785.455	128.790	19.203
1948.	3.779.858	134.436	20.196
1953.	3.936.022	142.614	23.116
1961.	4.159.696	154.309	30.093
1971.	4.426.221	164.065	40.043
1981.	4.601.469	167.667	49.153
1991.	4.784.265	174.998	57.229
2001.	4.437.460	176.765	64.612
2011.	4.290.612	158.559	59.507

Izvor: Državni zavod za statistiku

U 2011. godini na području Brodsko-posavske županije boravi 3,7% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske. U 19. stoljeću veći broj stanovnika boravio je u ruralnim dijelovima županije; s vremenom se taj omjer mijenja te sve veći broj stanovnika živi u gradovima. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Slavonskom Brodu živi ukupno 37,5% stanovništva Brodsko-posavske županije, odnosno 1,4% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske.

Prema prvim rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine podaci ukazuju na pad broja stanovnika za 8% u odnosu na 2001. godinu. Time Slavonski Brod prati trend kojem podliježu gotovo svi gradovi i županije u Republici Hrvatskoj. No postoji mogućnost da navedeni pokazatelj ne reflektira stvarno stanje nego je rezultat primjene različite metodologije za popisivanje stanovništva pri najnovijem popisu stanovništva i ranije provedenim popisima.

Po broju stanovnika Slavonski Brod je sedmi grad u Republici Hrvatskoj i drugi u Istočnoj Hrvatskoj (iza Osijeka). Do 1991. broj stanovnika se zahvaljujući snažnom rastu gospodarstva nošeno metalnom industrijom *Đuro Đaković*, poljoprivrednim kombinatom *Jasinje*, drvnom industrijom *Slavonija* i proizvodnjom namještaja *Oriolik* i drugim tvrtkama povećavao, a nakon tog perioda većinom zbog posljedica dotjecanja izbjeglica iz Bosanske Posavine i drugih ratom okupiranih područja. Kretanje stanovništva u gradu Slavonskom Brodu u zadnjim među-

popisnim razdobljima i demografska problematika proistekla iz Domovinskog nisu dovoljno istražena.

B. Obrazovna struktura

Stopa nepismenosti u Slavonskom Brodu zanemarivo je niska u odnosu na cjelokupno stanovništvo, a najveći je broj nepismenih u starijim dobnim skupinama što se može povezati s drugačijim uvjetima života i obrazovanja u ranijim vremenima.

Obrazovani dio stanovništva najviše čini osobe s završenom osnovnom i srednjom školom, a manjim dijelom višom školom i fakultetom. No zbog sve viših zahtjeva što ih postavlja tržište rada po pitanju odgovarajuće naobrazbe pojedinaca, potražnja za dodatnim obrazovanjem na visokoobrazovnim institucijama je u porastu.

S obzirom da je stopa nataliteta u opadanju, sve manji broj djece se upisuje u osnovne škole. Trenutno se u brodskim osnovnim školama školuje 7.032 učenika. Po spolnoj strukturi jednak se broj dječaka i djevojčica upisuje u osnovnu školu, dok je pri upisu u srednju školu broj djevojčica koje upisuju gimnaziju gotovo dvostruko veći od dječaka, dok je omjer isti, ali u korist dječaka pri upisu u obrtničke škole. Pri upisu u više i visoke škole razlike nisu značajne. Prema analizi statističkih podataka proizlazi da dvostruko više muškaraca nego žena stječe doktorsku titulu po završetku poslijediplomskog studija.

U programe ustanove Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić uključeno je 1.511 predškolske djece.

C. Nezaposlenost

Broj nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj i Brodsko-posavskoj županiji se sve do 2008. godine smanjuje. Nastupanjem krize u 2009. godini broj nezaposlenih osoba raste u cijeloj državi, tako i u Brodsko-posavskoj županiji. U srpnju 2011. godine u gradu Slavonskom Brodu evidentirano je ukupno 10.646 nezaposlenih osoba, što je 65,06% ukupno nezaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji, odnosno 18,2% ukupnog (aktivnog i neaktivnog) stanovništva Slavenskog Broda prema popisu iz 2011. godine.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje stopa registrirane nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji u 2011. godini iznosila je prosječno 31,8%,; na razini Republike Hrvatske ona je bila 17,00%.

Tablica 3: Broj nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj i Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju od 2004. do 2011. godine

	REPUBLIKA HRVATSKA	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
2004.	309.875	15.876
2005.	308.738	15.911
2006.	291.616	15.339

2007.	264.448	14.218
2008.	236.741	12.797
2009.	263.174	14.130
2010.	302.425	16.297
2011.	305.333	16.906

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Potkraj travnja 2012. u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje evidentirane su 16.856 nezaposlene osobe na području Područne službe Slavonski Brod, što je za 1.144 osobe manje nego u prethodnom mjesecu i 120 osoba manje nego u travnju prethodne godine.

Od ukupnog broja nezaposlenih u travnju 2012. godine evidentirano je 9.427 nezaposlenih žena, što je za 0,9% više nego u travnju 2011. godine, te 7.429 nezaposlena muškarca što je za 2,7% manje nego u istom mjesecu prošle godine. Udio žena u evidentiranoj nezaposlenosti u promatranom razdoblju povećao se s 55% na 55,9%. Udio muškaraca u ukupnoj nezaposlenosti je 44,1%.

U dobnim skupinama nezaposlenih osoba u travnju 2012. bilo je: 1.019 (6%) osoba od 15 do 19 godina, 4.969 (29,5%) od 20 do 29 godina, 3.672 (21,8%) od 30 do 39 godina, 3.449 (20,5%) od 40 do 49 godina i 3.747 (22,2%) osoba u dobi od 50 i više godina. U izvještajnom mjesecu je u odnosu na isti mjesec prošle godine zabilježeno smanjenje broja nezaposlenih u svim dobnim skupinama, osim u dobnj skupini osoba od 30 do 39 godina.

U obrazovnoj strukturi nezaposlenih osoba najbrojnije su bile osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (6.495 ili 38,5%), osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina (3.798 ili 22,5%), slijede osobe sa završenom osnovnom školom (3.586 ili 21,3%), osobe bez škole i s nezavršenom osnovnom školom (1.685 ili 10%), osobe fakultetskog obrazovanja (394 ili 2,3%), osobe s višom školom (478 ili 2,9%) i osobe sa završenom gimnazijom (420 ili 2,5%).

Tabela 4: Struktura nezaposlenih tijekom travnja 2012. godine, Područna služba Slavonski Brod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Ukupno	Žene	Bez škole i nezavršena OŠ	OŠ	SŠ do 3 godine	SŠ od 4 i više godina	Gimnazija	Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	Fakulteti, magisterij, doktorat
16.856	9.427	1.685	3.586	6.495	3.798	420	478	394

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

U ukupnom broju nezaposlenih u travnju 2012. godine 3.269 osobe (19,4%) su tražile posao prvi put. Preostalih 13.587 osoba (80,6%) je imalo prethodno radno iskustvo.

Promatrano po djelatnostima, prije prijavljivanja u evidenciju Zavoda, najveći je broj osoba radio u prerađivačkoj industriji (3.142 ili 23,1%), trgovini na veliko i na malo (2.117 ili 15,6%), građevinarstvu (1.828 ili 13,5%), ostalim uslužnim djelatnostima (980 ili 7,6%), djelatnosti

pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (1.486 ili 10,9%), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (1.010 ili 6,7%), te u drugim djelatnostima (4.102 osobe).

Potrebno je također napomenuti da 49,2% (414 osoba) novo prijavljenih dolazi izravno iz radnog odnosa (najčešće zbog isteka rada na određeno vrijeme ili kao tehnološki višak).

3.6 Društvena infrastruktura

A. Zdravstvena zaštita

Primarna zdravstvena zaštita u Slavonskom Brodu obavlja se u Domu zdravlja, privatnom praksom temeljem koncesije, pomoću Županijskog zavoda za hitnu medicinu i Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

Na području grada Slavanskog Broda djeluje jedan dom zdravlja. Na nivou Doma zdravlja obavljaju se sljedeće djelatnosti: opća (obiteljska) medicina (11 timova), stomatološka zdravstvena zaštita (12 timova), stomatološki laboratorij sa 8 tehničara, 1 tim ortodontije, zdravstvena zaštita djece [pedijatrija] (5 timova), zdravstvena zaštita žena (4 timova) i sanitetski prijevoz (6 timova), 5 prijavno-dojavnih jedinica i 5 pripravnosti te 25 patronažnih sestara. Od 1. ožujka 2012. godine hitna medicinska pomoć djeluje unutar Zavoda za hitnu medicinu i raspolaže s 10 timova za područje grada Slavanskog Broda. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Dom zdravlja ima obvezu osnovati Centar obiteljske medicine koji bi radio od 7 do 21 sati svakodnevno i primao pacijente van radnog vremena njihovog obiteljskog liječnika. Na taj način znatno će se olakšati rad hitne medicine budući da će hitna skrbiti za životno ugrožene pacijente.

Od 1. siječnja 2011. primarna zdravstvena zaštita u djelatnosti opće [obiteljske] medicine (26 timova), dentalne zdravstvene zaštite (24 timova), zdravstvene zaštite dojenčadi i predškolske djece (3 tima), zdravstvene zaštite žena (1 tim), laboratorijske dijagnostike (2 tima) i zdravstvene njege u kući (19 timova) obavlja se temeljem koncesija. Koncesionari primarnu zdravstvenu zaštitu obavljaju u zakupljenim prostorima Doma zdravlja (58 timova) i u privatnim prostorima (108 timova).

Županijski zavod za hitnu medicinu je osnovan 2010. godine, a provodi mjere hitne medicine na području Brodsko-posavske županije (uključujući grad Slavonski Brod), osigurava suradnju u pružanju hitne medicine sa susjednim jedinicama područne (regionalne) samouprave, organizira i osigurava popunjavanje mreže timova na području Brodsko-posavske županije, osigurava provedbu utvrđenih standarda opreme, vozila i zdravstvenih radnika, provodi standarde hitne medicine za hitni medicinski prijevoz cestom, osigurava provedbu standarda kvalitete rada, sudjeluje u planiranju i provedbi obrazovanja zdravstvenih radnika, provodi stručna i znanstvena istraživanja iz područja hitne medicine u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu.

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije svoju djelatnost provodi na dvije lokacije u Slavonskom Brodu. U Zavodu je zaposleno 56 djelatnika. Sastavne dijelove Zavoda čine službe: Služba za mikrobiologiju, Služba za epidemiologiju, Službe za zdravstvenu ekologiju, Služba za preventivnu školsku medicinu, Služba za javno zdravstvo, zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i Služba za zajedničke poslove. Zavod za javno zdravstvo ima važnu ulogu u provođenju preventivnih mjera zaštite stanovništva Brodsko-posavske županije. Značajna uloga Zavoda je u preventivnoj zdravstvenoj zaštiti djece u osnovnim, srednjim školama i fakultetima, obavljanju mikrobiološke djelatnosti, analiziranju higijenske ispravnosti vode, stanja vodoopskrbe, zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe. Služba za javno zdravstvo, zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje glavni je nositelj programa prevencije i izvaninstitucionalnog liječenja bolesti ovisnosti u Županiji.

Na prostoru grada Slavanskog Broda ljekarničku djelatnost obavlja 18 ljekarni.

B. Obrazovne ustanove

U funkciji razvitka gospodarstva od ključnog značaja je i obrazovni sustav odnosno školstvo. Danas u Slavanskom Brodu postoji devet osnovnih škola, škola za djecu s posebnim potrebama, glazbena škola, te osam srednjih škola. Predškolski odgoj u gradu se provodi u ustanovi Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u osam podružnica, Centru za rehabilitaciju i odgoj djece s teškoćama u razvoju, te jednom privatnom dječjem vrtiću. Broj djece uključene u programe predškolskog odgoja i naobrazbe čini 28% populacije predškolske djece u Brodsko-posavskoj županiji. Dječji vrtići su u Slavanskom Brodu uglavnom smješteni u centru grada, te se javila potreba izgradnje barem 3 nova vrtića za 3 dobne skupine u naseljima na periferiji grada.

Visokoobrazovni sustav u Slavanskom Brodu reprezentiran je kroz slijedeće ustanove: Strojarski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Osijeku - dislocirani studij Slavonski Brod, Veleučilište u Slavanskom Brodu sa tri različita smjera: studij poljoprivrede-bilinogojstva; smjer hortikultura; odjel za studij ekonomije - smjer menadžment; odjel za studij strojarstva - smjer proizvodno strojarstvo.

Za održivi razvoj grada Slavanskog Broda neophodno je povećanje broja visokoškolskih, te otvaranje srednjih strukovnih škola koje bi pokrile potražnju i potrebu tržišta rada za onim zanimanjima a za koja se trenutno ne može dobiti edukacija u Slavanskom Brodu. Time bi se usporio trend odlaska mladih na školovanje u druge gradove i smanjio rizik od njihovog trajnog iseljavanja, te bi se zadovoljile potrebe za radnom snagom lokalnih i regionalnih gospodarstvenika.

Što se tiče ponude cjeloživotnog obrazovanja u Slavanskom Brodu, programe uglavnom nude privatne poslovne škole s izuzetkom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatske obrtničke komore – Obrtničke komore Brodsko-Posavske Županije koji nude programe dokvalifikacije i prekvalifikacije u pojedinim zanimanjima te specijalističke tečajeve koji imaju za cilj povećati zapošljivost nezaposlenih osoba.

C. Socijalna skrb

Grad Slavonski Brod je izgradio 12 gradskih stanova koji su dani u najam obiteljima slabijeg imovnog stanja s gradske liste za dodjelu socijalnih stanova. Prednost kod dodjele stanova dobile su višečlane obitelji; u novim stanovima novi dom pronašlo je ukupno 42 djece. U želji da dodatno pomogne u opremanju stanova, Grad je također pokrenuo akciju za prikupljanje donacija u novcu, namještaju i opremi.

Nadalje, Grad Slavonski Brod već duži niz godina, u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i gradskim društvom Crvenog križa, provodi projekt „Pomoć u kući starijim osobama“.

Na području grada Slavanskog Broda postoji jedan Dom za starije i nemoćne koji je u vlasništvu županije i pet privatnih Domova:

- Dom za starije i nemoćne Bigmamma
- Dom za starije i nemoćne Katavić
- Dom za starije i nemoćne Novi
- Dom za starije i nemoćne Slavonski Brod
- Dom za starije i nemoćne Sunčana
- Obiteljski dom za starije i nemoćne Radoš

Dom za djecu Slavonski Brod zbrinjava djecu bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, pruža smještaj, stručnu podršku i sigurnost djeci te izobrazbu neophodnu za slobodan razvoj osobnosti.

Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod potiče i razvija samopomoć, dobrosusjedsku pomoć, dobrovoljni rad, dobrotvorne i druge djelatnosti, obavlja poslove savjetovališta za probleme braka i obitelji, odgoja djece, posvojenja, sudjeluje u suzbijanju ovisnosti o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima te predlaže mjere unapređenja politike socijalne skrbi. Neke od aktivnosti koje provodi Centar za socijalnu skrb na temelju javnih ovlasti su:

- Rješavanje u prvom stupnju o pravima iz socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite i drugim pravima u skladu s posebnim zakonom,
- Davanje podataka o obiteljskim prilikama te mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljsko-pravnu i kaznenopravnu zaštitu,
- Sudjelovanje kao stranka ili posrednik pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti sami o sebi ni o svojim pravima i interesima,
- Obavljanje nadzora nad udomiteljskim obiteljima.

D. Kultura

Kulturna dobra Slavenskog Broda su nastala kao rezultat bogatog povijesnog naslijeđa i obilježena su multikulturalnošću ljudi i jezika koji su se na ovom prostoru ispreplitali. Grad Slavonski Brod obiluje prepoznatljivim duhovnim i materijalnim kulturnim dobrima koja oplemenjuju ove prostore, predstavljaju društveno naslijeđe ove zajednice od značaja za oblikovanje načina mišljenja, djelovanja i odnosa pojedinaca i skupina u odnosu na njihovu valorizaciju i zaštitu, pri čemu treba uvažavati odredbe većeg broja zakonskih i drugih propisa.

Kulturna dobra su prvenstveno povijesna svjedočanstva, ali bi trebala biti i u funkciji dobrobiti svih građana grada Slavenskog Broda i šire zajednice, a ujedno i pretpostavka bolje turističke valorizacije i ekonomskog probitka ove jedinice lokalne samouprave (interes i potrebe pojedinca i opći interes).

Grad Slavonski Brod se percipira kao središte koje ima relativno razvijenu kulturnu infrastrukturu zbog koncentracije muzejsko-galerijskog prostora, velikog broja spomenika kulture, ponude kulturnih zbivanja, velikog broja arheoloških lokaliteta, te kompleksa koje je moguće staviti u funkciju kulturnog dobra.

Značajno kulturno obilježje daju i ustanove koje nude kulturne programe, poput Kazališno koncertne dvorane Ivana Brlić Mažuranić, Gradske knjižnice i Galerije umjetnina Grada Slavenskog Broda. Stoga se svake godine za program javnih potreba izdvajaju sredstva za kulturu. U odabiru programa koji ulaze u sustav sufinanciranja putem proračuna grada, aktivno sudjeluje kulturno vijeće.

Iz proračuna Grada Slavenskog Broda i drugih izvora financijski se podupiru sljedeće aktivnosti u kulturi:

a) Javne ustanove čiji je osnivač Grad:

- Kazališno koncertna dvorana Ivana Brlić Mažuranić-Centar za kulturu
- Gradska knjižnica Slavonski Brod
- Galerija umjetnina

b) Gradske udruge iz područja kulture:

- Udruge u okviru Centra za kulturu
- Dječje kazalište Ivana Brlić Mažuranić
- Brodski harmonikaški orkestar Bela pl. Panty
- Brodski tamburaški orkestar
- Satiričko kazalište mladih
- Studio za klasični i suvremeni ples Brodski leptirići
- Hrvatsko pjevačko društvo Davor
- Udruge s područja grada temeljem provedenog natječaja

c) Ostale ustanove u kulturi

- Muzej Brodskog Posavlja

d) Ostale djelatnosti u kulturi

- kultura i amaterizam
- scenski, dramski i filmski programi
- likovni program
- programi muzejsko-galerijske djelatnosti
- glazbeni programi
- programi novih medijskih kultura i kulture mladih
- programi zaštite kulturnih dobara
- ljetni glazbeno-scenski programi

E. Sport

Sport i rekreacija su veoma značajni za razvoj svake sredine. Temeljem Zakona o sportu Zajednica sportskih udruga grada prati sportske programe i rezultate, podiže kvalitetu razvoja sporta na području grada, potiče i promiče sport, usklađuje aktivnosti svojih članica, objedinjuje, usklađuje i predlaže programe javnih potreba, sudjeluje u unapređenju stručnog rada, skrbi o vrhunskim i kvalitetnim sportašima.

Iz proračuna Grada Slavenskog Brod sredstva se izdvajaju za:

- sport djece i mladeži
- zdravstveni pregled djece i mladeži
- poticanje i promicanje sporta
- sportska natjecanja
- sportske aktivnosti invalida
- program sportske rekreacije

Na području grada djeluju brojne sportske udruge u čije je članstvo uključeno preko 6.000 sportaša svih uzrasta, od toga 1.500 registriranih igrača.

Za potrebe upravljanja i održavanja objekata sportske namjene grad je osnovao *Ustanovu za gospodarenje Športskim objektima Grada Slavenskog Broda*. Objekti kojima Ustanova upravlja su: Športska dvorana *Vijuš*, Športska dvorana *Brod*, Gradska vježbaonica *Hrvatski Sokol*, Športsko-rekreativni centar *Klasije* i teniski tereni, Teniska dvorana *Brod*, Športsko-rekreativni centar *Stanko Vlajnić-Dida*. Grad Slavonski Brod je u posljednjih nekoliko godina uložio znatna sredstva u obnovu većine navedenih objekata, a u tijeku je izgradnja zatvorenih bazena na *Vijušu*.

3.7 Civilno društvo

Civilno društvo je sektor koji doprinosi kvaliteti života u određenoj sredini, te djeluje u prostoru između obitelji, javne uprave i tržišta gdje se ljudi udružuju radi promicanja zajedničkih interesa. Slavonski Brod je prepoznao važnost civilnog društva, te Gradska uprava tijekom godine financijski potpomaže razne udruge i njihove programe.

Tablica 5: Klasifikacija udruga na području grada prema glavnoj grupi djelatnosti

Glavna grupa djelatnosti	Broj udruga
Duhovna	3
Ekološka	11
Etnička	12
Gospodarska	40
Hobistička	19
Humanitarna	11
Informacijska	12
Kulturna	74
Nacionalna	11
Okupljanje i zaštita djece, mladeži i obitelji	24
Okupljanje i zaštita žena	9
Prosvjetna	7
Socijalna	32
Sportska	249
Tehnička	21
Udruge Domovinskog rata	27
Zaštita prava	11
Zdravstvena	28
Znanstvena	13
Ostale djelatnosti	37

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

Prema Registru udruga Republike Hrvatske na dan 31.05.2012. na području grada Slavenskog Broda djeluje 653 udruga. Civilno društvo zabilježilo je posebno veliki rast u periodu nakon Domovinskog rata, kada su se registrirale brojne udruge koje se bave različitim interesnim skupinama.

3.8 Gospodarstvo

A. Gospodarska struktura

Najveći broj poduzetnika koji djeluju na području Slavonskog Broda registriran je u djelatnosti trgovine i čini udio od 27,11% u ukupnom broju poduzetnika po djelatnostima u 2010. godini. Osim trgovine, značajan broj poduzetnika registriran je u području prerađivačke industrije, građevinarstva i stručnih znanstvenih i tehničkih djelatnosti.

Tablica 6: Broj poduzetnika u Slavonskom Brodu prema djelatnostima u 2009. i 2010. godini

	DJELATNOSTI	2009.	2010.	INDEX	Udio u ukupnom broju u 2010.
1	A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	13	14	107,69	1,82%
2	B - Rudarstvo i vađenje	3	3	100,00	0,39%
3	C - Prerađivačka industrija	130	144	110,77	18,68%
4	D - Opskrba ele. energijom, parom i klimatizacija	3	3	100,00	0,39%
5	E - Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	3	3	100,00	0,39%
6	F - Građevinarstvo	118	119	100,85	15,43%
7	G - Trgovina	186	209	112,37	27,11%
8	H - Prijevoz i skladištenje	25	34	136,00	4,41%
9	I - Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	17	26	152,94	3,37%
10	J - Informiranje i komunikacije	26	29	111,54	3,76%
11	K - Financijske djelatnosti i osiguranja	3	2	66,67	0,26%
12	L - Poslovanje nekretninama	2	5	250,00	0,65%
13	M - Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	114	117	102,63	15,18%
14	N - Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	16	16	100,00	2,08%
15	O - Javna uprava i obrana, i soc. osiguranje	0	0	-	0,00%
16	P - Obrazovanje	8	10	125,00	1,30%
17	Q - Djelatnost zdravstvene zaštite i soc. skrbi	10	11	110,00	1,43%
18	R - Umjetnost, zabava i rekreacija	4	6	150,00	0,78%
19	S - Ostale uslužne djelatnosti	19	20	105,26	2,59%
20	T - Djelatnost kućanstava	0	0	-	0,00%
21	U - Djelatnost izvan teritorijalnih org. i tijela	0	0	-	0,00%
	UKUPNO:	700	771	110,14	100,00%

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

Tablica 7: Pokazatelji poduzetnika Slavonskog Broda prema veličini poduzetnika u 2010. godini

OPIS	Broj poduzeća	%	Broj zaposlenih	%	Ukupni prihodi u kn	%	Dobit nakon oporezivanja u kn	%	Gubitak nakon oporezivanja u kn	%	Konsolidirani financijski rezultat u kn
MALI PODUZETNICI	745	96,63	4.752	47,18	1.871.883.504	44,49	61.548.639	53,14	81.580.161	54,12	20.031.522
SREDNJI PODUZETNICI	23	2,98	2.743	27,23	1.366.942.013	32,49	22.892.802	19,77	36.267.824	24,06	13.375.022
VELIKI PODUZETNICI	3	0,39	2.577	25,59	968.401.843	23,02	31.373.085	27,09	32.886.152	21,82	1.513.067
UKUPNO:	771	100,00	10.072	100,00	4.207.227.360	100,00	115.814.526	100,00	150.734.137	100,00	34.919.611

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

Mali poduzetnici čine 96,63% svih poduzetnika Slavonskog Broda. U 2010. godini oni su zapošljavali 4.752 djelatnika, odnosno 47,18% ukupno zaposlenih gospodarstvu u Slavonskom Brodu. Mali poduzetnici u Slavonskom Brodu u 2010. godini su ostvarili 44,49% ukupnih prihoda grada, odnosno 1.871.883.504 HRK, međutim oni imaju puno nižu razinu ekonomičnosti od srednjih i velikih poduzetnika te promatranjem konsolidiranih podataka ostvaruju gubitak.

Srednji poduzetnici čine 2,98% sektora poduzetništva u Slavonskom Brodu. Oni zapošljavaju 2.743 djelatnika te ostvaruju 1.366.942.013 HRK prihoda što čini udio od 32,49% u ukupno ostvarenim prihodima u Slavonskom Brodu.

U Slavonskom Brodu postoje ukupno tri velika poduzetnika i oni čine udio od 0,39% u svim poduzetnicima toga grada. Veliki poduzetnici zapošljavaju 2.577 djelatnika, odnosno 25,59% ukupno zaposlenih u poduzetništvu u Slavonskom Brodu. Iako ostvaruju najskromnije ukupne prihode u 2010. godini s udjelom od 23,02% u ukupnim prihodima, veliki poduzetnici posluju najekonomičnije.

Na dan 30.04.2012. godine broj aktivnih obrta u Brodsko-posavskoj županiji je 2.618. Na području grada Slavonskog Broda aktivno je 1.885 obrta prema Obrtnom registru Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Brodsko-posavskoj županiji po osnovi obrta ukupno je osigurano 5.888 osoba, a taj broj obuhvaća same obrtnike i njihove zaposlenike. Broj insolventnih fizičkih osoba na području Brodsko-posavske županije krajem 2011. godine bio je 857.

Tablica 8: Struktura obrta u Brodsko-posavskoj županiji prema branšama

BRANŠA	BROJ OBRTA	POSTOTAK
Proizvodni obrti	380	14,5
Uslužni obrti	854	32,6
Ugostiteljstvo i turizam	347	13,3
Trgovina	468	17,9
Prijevoz	264	10,1
Poljodjelstvo i ribarstvo	179	6,8
Frizeri i kozmetičari	126	4,8
UKUPNO:	2 618	100,00

Izvor: Obrtni registar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva

B. Izvozne aktivnosti

Nakon višegodišnjeg trenda porasta vanjskotrgovinske razmjene gospodarstva Brodsko-posavske županije u razdoblju 2003 -2008 (u kojem je rast izvoza uvećan za četiri puta) od 2009. godine dolazi do pada vanjskotrgovinske razmjene koji je nastavljen i u 2010. godini. U 2011. godini vanjskotrgovinska razmjena bilježi porast od 19,3% u odnosu na 2010. godinu.

Tablica 9: Vanjskotrgovinska razmjena Brodsko-posavske županije

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
IZVOZ	84.671.957	102.598.999	108.704.266	173.857.204	251.566.438	190.367.167	169.797.820	159.059.125
UVOZ	118.196.190	107.165.111	142.552.821	191.747.451	223.691.975	161.594.776	143.248.387	214.320.931
SALDO	-33.524.233	-4.566.112	-33.848.555	-17.890.247	27.874.463	28.772.391	26.549.433	55.261.803

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

Porast vanjskotrgovinske razmjene je rezultat porasta uvoza koji je za 49,6% veći od ostvarenog u 2010. godini dok izvoz već tri godine uzastopno bilježi pad. Izvoz je u 2011. godini za 6,3% manji od ostvarenog u 2010. i za 29% je manji od ostvarenog u 2008. godini.

Promatrajući po grupama zemalja, u EU je plasirano 68% izvoza, a 21,65% u zemlje CEFTA-a (Albanija, BiH, Srbija, Kosovo, Crna Gora, Makedonija). Najvažnije zemlje-tržišta za naše robe su

Francuska, BiH, Njemačka, Austrija, Italija, Finska, Srbija, Belgija, Slovenija, Švicarska. Najviše se uvozi iz Finske (20,76%), Njemačke (15,85%), Italije (7,73%), Francuske (4,23%), Kine (3,09%).

Promatrajući po djelatnostima najveći izvoznik je prerađivačka industrija s 95,12% ukupnog izvoza, slijede trgovina (tekstil, drvo i građevinski materijal) s 2,3% i poljoprivreda s 1,63 % dok na ostale djelatnosti otpada 0,95% ukupnog izvoza.

Unutar prerađivačke industrije najveći izvoznici su: proizvodnja metalnih proizvoda (39,84% ukupnog izvoza), prerada drva i proizvoda od drva (15,49%), proizvodnja metala (12,37%), proizvodnja pića (7,33%), proizvodnja strojeva i uređaja (6,83%), proizvodnja motornih vozila (4,6%), proizvodnja kemijskih proizvoda (3,24%), proizvodnja namještaja (2,45%).

Tablica 10: Najveći izvoznici Slavonskog Broda, 2010.

	NAZIV	DJELATNOST
1	AE&E ĐURO ĐAKOVIĆ TEP d.d.	metalprerađivačka industrija
2	SAINT JEAN INDUSTRIES d.o.o.	proizvodnja metala
3	ĐURO ĐAKOVIĆ MONTAŽA d.d.	metalprerađivačka industrija
4	SLAVONIJA DI d.o.o.	drvopreradačka industrija
5	ĐURO ĐAKOVIĆ KOMPENZATORI d.o.o.	metalprerađivačka industrija
6	HLAD d.o.o.	prehrambena industrija; uzgoj žitarica i drugih usjeva
7	ĐURO ĐAKOVIĆ ALATNICA d.o.o.	metalprerađivačka industrija
8	V.A.M. – ing d.o.o.	metalprerađivačka industrija
9	ĐURO ĐAKOVIĆ PROIZVODNJA OPREME d.o.o.	metalprerađivačka industrija
10	ĐURO ĐAKOVIĆ SPECIJALNA VOZILA d.d.	metalprerađivačka industrija
11	MOBILAR d.o.o.	proizvodnja namještaja
12	ĐURO ĐAKOVIĆ STROJNA OBRADA d.o.o.	metalprerađivačka industrija

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

C. Struktura zaposlenih u gospodarskim granama zastupljenih u Slavonskom Brodu

Tablica 11: Broj zaposlenih po djelatnostima u Slavonskom Brodu u 2009., 2010. i 2011. godini

	DJELATNOSTI	2009.	2010.	2011.
1	A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	379	392	385
2	B - Rudarstvo i vađenje	39	69	47
3	C - Prerađivačka industrija	4.836	4.942	4.634
4	D - Opskrba ele. energijom, parom i klimatizacija	93	94	92
5	E - Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	363	347	512
6	F - Građevinarstvo	2.154	1.788	1.520
7	G - Trgovina	1.032	935	942
8	H - Prijevoz i skladištenje	126	153	182
9	I - Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	51	115	143
10	J - Informiranje i komunikacije	183	183	180
11	K - Financijske djelatnosti i osiguranja	13	6	11
12	L - Poslovanje nekretninama	1	4	5
13	M - Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	504	507	563
14	N - Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	334	346	359
15	O - Javna uprava i obrana, i soc. osiguranje	0	0	0
16	P - Obrazovanje	30	25	31
17	Q - Djelatnost zdravstvene zaštite i soc. skrbi	48	46	52
18	R - Umjetnost, zabava i rekreacija	6	13	16
19	S - Ostale uslužne djelatnosti	124	110	118
20	T - Djelatnost kućanstava	0	0	0
21	U - Djelatnost izvan teritorijalnih org. i tijela	0	0	0
	UKUPNO:	10.316	10.072	9.792

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

U 2011. godini u odnosu na 2010. godinu ukupni broj zaposlenih u Slavonskom Brodu se smanjio za 2,78% odnosno za 280 djelatnika. Najveći apsolutni pad zaposlenih zabilježen je u djelatnosti prerađivačke industrije za 308 djelatnika.

Tablica 12: Broj djelatnika po poduzetniku u Slavonskom Brodu u 2010. godini

	DJELATNOSTI	BROJ DJELATNIKA	BROJ PODUZETNIKA	BROJ DJELATNIKA PO PODUZETNIKU
1	A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	392	14	28
2	B - Rudarstvo i vađenje	69	3	23
3	C - Prerađivačka industrija	4.942	144	34
4	D - Opskrba ele. energijom, parom i klimatizacija	94	3	31
5	E - Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	347	3	116
6	F - Građevinarstvo	1.788	119	15
7	G - Trgovina	932	209	4
8	H - Prijevoz i skladištenje	153	34	5
9	I - Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	115	26	4
10	J - Informiranje i komunikacije	183	29	6
11	K - Financijske djelatnosti i osiguranja	6	2	3
12	L - Poslovanje nekretninama	4	5	1
13	M - Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	507	117	4
14	N - Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	346	16	22
15	O - Javna uprava i obrana, i soc. osiguranje	0	0	0
16	P - Obrazovanje	25	10	3
17	Q - Djelatnost zdravstvene zaštite i soc. skrbi	46	11	4
18	R - Umjetnost, zabava i rekreacija	13	6	2
19	S - Ostale uslužne djelatnosti	110	20	6
20	T - Djelatnost kućanstava	0	0	0
21	U - Djelatnost izvan-teritorijalnih org. i tijela	0	0	0
	UKUPNO:	10.072	771	13

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

Uvjerljivo najveći broj djelatnika po poduzetniku (116) zabilježen je u djelatnosti opskrbe vodom i uklanjanju otpadnih voda. U tom sektoru je broj djelatnika po poduzetniku 8,9 puta veći od prosječnog broja zaposlenih po poduzetniku koji iznosi 13. Najmanji broj djelatnika po poduzetniku (1) ima djelatnost poslovanja nekretninama.

Tablica 13: Broj djelatnika i broj poduzetnika Slavanskog Broda i Brodsko-posavske županije u 2010. godini

	DJELATNOSTI	Broj djelatnika		Broj poduzetnika	
		Slavonski Brod	Brodsko-posavska županija	Slavonski Brod	Brodsko-posavska županija
1	A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	392	578	14	61
2	B - Rudarstvo i vađenje	69	84	3	7
3	C - Prerađivačka industrija	4.942	6.552	144	251
4	D - Opskrba ele. energijom, parom i klimatizacija	94	131	3	5
5	E - Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	347	542	3	11
6	F - Građevinarstvo	1.788	2.952	119	194
7	G - Trgovina	932	1.540	209	324
8	H - Prijevoz i skladištenje	153	259	34	56
9	I - Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	115	143	26	35
10	J - Informiranje i komunikacije	183	197	29	37
11	K - Financijske djelatnosti i osiguranja	6	11	2	5
12	L - Poslovanje nekretninama	4	9	5	9
13	M - Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	507	671	117	175
14	N - Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	346	350	16	21
15	O - Javna uprava i obrana, i soc. osiguranje	0	0	0	0
16	P - Obrazovanje	25	51	10	15
17	Q - Djelatnost zdravstvene zaštite i soc. skrbi	46	99	11	22
18	R - Umjetnost, zabava i rekreacija	13	13	6	7
19	S - Ostale uslužne djelatnosti	110	135	20	25
20	T - Djelatnost kućanstava	0	0	0	0
21	U - Djelatnost izvan-teritorijalnih org. i tijela	0	0	0	0
UKUPNO:		10.072	14.317	771	1.260

Izvor: HGK Županijska komora Slavonski Brod

U Slavonskom Brodu zaposleno je prosječno 70,35% od ukupnog broja zaposlenih Brodsko-posavske županije te u njemu sjedište ima 61,19% poduzetnika. Najveća koncentracija zaposlenih u Slavonskom Brodu je u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima gdje su gotovo svi djelatnici tog sektora iz cijele Brodsko-posavske županije zaposleni u Slavonskom Brodu. Isto tako, najveći broj poduzetnika te djelatnosti, ukupno 76,19%, djeluje u Slavonskom Brodu. Najmanji broj poduzetnika iz Brodsko-posavske županije iz djelatnosti Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ima sjedište u Slavonskom Brodu, svega 14 poduzetnika, odnosno 22,95%. U Slavonskom Brodu je zaposleno 67,82% djelatnika te djelatnosti ukupnog broja Brodsko-posavske županije.

D. Analiza bruto domaćeg proizvoda (BDP)

Iz analize gospodarskih aktivnosti u Republici Hrvatskoj a na temelju Bruto društvenog proizvoda (BDP) proizlazi da se vrijednost istog prosječno povećavala za 6,44%¹ u razdoblju od 2001. do 2010. godine. Iako BDP i na području Središnje i Istočne (Panonske) Hrvatske raste iz godine u godinu, taj rast iznosi prosječno 6,96%. BDP Središnje i Istočne (Panonske) Hrvatske čini udio od 20,56% u ukupnom BDP Republike Hrvatske u 2009. godini.

¹ Složena godišnja stopa rasta - *Compound Annual Growth Rate* (CAGR)

Tablica 14: Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske, srednje i istočne Hrvatske i Brodsko-posavske županije u milijunima HRK od 2000. do 2009. godine

BDP (u milijunima HRK)	REPUBLIKA HRVATSKA	SREDIŠNJA I ISTOČNA (PANONSKA) HRVATSKA	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
2000.	176.690	40.946	4.388
2001.	190.796	44.282	4.801
2002.	208.223	48.001	5.177
2003.	227.012	49.699	5.421
2004.	245.550	52.592	5.861
2005.	264.367	55.141	5.817
2006.	286.341	61.022	6.364
2007.	314.223	65.569	6.827
2008.	342.159	72.867	7.757
2009.	328.672	67.563	7.105

Izvor: Državni zavod za statistiku, 14. ožujka 2012.

Brodsko-posavska županija ima najskromniji prosječni rast BDP po stopi od 4,77%. Razlog tome se nalazi u smanjenju njegove vrijednosti za 9,17% u 2009. godini u odnosu na njegovu vrijednost u 2008. godini. Najveći rast je ostvaren 2006. godine (9,40%) u odnosu na 2005. godinu; taj rast nije dovoljan da bi nadoknadio smanjenje u ukupnoj prosječnoj stopi rasta. BDP Brodsko-posavske županije u 2009. godini čini udio od 10,51% u BDP-u Središnje i Istočne (Panonske) Hrvatske, odnosno 2,16% u BDP-u cijele Republike Hrvatske.

E. Poduzetnička infrastruktura

Neke od važnih institucija koje na području grada Slavenskog Broda obnašaju funkciju potpore poduzetništvu su Razvojna agencija grada Slavenskog Broda d.o.o., Poduzetnički inkubator BRODIN d.o.o., Upravni odjel za gospodarstvo grada Slavenskog Broda i Udruženje obrtnika Slavonski Brod, te na županijskoj razini Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod, Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička Brodsko-posavske županije i CTR – Županijska razvojna agencija d.o.o.

U svrhu poticanja ulaganja i pružanja potpore gospodarstvenicima u pokretanju i širenju poslovanja, Grad Slavonski Brod osnovao je sljedeće poduzetničke zone na području grada:

Gospodarska zona Bjeliš

Lokacija zone se nalazi manjim dijelom sjeverno i većim dijelom južno od glavne prometnice, površina zone iznosi 236.500 m². Zona će biti potpuno urbanistički razrađena i opremljena cjelokupnom komunalnom infrastrukturom potrebnom za neometano poslovanje različitih gospodarskih subjekata na njenom području. Dosad su u infrastrukturu uložena znatna sredstva od strane Grada i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, te je zona u završnoj fazi opremanja infrastrukturom.

Gospodarska zona Bjeliš se nalazi u blizini već postojeće cestovne industrijske prometnice i željezničkog industrijskog kolosijeka. U blizini ove lokacije se gradi lučko pristanište na rijeci

Savi, a planirana je i međudržavna prometnica s novim graničnim prijelazom sa Bosnom i Hercegovinom.

Uz izgradnju gospodarskih objekata u zoni je predviđena i izgradnja novog, modernog poduzetničkog inkubatora, kao i budućeg Centra kompetencija za biomasu.

Zona Bjeliš nalazi se u blizini *Slobodne zone Đuro Đaković*, što olakšava potencijalnu poslovnu suradnju s poduzećima koja djeluju u slobodnoj zoni i omogućava sinergijsko djelovanje.

Zona malog gospodarstva Kolonija

Zona malog gospodarstva Kolonija izgrađena je na površini od 32.764 m² koje je Generalnim urbanističkim planom grada Slavenskog Broda namijenjeno za izgradnju gospodarskih objekata pretežno industrijske namjene. Lokacija ove zone je iznimno povoljna; nalazi se neposredno uz gradske prometnice, te je u neposrednoj blizini auto-ceste, željeznice, riječne luke i graničnog prijelaza s Bosnom i Hercegovinom.

Zona Kolonija je locirana u samom Slavanskom Brodu, koji je potencijalno veliko tržište s izuzetnim zemljopisnim položajem. Lokalitet *Zone malog gospodarstva* uz samu granicu s *Slobodnom zonom Đuro Đaković* i *Industrijskom zonom Đuro Đaković* pruža niz pogodnosti za uspješnu poslovnu suradnju gospodarskih subjekata s njihovog područja sa subjektima iz *Zone malog gospodarstva*.

Zona je prema Urbanističkom planu uređenja i izrađenom investicijskom elaboratu potpuno razrađena i opremljena komunalnom i ostalom infrastrukturom potrebnom za neometano poslovanje različitih gospodarskih subjekata u suvremenim uvjetima poslovanja. *Zona Kolonija* je popunjena u cijelosti. Zastupljene djelatnosti su: proizvodnja namještaja, strojeva te elektroničke opreme; prerada i promet sekundarnih sirovina, a prevladava metaloprerađivački sektor.

Slobodna zona Đuro Đaković

Slobodna zona Đuro Đaković u Slavanskom Brodu jedna je od četrnaest slobodnih zona u Hrvatskoj. *Slobodna zona Đuro Đaković* organizirana je na ukupnoj površini od 286.703 m², od čega se 265.703 m² nalazi u *Industrijskoj zoni Đuro Đaković*, a preostalih 21.000 m² u *Industrijskoj zoni Bjeliš-zapad*. Slobodna zona se nalazi unutar *Industrijske zone Đuro Đaković* kako bi se unaprijedili poslovni uvjeti za tvrtke koje su u njoj već aktivne, te kako bi se, što je najvažnije, osigurali uvjeti poslovanja privlačni za nove ulagače. Osim carinskih, poreznih i drugih olakšica koje omogućuju država i lokalna vlast, ova zona pruža i druge prednosti: razvijena infrastruktura, obučena radna snaga, dobre mogućnosti kooperacije, itd.

Slobodna zona Đuro Đaković smještena je u blizini autoceste, izravno povezana industrijskim kolosijekom s međunarodnim željezničkim pravcem, udaljena oko 1 kilometar od državne granice s Bosnom i Hercegovinom, te nekoliko kilometara od riječne luke.

40-ak korisnika *Slobodne zone* ukupno zapošljava oko 1.000 radnika. Zonom upravlja tvrtka *Slobodna zona Đuro Đaković d.o.o.* čiji su osnivači Đuro Đaković Holding d.d., Brodsko-posavska županija i Grad Slavonski Brod.

Industrijska zona Đuro Đaković prostire se na površini od približno 1.000.000 m² i zapošljava oko 4.200 radnika iz proizvodnog i prerađivačkog sektora.

3.9 Institucionalni okvir za upravljanje razvojem Grada

Grad Slavonski Brod upravljanje razvojem grada obnaša kroz niz upravnih odjela, ustanova i trgovačkih društava koji u svojem resoru posjeduju specijalizirana znanja, stručni kadar i ključne kompetencije i resurse za obavljanje zadanih djelatnosti.

A. Upravni odjeli Gradske uprave

Upravni odjel za lokalnu samoupravu

U Upravnom odjelu za lokalnu samoupravu obavljaju se poslovi koji obuhvaćaju stručne i administrativne poslove u svezi pripremanja i organizacije kolegija, Gradskog vijeća i radnih tijela Gradskog vijeća; pružanje stručne pomoći gradonačelniku i njegovim zamjenicima, predsjedniku Gradskog vijeća; pružanje stručne, administrativne i tehničke pomoći vijećnicima; izrada nacрта akata, zaključaka, zapisnika, stručne obrade materijala; priprema akata za objavu u službenom glasilu i drugi zadaci.

Upravni odjel za gospodarstvo

U Upravnom odjelu za gospodarstvo obavljaju se poslovi u svezi s poticanjem razvoja gospodarstva korištenjem prostornih kapaciteta u vlasništvu Grada u korist poduzetništva, ugostiteljskih i turističkih kapaciteta u Gradu, poljoprivrede, obrta, trgovine, te promidžbom radi privlačenja poduzetnika i privlačenja investitora. Nadalje, odjel obnaša poslove koji se odnose na osiguranje uvjeta za utvrđivanje politike gospodarenja prostorom Grada, upravljanje imovinom Grada i druge zadatke.

Upravni odjel za društvene djelatnosti

U Upravnom odjelu za društvene djelatnosti obavljaju se poslovi koji se odnose na predškolski odgoj, školstvo, sport, tehničku kulturu, kulturu, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu i udruge.

Upravni odjel za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša

U Upravnom odjelu za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša obavljaju se poslovi koji se odnose na pripremu, praćenje i provođenje postupaka kapitalne izgradnje te tekućeg i investicijskog održavanja objekata u vlasništvu Grada (mjesni domovi, objekti u Tvrđavi Brod, ustanove u vlasništvu Grada), vođenje brige oko nadzora nad izvođenjem radova na održavanju, investicijskom održavanju i investicijama, izrada svih potrebnih planova i troškovnika za izvođenje radova na objektima i drugi zadaci.

Upravni odjel za komunalni sustav i komunalno redarstvo

U Upravnom odjelu za komunalni sustav i komunalno redarstvo obavljaju se poslovi u svezi uređenja naselja, unapređenja kvalitete stanovanja, planiranja, razvoja, izgradnje i održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture, poslovi u svezi s davanjem koncesija za obavljanje komunalnih djelatnosti, poslovi u svezi s pripremom i provedbom konkretnih akcija i mjera u području prometa, poslovi u svezi komunalnih uslužnih djelatnosti, izgradnja i održavanje

komunalne infrastrukture, priprema i izrada rješenja komunalne naknade i komunalnog doprinosa te rješenja o ovrsi istih kao i ostali poslovi.

Upravni odjel za financije i računovodstvo

U Upravnom odjelu za financije i računovodstvo obavljaju se poslovi proračuna, financijsko poslovanje i računovodstveno-knjigovodstveni poslovi, naplata gradskih poreza i ostalih prihoda kao i ostali poslovi.

Služba za unutarnju reviziju

U Službi za unutarnju reviziju obavljaju se poslovi u svezi procjene sustava unutarnjih kontrola, davanja neovisnog i objektivnog stručnog mišljenja i savjeta za unapređenje poslovanja, pomaganja proračunskim korisnicima u ostvarivanju ciljeva primjenom sustavnog pristupa vrednovanju i poboljšanju djelotvornosti procesa upravljanja rizicima, kontrola gospodarenja i drugi zadaci.

B. Gradska trgovačka društva

KOMUNALAC d.o.o. bavi se održavanjem čistoće, odlaganjem komunalnog otpada, tržnice na malo, održavanjem groblja te obavljanjem pogrebnih poslova, uzgojem usjeva, vrtnoga i ukrasnoga bilja, održavanjem javnih zelenih površina, uređenjem i održavanjem cesta i prometnica te zelenih površina.

BROD PLIN d.o.o. zadužen je za izgradnju plinske mreže, prijenos i distribuciju zemnog plina u Slavanskom Brodu i okolici.

VODOVOD d.o.o. bavi se proizvodnjom, preradom i distribucijom vode, sakupljanjem otpadnih voda te inženjeringom u području niskogradnje i zaštite na radu.

PODUZETNIČKI INKUBATOR BRODIN d.o.o. osnovan je u svrhu istraživanja, razvoja i ostalih poslovnih djelatnosti. Poduzeće je osnovano i započelo je obavljanje registriranih djelatnosti u cilju razvoja obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva na području grada Slavanskog Broda i Brodsko-posavske županije.

RAZVOJNA AGENCIJA GRADA SLAVONSKOG BRODA d.o.o. uz poticanje gospodarskog razvoja grada Slavanskog Broda pruža stručnu pomoć malim i srednjim poduzetnicima i obrtnicima sa šireg područja grada Slavanskog Broda. Nadalje, Razvojna agencija angažirana je i u prijavi i provođenju projekata prema nacionalnim donatorima i u sklopu predpristupnih programa EU. Korisnici ove specifične usluge koju nudi Razvojna agencija je lokalna samouprava te svi subjekti s područja grada Slavanskog Broda.

C. Ostale institucije u službi razvoja grada Slavanskog Broda

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA - ŽUPANIJSKA KOMORA SLAVONSKI BROD slijedi program rada Hrvatske gospodarske komore s naglaskom na aktivnosti koje su odraz specifičnih potreba i inicijativa njezinih članica i ostalih gospodarskih subjekata s područja Brodsko-posavske županije.

HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA – OBRTNIČKA KOMORA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE članica je Hrvatske obrtničke komore i djeluje kao samostalna stručna poslovna organizacija obrtnika osnovana radi promicanja, usklađivanja i zastupanja interesa obrtništva.

UDRUŽENJE OBRTNIKA SLAVONSKI BROD je samostalna, izvanstranačka stručno-poslovna organizacija obrtnika koja u skladu sa Zakonom o obrtu promiče, usklađuje, zastupa i predstavlja zajedničke interese obrtništva.

CTR – RAZVOJNA AGENCIJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE d.o.o. nastoji zadovoljiti savjetodavne potrebe poduzetnika, te pruža specijalizirane oblike pomoći lokalnoj i područnoj samoupravi u izradi i provođenju poduzetničkih i razvojnih projekata u okviru predpristupne strategije EU.

3.10 Međunarodna suradnja

S obzirom na skori ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju poseban značaj se polaže u revitalizaciju odnosa i suradnje pograničnog područja Hrvatske i susjednih joj država. Komponenta II. EU-instrumenta predpristupne pomoći (IPA) osmišljena je kako bi se unaprijedila ekonomska i socijalna kohezija i smanjile razlike u stupnju razvoja različitih europskih regija. Najveću granicu od gotovo 1.000 km čini granica između Hrvatske i Bosne i Hercegovine i upravo je za Brodsko-posavsku županiju i grad Slavonski Brod IPA-program prekogranične suradnje Republika Hrvatska – Bosna i Hercegovina onaj relevantan.

Potencijal za suradnju s susjednom Bosnom i Hercegovinom je velik s obzirom da se ovo područje suočava s sličnim društvenim, gospodarskim i ekološkim izazovima. Neki od spomenutih izazova su: kolaps tradicionalnih industrija/tržišta, negativni demografski razvoj, nezadovoljavajuća javna infrastruktura, nepostojanje gospodarskih i kulturnih veza, nedovoljne inicijative po pitanju zaštite okoliša itd. Upravo zbog navedenog za IPA-program prekogranične suradnje definirani su sljedeći ciljevi:

- Poduprijeti osnivanje prekograničnih mreža i partnerstva te razvoj zajedničkih prekograničnih aktivnosti kako bi se revitaliziralo gospodarstvo, zaštitila priroda i okoliš te povećala socijalna kohezija programskog područja.
- Izgraditi sposobnost lokalnih, regionalnih i nacionalnih institucija radi upravljanja programima EU i pripremiti ih za upravljanje budućim prekograničnim programima u okviru cilja 3 strukturnih fondova EU.

Ostvarenje navedenih ciljeva planira se kroz sljedeće prioritete i mjere koje je definirala Europska komisija:

Prioritet 1. Stvoriti zajednički gospodarski prostor

Mjera 1.1: Zajednički razvoj turističke ponude

Mjera 1.2: Promicanje poduzetništva

Prioritet 2. Poboljšati kvalitetu života i socijalnu koheziju

Mjera 2.1: Zaštita prirode i okoliša

Mjera 2.2: Poboljšati pristup uslugama zasnovanim na zajednici u pograničnim područjima

Prioritet 3. Tehnička pomoć

Mjera 3.1: Potpora administraciji i provedbi Programa

Mjera 3.2: Podrška u informiranju, promidžbi i evaluaciji programa

Horizontalna tema:

Izgradnja sposobnosti za prekograničnu suradnju

Na natječaje II. komponente IPA-programa mogu se prijaviti svi neprofitni projekti hrvatskih i bosanskohercegovačkih dionika koji su usmjereni na rješavanje zajedničkih problema s obaju strane granice. Prihvatljivi prijavitelji i projektni partneri su: regionalna i lokalna javna vlast;

javna tijela (fondovi, institucije, agencije); privatni instituti koje osnivaju tijela privatnog prava radi ispunjavanja potreba od općeg interesa (kao što su to obrazovni i istraživački instituti) sve dok rade na neprofitnoj osnovi; nevladine organizacije kao što su savezi i zaklade; gospodarske komore, poljoprivredne, obrtničke i industrijske komore; registrirani klasteri kao neprofitne pravne osobe; poljoprivredni savezi i zadruge.

S obzirom na bespovratan karakter sredstava, Grad Slavonski Brod na bazi inicijative Razvojne agencije grada Slavanskog Broda d.o.o. stupio je u kontakt s nekoliko općina iz susjedne Bosne i Hercegovine. S Vladom Brčko Distrikta BiH u cijelosti je razrađen projekt po mjeri 1.2 Promicanje poduzetništva. Partneri na projektu su: Razvojna agencija Grada Slavanskog Broda, Veleučilište u Slavanskom Brodu, Privredna komora Brčko Distrikta BiH; funkciju suradnika preuzela je Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod.

Po mjeri 1.1 Zajednički razvoj turističke ponude prijavljen je projekt koji predviđa povezivanje Tvrđave Brod i Tvrđave Doboj s područja Bosne i Hercegovine u svrhu stvaranja sinergije i dodane vrijednosti. Planirane aktivnosti obuhvaćaju obnovu kazamata, digitalizaciju programa živuće povijesti i opširnu promotivnu kampanju, a kako bi se zajedničkim snagama unaprijedila turistička ponuda i privukao veliki broj turista. Nositelj projekta je Turistička zajednica grada Slavanskog Broda, partner i koordinator pisanja projekta je Razvojna agencija grada Slavanskog Broda. U Bosni i Hercegovini nositelj je općina Doboj, a partner Organizacija za razvoj turizma regije Doboj Rotor i LAG Doboj.

Nadalje, postoji suradnja za prijavu projekta po mjeri 2.1 Zaštita prirode i okoliša na temu uporabe obnovljivih izvora energije i javne kampanje o obnovljivim izvorima energije u suradnji s općinom Tuzla. Razrada projektne ideje kao i vođenje pregovora s prekograničnim partnerima je u tijeku. S obzirom da su zaštita okoliša i alternativni izvori energije od iznimnog značaja za budući razvoj što gospodarski što društveni, ovom projektu dodijeljen je visoki prioritet te se apliciranje istog planira uskoro.

U lipnju 2010. godine potpisan je Sporazum o prijateljstvu i suradnji između Grada Slavanskog Broda i općine Celje iz Slovenije. Općina Celje aktivna je i iznimno uspješna u apliciranju projekata prema fondovima Europske unije, posebno s područja ekologije i zaštite okoliša, te institucijama s područja grada Slavanskog Broda može biti dobar mentor. Zajednički projekti institucija s područja grada Slavanskog Broda i s područja općine Celje planirani su za buduće razdoblje, a od njih će profitirati obje strane. Zajednički interes dva grada leži u unapređenju gospodarskog, društvenog i kulturnog razvitka, te u promicanju prijateljskih odnosa i suradnje u svim područjima.

4. SWOT ANALIZA

Svrha SWOT analize je identificirati vlastite snage (koje treba dalje jačati i razvijati), vlastite slabosti grada (koje treba otkloniti ili umanjiti), vanjske prilike (koje je preporučljivo koristiti) i vanjske prijetnje (koje je potrebno izbjegavati ili čije djelovanje je potrebno neutralizirati). Na temelju postavki iz SWOT analize izvode se potom dugoročni strateški ciljevi, prioriteta i mjere.

Na temelju podataka iz analize stanja u Slavonskom Brodu po pojedinim sektorima, te uzimajući u obzir zaključke partnerskih konzultacija i temeljite rasprave sa dionicima odnosno predstavnicima interesnih skupina u gradu, izdvojene su slijedeće snage, slabosti, prilike i prijetnje razvoju grada Slavanskog Broda:

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Geoprometni položaj • Stalan razvoj infrastrukture (energetska, telekomunikacijska i prometna infrastruktura) • Tradicija i iskustvo u metaloprerađivačkoj i drvenoj industriji • Industrijska proizvodnja unutar Industrijske zone i Slobodne zone Đuro Đaković • U suradnji gradskih institucija osigurane poticajne mjere za razvoj poduzetništva (investicijske povlastice, subvencionirani najam, usluge prema poduzetnicima u vidu savjetovanja, edukacije i povezivanja); jačanje kapaciteta za privlačenje sredstava EU • Razvoj poduzetničke infrastrukture – Zona malog poduzetništva Kolonija i Gospodarska zona Bjeliš • Mogućnosti obrazovanja (visokoškolske ustanove, privatna učilišta) te stalno prilagođavanje obrazovnih programa potrebama poduzetništva • Aktivno civilno društvo te postojanje raznovrsnih projekata i programa koje provode neprofitne udruge 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak usmjerenosti na strateške ciljeve • Nedovoljno razvijena ekološka osviještenost i nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije • Nezadovoljavajuća kvaliteta života osoba s invaliditetom zbog neadekvatnog sustava obrazovanja, manjka adekvatnih radnih mjesta i pristupačnosti javnih objekata • Nепреpoznatljivi brandovi gospodarstva i turističke ponude Grada • Većim dijelom ne obnovljeni objekti kulturne baštine te nedovoljno korištenje prirodnih, povijesno kulturnih i gospodarskih resursa za razvoj turističke ponude • Niska kupovna moć stanovništva • Visoka stopa nezaposlenosti • Nedostatna poduzetnička inicijativa • Neprilagođeni kapaciteti poduzetnika i radne snage stvarnim potrebama tržišta rada (visoko obrazovanje, informatička pismenost, strani jezici) • Nepostojanje infrastrukture za daljnji razvoj visokog obrazovanja (neadekvatan prostor za nastavu i boravak većeg broja studenata) • Nedovoljna afirmiranost stručnih studija i drugih oblika cjeloživotnog obrazovanja • Nedostatak cjelovitog lanca vrijednosti odnosno manjak proizvodnje s visokom dodanom vrijednošću • Zastarjela tehnologija u poduzećima te niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj • Nепреpoznavanje važnosti kvalitete i standarda za kvalitetu • Nedovoljno razvijena suradnja i komunikacija institucija na lokalnom nivou (tj. obrazovne institucije, gospodarstvenici i gradske institucije)

PRIJEDNE

- Ponovni razvoj grada u središte metalne proizvodnje u Republici Hrvatskoj
- Poticanje inovatorstva
- Privlačenje investicija u svrhu pokretanja novih poslovnih pothvata i primjenu novih tehnologija
- Unapređenje poslovnih procesa glavnih nositelja proizvodnje dodane vrijednosti s područja grada
- Povećanje izvoza proizvoda dodane vrijednosti
- Digitalizacija poduzeća i razvoj informatičkih znanja
- Uspostava sveučilišta i pratećih istraživačkih jedinica kao nositelja istraživanja i pokretača razvoja
- Uvođenje novih stručnih studija na visokim učilištima koji odgovaraju potrebama gospodarstva
- Dodjela državnih poticajnih mjera
- Dovođenje radova na uspostavi Luke Brod te povezivanje iste s Gospodarskom zonom Bjeliš
- Uspostava plovnog puta rijeke Save i njegova eksploatacija za gospodarski razvoj
- Uključivanje u međunarodne potporne programe te ostvarenje koristi iz međunarodne/prekogranice suradnje
- Iskorištavanje obnovljivih izvora energije
- Realizacija potencijala za razvoj turizma kroz bogatu prirodnu, kulturnu i povijesnu baštinu
- Razvoj kontinentalnog turizma specijalnih interesa (tranzitni turizam, izletnički turizam)

PRIJETNJE

- Daljnji neravnomjerni regionalni razvoj Republike Hrvatske
- Nedovoljne investicije na području grada i županije
- Uslijed politike racionalnijeg upravljanja državnim proračunom, kontinuirano se smanjuju potpore i poticaji
- Netransparentni kriteriji za dodjelu bespovratnih sredstava za financiranje razvojnih projekata
- Nemogućnost dogovora o razvojnim prioritetima (parcijalni interesi prevladavaju)
- Ne-umreženost, rascjepkanost i nedostatak suradnje
- Siva ekonomija
- Nelikvidnost
- Nepovoljna demografska kretanja
- Iseljavanje mladih, obrazovanih ljudi
- Zagađenje vode i zraka (ekološki rizik) zbog blizine industrijskih zagađivača (osobito rafinerija)
- Elementarne nepogode (osobito poplave uslijed visokog vodostaja rijeke Save)
- Prostorna ograničenost grada
- Negativan imidž Slavenskog Broda
- Prijetnje koje proizlaze iz ulaska u EU (visoka konkurencija, tržišno nadmetanje)

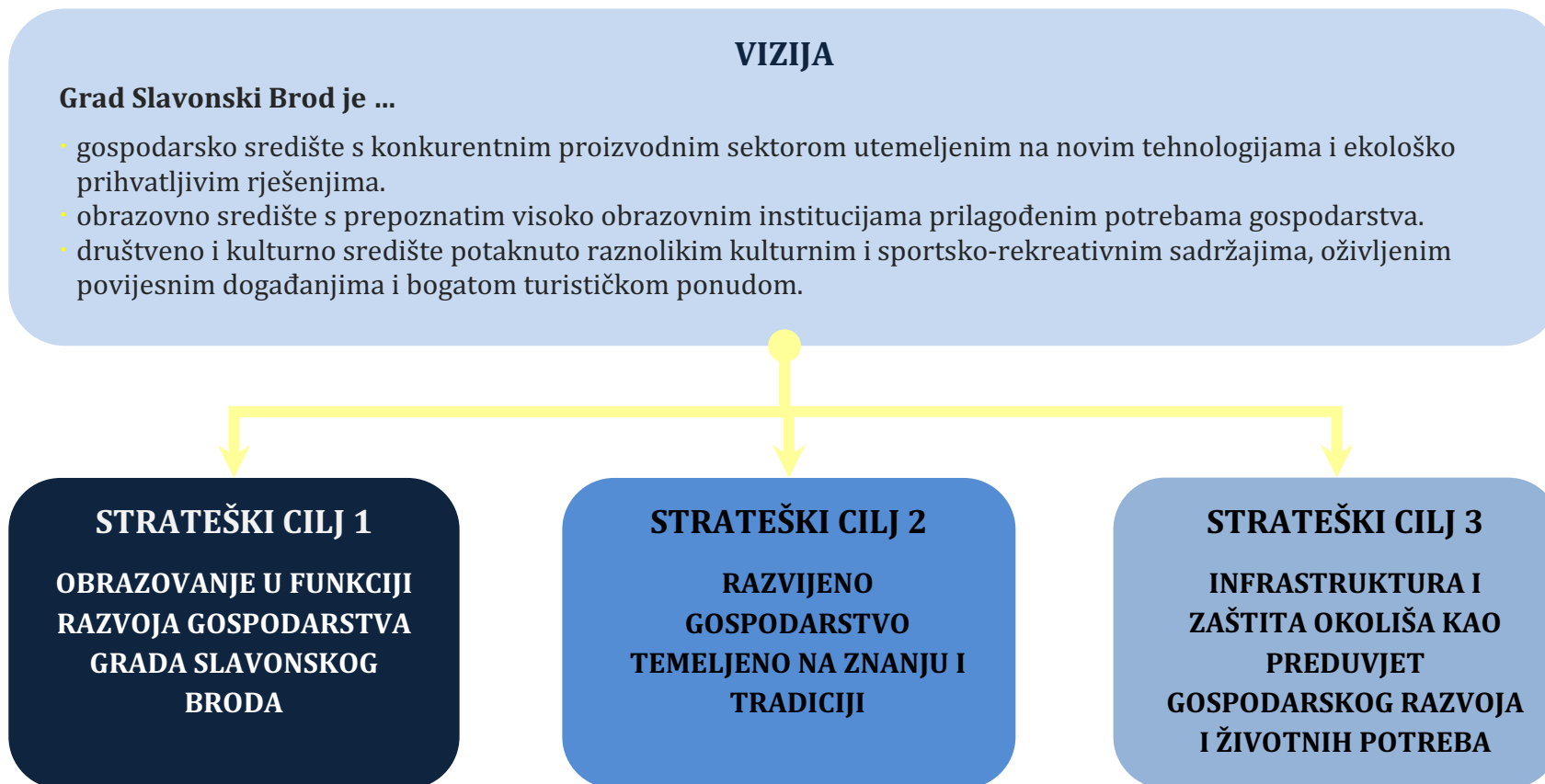
5. VIZIJA RAZVOJA GRADA SLAVONSKOG BRODA

Vizija za Slavonski Brod izuzetno je važna jer daje jasnu smjernicu za daljnji razvoj grada i definira željeno stanje u budućnosti. *Vizija* je definirana poštujući u cijelosti načelo participativnosti, te se iz nje izvode *Strateški ciljevi*. Ovako definirana predstavlja konsenzus svih interesnih skupina i stanovnika grada Slavanskog Broda.

Strateški ciljevi proizlaze iz teksta vizije i utvrđeni su prilikom formiranja *Vizije*. To su smjernice razvojnih opredjeljenja i budućih investicija za razvoja grada.

Strategijom se definira slijedeća *Vizija* te odgovarajući *Strateški ciljevi*:

VIZIJA

6. STRATEŠKI CILJEVI, RAZVOJNI PRIORITETI I PROVEDBENE MJERE

Za svaki *Strateški cilj* utvrđuju se *Strateški prioriteti* kao strateški pravci djelovanja (strategija djelovanja) koji doprinose ispunjenju pojedinog dugoročnog *Strateškog cilja*.

Za svaki *Strateški prioritet* utvrđuju se provedbene *Mjere* koje osiguravaju ostvarivanje *Strateškog prioriteta*. Provedbene *Mjere* ostvaruju se planskim aktivnostima koje se u implementaciji oblikuju kao konkretni *Projekti*. Razrada *Strateških prioriteta* i provedbenih *Mjera* bazira s jedne strane na *Viziji* i *Strateškim ciljevima* i s druge strane na ključnim razvojnim izazovima. Razvojni izazovi usmjeravaju strategiju djelovanja, odnosno *Prioritete*, a formiraju se tijekom procesa strateškog planiranja pri utvrđivanju i obradi postojećeg stanja, pri izradi SWOT analize te kroz partnerske konzultacije.

Strategijom gospodarskog razvoja Grada Slavenskog Broda definirani su i opisani sljedeći *Strateški ciljevi*:

1. Obrazovanje u funkciji razvoja gospodarstva grada Slavenskog Broda

Grad Slavonski Brod će obnašati ulogu grada visokog obrazovanja sa sustavom formalnog i neformalnog obrazovanja koje prati potrebe gospodarstva. Zadržavanje i privlačenje mladih stručnih kadrova te gospodarstvo utemeljeno na znanju je pokretač napretka. Obrazovana radna snaga grada je najvažniji resurs i jamstvo svjetlije budućnosti.

2. Razvijeno gospodarstvo temeljeno na znanju i tradiciji

Gospodarstvo/poduzetništvo utemeljeno na znanju i visokim tehnologijama je daljnji pokretač napretka. Razvoj gospodarstva i jačanje poduzetničke klime i poduzetničke infrastrukture putem uređenja poslovnih zona na području grada, te očuvanje i razvoj tradicionalnih obrta i zanata vode do otvaranja novih radnih mjesta.

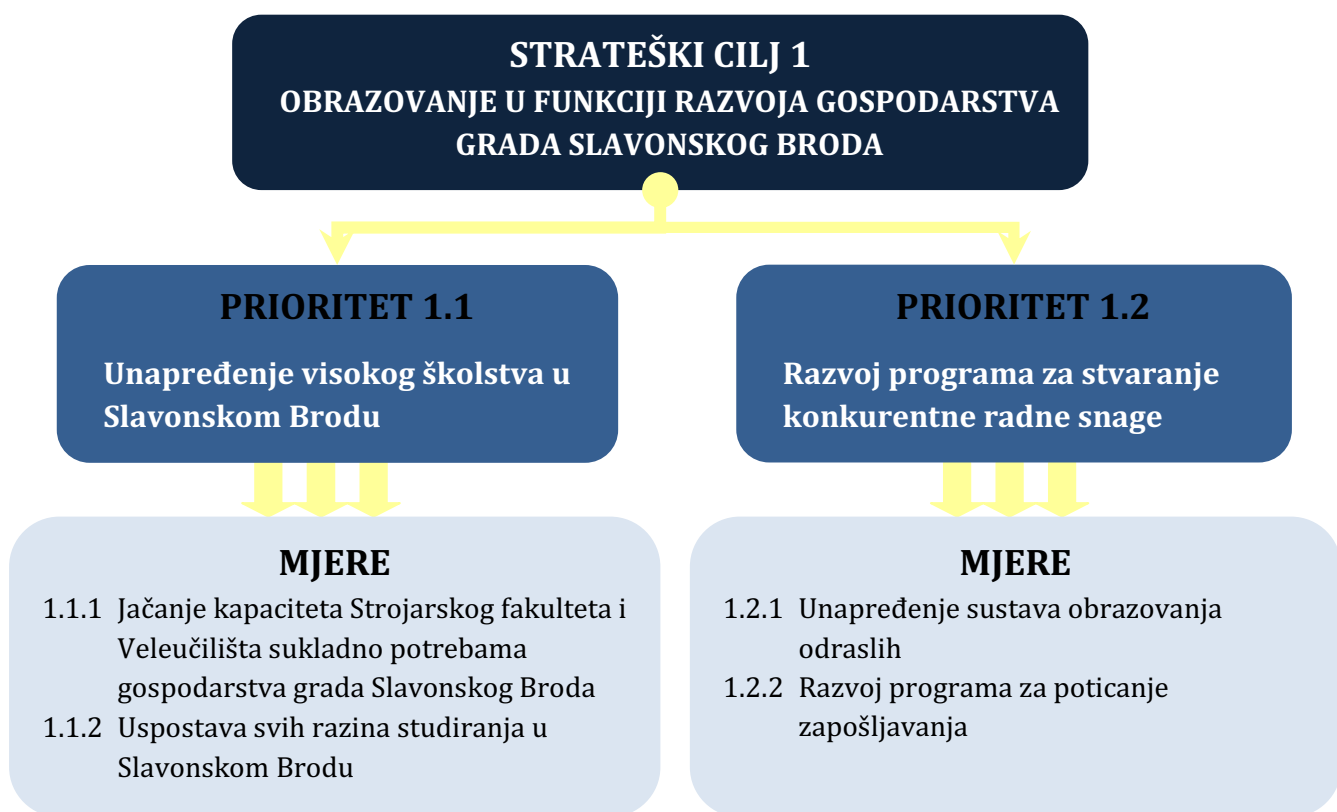
Razvijena turistička ponuda bazira se na očuvanom identitetu uređene gradske jezgre, revitaliziranom okruženju brodske tvrđave, kulturnim događanjima i ekološki očuvanoj okolini Grada i okolice.

3. Infrastruktura i zaštita okoliša kao preduvjet gospodarskog razvoja i životnih potreba građana

Ovaj *Strateški cilj* podrazumijeva rješavanje komunalne, prometne i ostale infrastrukture kao zamašnjak gospodarskog razvoja uz visoki stupanj očuvanja i zaštite okoliša. Unapređenje i razvoj društvene infrastrukture koji prati potrebe građana jedan je od preduvjeta uspješnog razvoja grada u cjelini.

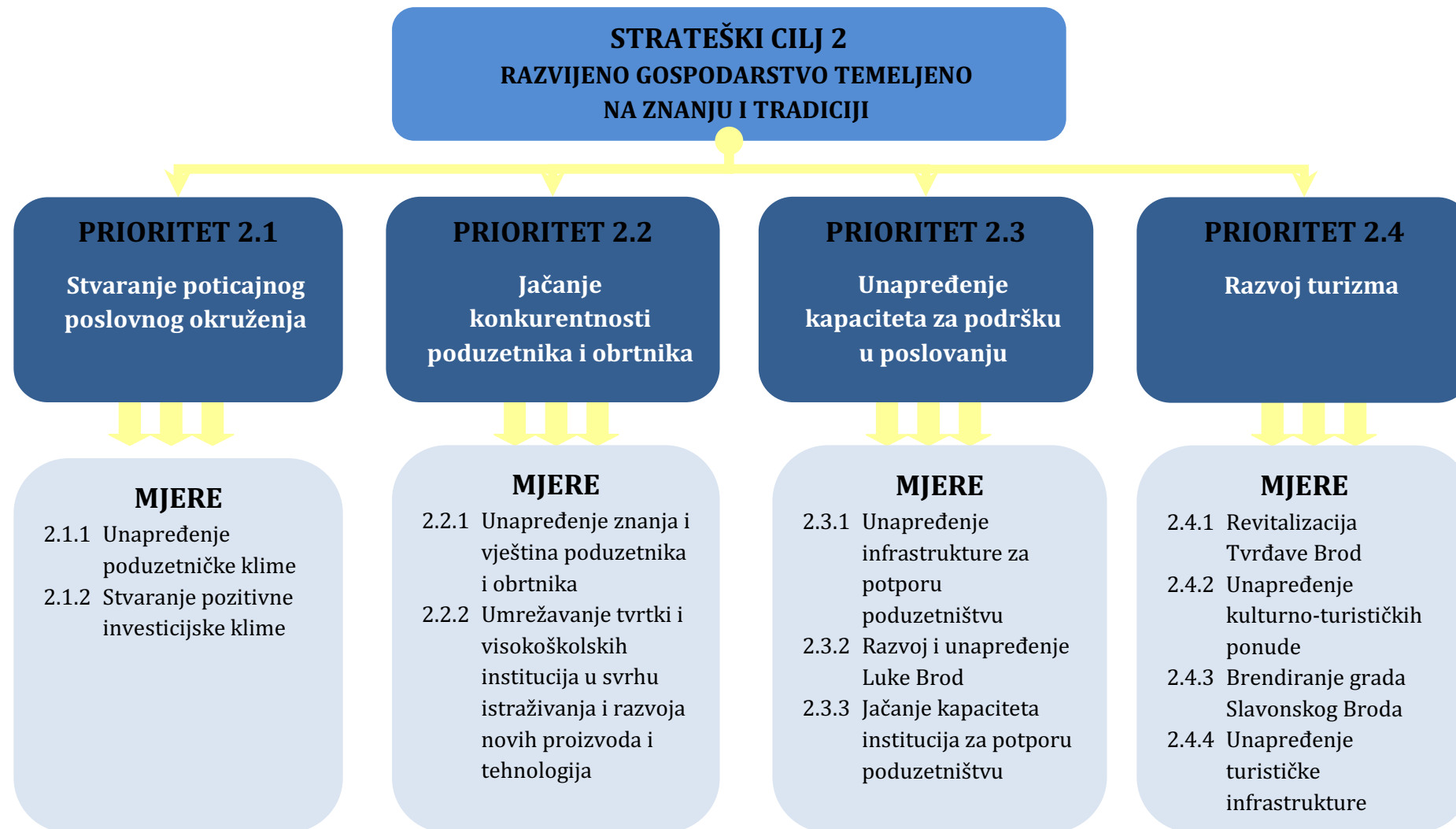
Oslanjanje na "zelene" gospodarske djelatnosti, vezane uz obnovljive izvore energije, znatno doprinosi zapošljavanju i samozapošljavanju. Slavonski Brod razvijat će se kao grad sa ekološki i komunalno uređenim prostorima, koji provodi načela energetske učinkovitosti.

STRATEŠKI CILJ 1

MJERE	PROJEKTI
1.1.1 Jačanje kapaciteta Strojarskog fakulteta i Veleučilišta sukladno potrebama gospodarstva grada Slavonskog Broda	Osnivanje novih studijskih programa na Veleučilištu u Slavonskom Brodu Osnivanje novog sveučilišnog diplomskog studija energetike na Strojarskom fakultetu Aktivnosti umrežavanja studenata s poduzetnicima radi stjecanja praktičnih znanja
1.1.2 Uspostava svih razina studiranja u Slavonskom Brodu	Osnivanje novih fakulteta Osnivanje Sveučilišta
1.2.1 Unapređenje sustava obrazovanja odraslih	Uspostava kraćih i fleksibilnih programa u skladu s trendovima na tržištu rada Stručno osposobljavanje mladih
1.2.2 Razvoj programa za poticanje	Projekti približavanja nezaposlenih tržištu rada

STRATEŠKI CILJ 2

MJERE	PROJEKTI
2.1.1 Unapređenje poduzetničke klime	<p>Poticajne mjere za inovatore</p> <p>Poboljšanje postojećih sajmova</p> <p>Formiranje novih sajmova i foruma</p> <p>Uspostava pogodnih uvjeta za razvoj različitih međunarodnih uslužnih djelatnosti</p>
2.1.2 Stvaranje pozitivne investicijske klime	<p>Koordinirane aktivnosti svih institucija u svrhu privlačenja ulagača</p> <p>Poticajne mjere za ulagače</p>
2.2.1 Unapređenje znanja i vještina poduzetnika i obrtnika	<p>Projekti promicanja prekogranične i međunarodne suradnje poduzetnika</p> <p>Programi edukacije za poduzetnike početnike</p> <p>Projekti s ciljem prijenosa specifičnih znanja poduzetnicima i obrtnicima</p>
2.2.2 Umrežavanje tvrtki i visokoškolskih institucija u svrhu istraživanja i razvoja novih proizvoda i tehnologija	<p>Centar kompetencija za biomasu</p> <p>Centar za transfer znanja i tehnologija</p> <p>Biokemijski istraživački razvojni centar</p> <p>Transfer znanja prema lokalnom poduzetništvu</p>
2.3.1 Unapređenje infrastrukture za potporu poduzetništvu	<p>Izgradnja nove generacije Poduzetničkog inkubatora</p> <p>Dovršetak radova na uspostavi infrastrukture u Gospodarskoj zoni Bjeliš</p> <p>Kongresno-izložbeni centar</p> <p>Tehnološki park</p>
2.3.2 Razvoj i unapređenje Luke Brod	<p>Distribucijski centri</p> <p>Izgradnja pretovarnih terminala</p> <p>Logistička servisna skladišta</p> <p>RO-LA terminal</p>

<p>2.3.3 Jačanje kapaciteta institucija za potporu poduzetništvu</p>	<p>Umrežavanje institucija za potporu poduzetništvu</p> <p>Povećanje savjetodavnih vještina i kompetencija poslovnih savjetnika za poduzetnike i obrtnike</p>
<p>2.4.1 Revitalizacija Tvrđave Brod</p>	<p>Stvaranje preduvjeta za revitalizaciju Tvrđave Brod</p> <p>Hotel u Tvrđavi Brod</p> <p>Izgradnja mostova za pristup Tvrđavi Brod</p> <p>Centar obrtničkih trgovina</p> <p>Muzej prijevoznih sredstava (kopneni, vodeni, zračni prijevoz)</p> <p>Muzej tamburice i dvorana za vježbanje unutar Tvrđave Brod</p> <p>Uređenje kazamata u svrhu obogaćivanja programa živuće povijesti</p> <p>Muzej vojne krajine</p> <p>Eko-etno-wellness centar</p>
<p>2.4.2 Unapređenje kulturno-turističke ponude</p>	<p>Unapređenje manifestacije "U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić" te njeno pretvaranje u manifestaciju nacionalnog značaja</p> <p>Svijet tehnike u svijetu bajki - organiziranje radionica za djecu iz grada ali i za posjetitelje izvan grada tokom Svijeta bajki Ivane Brlić Mažuranić</p> <p>Nacionalni kongres bajki</p> <p>Susreti profesionalnih kazališta srednje i jugoistočne Europe</p> <p>Unapređenje manifestacije „Brodsko glazbeno ljeto“ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja</p> <p>Unapređenje manifestacije BRODSKO KOLO</p> <p>Organizacija rekreacijsko-turističkih događaja na Savi</p> <p>Proširenje Savskog sajma i Fišijade</p>

	<p>Unapređenje manifestacije „Dani plesa – u čast Mii Čorak Slavenskoj“ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja</p> <p>Brodске orguljaške večeri</p>
2.4.3 Brendiranje grada Slavenskog Broda	<p>Promotivna kampanja</p> <p>Klasteri turističkog doživljaja</p> <p>Stvaranje novih turističkih proizvoda</p>
2.4.4 Unapređenje turističke infrastrukture	<p>Uređenje Kuće Brlić</p> <p>Uređenje Ljetnikovca obitelji Brlić</p> <p>Tematski park Ivane Brlić Mažuranić</p> <p>Uređenje Spomen doma Dragutin Tadijanović</p> <p>Uređenje sportsko-rekreacijskog centra "Poloj"</p> <p>Kamp za tranzitnu i odmorišnu potražnju</p> <p>Uređenje biciklističkih staza na području grada</p> <p>Motodrom</p>

STRATEŠKI CILJ 3

STRATEŠKI CILJ 3 INFRASTRUKTURA I ZAŠTITA OKOLIŠA KAO PREDUVJET GOSPODARSKOG RAZVOJA I ŽIVOTNIH POTREBA GRAĐANA

PRIORITET 3.1

Uređenje prometne i
komunalne
infrastrukture

MJERE

- 3.1.1 Unapređenje prometne infrastrukture
- 3.1.2 Unapređenje komunalne infrastrukture
- 3.1.3 Jačanje međunarodnih prometnih veza

PRIORITET 3.2

Razvoj društvene
infrastrukture

MJERE

- 3.2.1 Poboljšanje infrastrukture odgojno-obrazovnih ustanova
- 3.2.2 Poboljšanje kvalitete života građana Slavonskog Broda

PRIORITET 3.3

Zaštita okoliša

MJERE

- 3.3.1 Razvoj ekološke svijesti kao temelj održivog razvoja
- 3.3.2 Korištenje obnovljivih izvora energije i postizanje veće energetske učinkovitosti
- 3.3.3 Unapređenje gospodarenja otpadom

MJERE

3.1.1 Unapređenje prometne infrastrukture

PROJEKTI

Izrada prometne studije grada Slavonskog Broda
Rekonstrukcija Svačićeve ulice
Izgradnja Istočne vezne ceste
Kružni tok - Osječka - A. Hebrang
Kružni tok - Svačićeva - H. Lucića
Kružni tok - Vidrićeva - sv. Antuna
Izgradnja podvožnjaka u Osječkoj ulici

	<p>Izgradnja industrijskog kolosijeka u Gospodarskoj zoni Bjeliš</p> <p>Povezivanje Poslovne zone Đuro Đaković i Sjeverne vezne ceste</p>
3.1.2 Unapređenje komunalne infrastrukture	<p>Sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Slavenskog Broda – IPA projekt</p> <p>Izgradnja vodoopskrbnih cjevovoda i precrpnih stanica za rješavanje kvalitetne vodoopskrbe u visinskim dijelovima Podvinja i Brodskog Vinogorja</p> <p>Poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje kroz izgradnju i sanaciju cjevovoda u pojedinim dijelovima grada Slavenskog Broda</p> <p>Izgradnja kolektora i kanalizacijske mreže za industrijsku zonu Đuro Đaković</p> <p>Distribucijski cjevovod Budainka - Veliko Polje</p>
3.1.3 Jačanje međunarodnih prometnih veza	<p>Putnička riječna luka</p> <p>Novi granični prijelaz za teretni promet</p> <p>Novi autobusni kolodvor</p> <p>Zračna luka za sportski, cargo i putnički promet</p>
3.2.1 Poboljšanje infrastrukture odgojno-obrazovnih ustanova	<p>Dogradnja škole i izgradnja školske sportske dvorane Osnovne škole "Antun Mihanović", Mali Pariz - Slavonski Brod</p> <p>Dogradnja škole i izgradnja školske sportske dvorane Osnovne škole "Hugo Badalić", Jelas - Slavonski Brod</p> <p>Izgradnja Područne Osnovne škole „Blaž Tadijanović“ sa sportskom dvoranom</p> <p>Rekonstrukcija zgrade OŠ "Đuro Pilar" u Brodskom Vinogorju i gradnja školske sportske dvorane</p> <p>Izgradnja nove zgrade Gimnazije u Naselju A. Hebranga</p> <p>Zgrada Veleučilišta</p>

	<p>Studentski kampus</p> <p>Izgradnja Centra za transfer znanja i tehnologija</p> <p>Izgradnja novih dječjih vrtića</p> <p>Osnovna sportska škola</p>
3.2.2 Poboljšanje kvalitete života građana Slavenskog Broda	<p>Osiguravanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom u javnim građevinama i površinama</p> <p>Nastavak uređenja Centra mladih</p> <p>Izgradnja socijalnih stanova i stanova za visokostručne kadrove</p> <p>Rekonstrukcija gradske tržnice</p> <p>E-Government</p> <p>Izgradnja zatvorenih bazena</p> <p>Uređenje Hrvatskog doma za kulturno-zabavne sadržaje</p> <p>Izgradnja bolničke Poliklinike unutar kompleksa Opće bolnice Dr. Josip Benčević</p> <p>Izgradnja crkve u Naselju „Andrija Hebrang“</p> <p>Provedba mjera zaštite i spašavanja</p>
3.3.1 Razvoj ekološke svijesti kao temelj održivog razvoja	<p>Informativna kampanja o potrebi očuvanja okoliša</p> <p>Informativna kampanja o obnovljivim izvorima energije</p> <p>Provedba mjera i aktivnosti usmjerenih prema smanjenju rizika zagađenja zraka</p>
3.3.2 Korištenje obnovljivih izvora energije i postizanje veće energetske učinkovitosti	<p>Projekti veće energetske učinkovitosti</p> <p>Niskoenergetski standard u gradnji i adaptaciji građevinskih objekata</p> <p>Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>Kogeneracijsko postrojenje na biomasu</p> <p>Izgradnja tvornice za bio-etanol</p> <p>Izgradnja termoelektrane na plin</p>

	<p>Iskorištavanje geotermalne energije u različite svrhe</p> <p>Preuređenje javnih i privatnih objekata na grijanje putem obnovljivih izvora energije</p> <p>Ekološka javna rasvjeta</p>
<p>3.3.3 Unapređenje gospodarenja otpadom</p>	<p>Pretovarna stanica otpada</p> <p>Postrojenje za pred-obrađu otpada</p> <p>Sanacija odlagališta Vijuš</p>

7. FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe *Strategije*. Najvažnije je naglasiti kako treba privlačiti sredstva za financiranje projekata koji imaju uporište u *Strategiji* kako bi se učinkovito koristila sva dostupna sredstva i usmjerila u prioritetne razvojne investicije.

Predviđeno je da se *Strategija* financira iz sljedećih izvora sredstava:

- proračunska sredstva grada Slavenskog Broda namijenjena kapitalnim ulaganjima;
- proračunska sredstva Brodsko-posavske županije;
- proračunska sredstva resornih ministarstava i agencija namijenjena regionalnim projektima;
- sredstva dostupna kroz predpristupne programe EU – IPA program te ostale programe EU otvorene Republici Hrvatskoj;
- sredstva dostupna iz Strukturnih fondova EU (nakon što Republika Hrvatska postane punopravna članica EU);
- sredstva iz bilateralnih i multilateralnih fondova i institucija (Svjetska banka, EBRD, EIB i sl.);
- sredstva privatnih ulagača te ulaganja nevladinih/lokalnih organizacija.

S obzirom na objektivno nedostatna financijska sredstva kojima raspolaže Grad Slavonski Brod, kao i slab financijski položaj same županije, za glavninu razvojnih potreba i projekata u idućih će se nekoliko godina tražiti sufinanciranje kroz nacionalne programe ili programe Europske unije.

Dugoročno gledano, neophodan je razvoj resursne osnove koja bi donekle smanjila oslanjanje na subvencije s nacionalne razine kao i na pomoć međunarodnih izvora financiranja. Sadašnje financiranje onemogućuje detaljnije planiranje ulaganja te onemogućava realan plan realizacije pojedinih projekata zbog nemogućnosti predviđanja raspoloživosti sredstava iz pojedinih izvora financiranja.

Imajući u vidu sve navedeno, razrada godišnjih provedbenih planova odnosno godišnjih akcijskih planova predstavlja neizbježan korak za planiranje sredstava za određenu godinu namijenjenih realizaciji projekata. Godišnji provedbeni planovi vezivat će se na izradu proračuna grada Slavenskog Broda, te će biti rezultat zajedničkog angažmana gradskih upravnih odjela i Razvojne agencije grada Slavenskog Broda.

8. OPIS PARTNERSKIH KONZULTACIJA

Strategija gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda se temelji na zajednici, što znači da je ona rezultat interesa najšire javnosti. *Radna skupina* stoga obuhvaća predstavnike javnog, civilnog i gospodarskog života Grada. Zadatak *Radne skupine* bio je da na bazi znanja i iskustava svojih članova prepozna slabosti i prijetnje održivom razvoju grada, te da osmisli načine i tehnike kako savladati izazove razvoja i kako na najučinkovitiji način iskoristiti potencijale grada.

Krajnji cilj bio je da *Strategija* bude rezultat lokalnog znanja, iskustva i ideja i da svi dionici preuzmu odgovornost za obveze koje su sami definirali i tako postave visoke zahtjeve i izazove za buduće djelovanje.

U konačnici, *Strategija* je izrađena konzekventno poštujući načelo participativnog strateškog planiranja, te su u više navrata bili pozvani svi dionici razvoja grada kako bi raspravili o analizi stanja, SWOT analizi, *Viziji* te *Strateškim ciljevima* razvoja grada.

Poziv za sudjelovanje upućen je na adrese 70ak predstavnika relevantnih sektora javnog, gospodarskog i društvenog života u Slavanskom Brodu, te stručnjaka s specijaliziranim znanjem. Sudjelovanje sudionika *Radne skupine* uslijedilo je kroz tri radionice održane 1. lipnja 2010., 21. rujna 2010. godine i u ožujku 2011. godine, te kroz kontinuirane konzultacije i individualne i grupne sastanke. Podaci u *Strategiji* su ažurirani s 31.05.2012. Popis osoba imenovanih za sudjelovanje u Radnoj skupini nalazi se u prilogu.

Tablica 15: Popis sudionika radionica za izradu *Strategije gospodarskog razvoja*

INSTITUCIJA	PREDSTAVNIK
Gradonačelnik grada Slavenskog Broda	Mirko Duspara
Zamjenik gradonačelnika grada Slavenskog Broda	Zoran Ivanović
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za gospodarstvo	Ankica Majetić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za gospodarstvo	Kristina Šakić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za komunalni sustav i komunalno redarstvo	Klaudija Tolić-Popović
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša	Damir Klaić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za lokalnu samoupravu	Davor Rogić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za financije i računovodstvo	Ksenija Knežević
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za financije i računovodstvo	Željko Prša
Gradski vijećnik	Mario Rubil
Gradski vijećnik	Roberto Lujčić
Gradski vijećnik	Davor Gruber

Gradski vijećnik	Hrvoje Andrić
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Vjeran Milković
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Anita Vačić
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Dejan Vuksanović
Poslovno savjetovanje PAM 2	Maja Hranilović
Mreža znanja d.o.o.	Domagoj Račić
Vodovod d.o.o.	Damir Tokić
Brod – plin d.o.o.	Pero Vidaković
Komunalac d.o.o.	Olivera Maglić
Poduzetnički inkubator BRODIN d.o.o.	Dražen Filošević
Turistička zajednica grada Slavenskog Broda	Biljana Lončarić
Građanin	Josip Mijatović
Građanin	Petar Bašić
Građanin	Mario Jagnjić
Povjerenstvo za osobe s invaliditetom grada Slavenskog Broda	Željko Pudić
Srednja škola „Matija A. Reljković“	Vlado Prskalo
Veleučilište u Slavenskom Brodu	Antun Stoić
Veleučilište u Slavenskom Brodu	Ivica Lacković
Strojarski fakultet u Slavenskom Brodu	Dražan Kozak
Strojarski fakultet u Slavenskom Brodu	Tomislav Šarić
Brodsko-posavska županija – Upravni odjel za gospodarstvo	Marko Pavić
Brodsko-posavska županija - Upravni odjel za gospodarstvo	Gordana Fabčić
Brodsko-posavska županija – Upravni odjel za EU integracije	Gordana Šimić
HGK – Županijska komora Slavenski Brod	Marija Lugarec
HOK – Obrtnička komora Brodsko-posavske županije	Željka Pergl
Udruženje obrtnika grada Slavenskog Broda	Mirjana Vuđan
Lučka uprava Slavenski Brod	Vjekoslav Janković
HZZ – Područna služba Slavenski Brod	Tatjana Budimir
Konzervatorski odjel u Slavenskom Brodu	Željka Perković
Hrvatski institut za povijest Podružnica Slavenski Brod	Marijan Šabić

CTR - Centar za tehnološki razvoj d.o.o.	Dragan Jelić
CTR - Centar za tehnološki razvoj d.o.o.	Mirela Brechelmacher
CTR - Centar za tehnološki razvoj d.o.o.	Mira Kovač
Đuro Đaković Holding d.d.	Ivana Klarić
Đuro Đaković Kotlovi d.o.o.	Gordana Andrić Jerković
Saint Jean Industries d.o.o.	David Janković
Kožul d.o.o.	Ivica Kožul
ININ Informatički inženjering d.o.o.	Niko Majdandžić
ININ Informatički inženjering d.o.o.	Igor Majdandžić
Šprajc THD d.o.o.	Tomislav Šprajc
EURCO d.d.	Željko Marić
„Synergia“	Dragan Kopecki
Raiffeisen Bank Austria d.d., Poslovnica Slavonski Brod	Hrvoje Jerković

Ciljajući na transparentnost i cjelovitost procesa izrade *Strategije*, velika pažnja pridodana je publikaciji i informiranju javnosti. Informacije o napretku pri izradi *Strategije* medijski su publicirane putem svih lokalnih medija (televizija, radio, novine, internet) i štoviše, svi relevantni dokumenti [tj. bilješke s radionica, zaključci, prezentacijski materijal, pozivi za uključenje u proces izrade kroz dostavu projektnih prijedloga, komentara za SWOT i viziju itd.] javnosti su kontinuirano bili dostupni putem web-stranica Razvojne agencije grada Slavenskog Broda d.o.o.

Nadalje, u svrhu sustavnog utvrđivanja SWOT-analize i baze projektnih ideja Razvojna agencija grada Slavenskog Broda distribuirala je javni poziv za dostavu prijedloga/komentara/ideja putem digitalnih medija. Ciljana skupina ove aktivnosti bili su građani, poduzetnici, udruge, javne institucije i drugi subjekti s područja grada. Obrazac za prijavu projektnih prijedloga i uvrštenje u *Strategiju gospodarskog razvoja* nalazi se u prilogu ovog dokumenta. Uz navedeno, uz pomoć Turističke zajednice grada Slavenskog Broda provedena je anketa među stanovnicima grada Slavenskog Broda u svrhu spoznaje reprezentativne vizije o daljnjem razvoju grada.

9. MEHANIZMI PRAĆENJA PROVEDBE, VREDNOVANJA I AŽURIRANJA STRATEGIJE

Da bi proces provedbe *Strategije* bio učinkovit i uspješan, moraju se osmisliti i osigurati važni elementi njegove provedbe koji uključuju provedbene institucije i mehanizme, financiranje, postupke za praćenje i vrednovanje projekata i programa, procedure za redovito ažuriranje te izradu godišnjih provedbenih planova.

Najvažniju ulogu u provedbi i koordinaciji *Projekata* imat će Gradska uprava grada Slavenskog Broda kao glavni čimbenik i nositelj lokalnog razvoja. Odgovarajući Upravni odjeli obnašat će ključnu ulogu u praćenju i redovitom ažuriranju *Strategije* što je neophodno u uvjetima okruženja koje se stalno mijenja. Razvojna agencija grada Slavenskog Broda koja je koordinirala izradu *Strategije* u tom kontekstu pružat će asistenciju i pomoć. Razvojna agencija također će koordinirati praćenje provedbe *Strategije* i izradu godišnjih provedbenih planova. Gradski upravni odjeli izrađivat će planove (su)financiranja, vršiti praćenje izvođenja aktivnosti (u suradnji s Razvojnou agencijom) i predlagati promjene i dopune a vezano za odrednice *Strategije*.

Izvješće o provedbi *Strategije* izrađuje Razvojna agencija grada Slavenskog Broda, a podnosi se:

- Gradonačelniku grada Slavenskog Broda – najmanje dva puta godišnje
- Gradskom vijeću Grada Slavenskog Broda – najmanje jednom godišnje; na zahtjev i po potrebi Izvješće o provedbi bit će izrađeno i mimo regularnog roka
- Radnoj skupini zaduženoj za izradu *Strategije* – najmanje jednom godišnje.

Ažuriranje *Strategije* odnosno revizija ili dopuna prioriteta i mjera vršit će se jednom godišnje, a vezano uz proces planiranja gradskog proračuna.

Redovito vrednovanje same *Strategije* predviđeno je svake dvije godine.

Vrlo važan aspekt *Strategije* je osiguravanje odgovarajućih stručnih i kadrovskih kapaciteta javne uprave, jer su učinkovit i uspješan institucionalni kapacitet i osposobljenost nužni za učinkovito korištenje dostupnih domaćih i inozemnih financijskih sredstava u svrhu razvoja Grada te povećanje kvalitete života njegovih stanovnika. Institucionalno jačanje i podizanje osposobljenosti zasigurno je potrebno, jer mnogi budući dionici provedbe u prethodnom razdoblju nisu imali mogućnost pa time ni odgovornost raspolaganja i upravljanja financijskim sredstvima u iznosima predviđenim za provedbu *Strategije*. Konkretnije, nužno je sustavno uvođenje efikasnog upravljanja i praćenja dobivenih sredstava kao i provedbe razvojnih projekata.

Izrada *Strategije*, druge generacije takvog integralnog strateškog razvojnog dokumenta u Slavenskom Brodu, predstavlja ujedno proces učenja koji će se nastaviti i tijekom provedbe *Strategije*. Njegovom provedbom javni će sektor kroz predložene prioritete projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora i civilnog društva kako bi mogli učinkovitije pridonositi gospodarskom rastu i promicanju razvoja demokratskog civilnog društva. Pri tome će se i sam javni

sektor mijenjati, tj. nastat će institucionalno jačanje koje će omogućiti Gradu da efikasno i efektivno upravlja svojim razvojem i kontinuirano revidira i unapređuje *Strategiju*.

Provedbeni mehanizmi izgrađivat će se provedbom *mjera i projekata* definiranih *Strategijom*. Glavni mehanizam za uspješnu provedbu jesu kriteriji odabira projekata koji su u skladu sa zahtjevima domaćih i međunarodnih izvora financiranja i definiranim razvojnim prioritetima, a onda i provedba (praćenje i vrednovanje). Svrha praćenja i vrednovanja je da se putem sustavnog ispitivanja omogući učinkovita i transparentna provedba programa.

Glavni ciljevi praćenja i vrednovanja jesu analiza i potvrda:

- opravdanosti – provjerava se postoji li potreba za određenim programom;
- efikasnosti – provjerava se efikasnost korištenja dostupnih resursa;
- odgovornosti – provjerava se koliko su ciljevi određenog programa ostvareni.

Osim toga, praćenjem i vrednovanjem dobivaju se informacije potrebne za kvalitetnu provedbu, odnosno učinkovito i prilagodljivo upravljanje provedbom projekta; te stvaranje novog znanja, odnosno unapređenje razumijevanja o tome što funkcionira i u kojim uvjetima, te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

10. DODACI

DODATAK I:

Tablica 16: Predloženi članovi Radne Skupine za izradu Strategije gospodarskog razvoja

INSTITUCIJA	PREDSTAVNIK
Gradonačelnik grada Slavenskog Broda	Mirko Duspara
Zamjenik gradonačelnika grada Slavenskog Broda	Zoran Ivanović
Zamjenica gradonačelnika grada Slavenskog Broda	Ilijana Vrbat-Pejić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za gospodarstvo	Ankica Majetić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za komunalni sustav i komunalno redarstvo	Klaudija Tolić-Popović
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša	Damir Klaić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za lokalnu samoupravu	Davor Rogić
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za društvene djelatnosti	Dubravka Marković
Grad Slavonski Brod – Upravni odjel za financije i računovodstvo	Ksenija Knežević
Gradski vijećnik	Hrvoje Andrić
Gradski vijećnik	Roberto Lujic
Gradski vijećnik	Pero Ćosić
Gradski vijećnik	Ivan Zirdum
Gradski vijećnik	Davor Gruber
Gradski vijećnik	Mario Rubil
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Vjeran Milković
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Anita Vačić
Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o.	Dejan Vuksanović
Poslovno savjetovanje PAM 2	Maja Hranilović
Mreža znanja d.o.o.	Domagoj Račić
Vodovod d.o.o.	Marko Blažević
Brod – plin d.o.o.	Pero Vidaković
Komunalac d.o.o.	Olivera Maglić
Poduzetnički inkubator BRODIN d.o.o.	Dražen Filošević
Turistička zajednica grada Slavenskog Broda	Biljana Lončarić
Građanin	Josip Mijatović

Građanin	Mario Jagnjić
Građanin	Petar Bašić
Saborski zastupnik	Boro Grubišić
Povjerenstvo za osobe s invaliditetom grada Slavenskog Broda	Željko Pudić
Osnovna škola „Dragutin Tadijanović“	Ana Mirosavljević
Srednja škola „Matija A. Reljković“	Vlado Prskalo
Visoka učiteljska škola, dislociran studij u Slavenskom Brodu	Damir Matanović
Veleučilište u Slavenskom Brodu	Antun Stoić
Strojarski fakultet u Slavenskom Brodu	Dražan Kozak
Sveučilište u Osijeku	Ivan Samardžić
Brodsko-posavska županija – Upravni odjel za gospodarstvo	Stjepan Bošnjaković
Brodsko-posavska županija – Upravni odjel za EU integracije	Marijan Štefanac
HGK – Županijska komora Slavenski Brod	Krešimir Rudec
HOK – Obrtnička komora Brodsko-posavske županije	Zvonimir Ćirić
Udruženje obrtnika grada Slavenskog Broda	Anka Šakić
Lučka uprava Slavenski Brod	Marijan Jurić
HZZ – Područna služba Slavenski Brod	Tatjana Budimir
Konzervatorski odjel u Slavenskom Brodu	Željka Perković
Hrvatski institut za povijest Podružnica Slavenski Brod	Mato Artuković
HEP - Elektra Slavenski Brod	Vjekoslava Golob
Hrvatske vode	Davorin Piha
Brodsko-posavsko udruženje inovatora	Maja Jukić
Udruga HVIDR-a	Ivo Obrovac
Udruga matice hrvatskih umirovljenika grada Slavenskog Broda	Mirko Ćavar
CTR - Centar za tehnološki razvoj d.o.o.	Dragan Jelić
CTR - Centar za tehnološki razvoj d.o.o.	Mirela Brechelmacher
Đuro Đaković Montaža d.d.	Darko Katić
Đuro Đaković Holding d.d.	Ivana Klarić
Đuro Đaković Termoenergetska postrojenja d.o.o.	Anto Aščić

Đuro Đaković Kotlovi d.o.o.	Stevo Jelenić
Saint Jean Industries d.o.o.	David Janković
Kožul d.o.o.	Ivica Kožul
„Ekspert biro“	Goran Rukavina
ININ Informatički inženjering d.o.o.	Niko Majdandžić
ININ Informatički inženjering d.o.o.	Igor Majdandžić
Projektgradnja d.d.	Željko Čugura
Metallum d.o.o.	Krešimir Živković
Šprajc THD d.o.o.	Tomislav Šprajc
Elektromehaničarski obrt „Blatančić“	Stipica Blatančić
„Synergia“	Dragan Kopecki
EURCO d.d.	Željko Marić
Raiffeisen Bank Austria d.d., Poslovnica Slavonski Brod	Edita Prkačin

DODATAK II:

BAZA PROJEKATA

NAZIV	OPIS	MJER A
Osnivanje novih studijskih programa na Veleučilištu u Slavonskom Brodu	S ciljem da se Veleučilište u Slavonskom Brodu profilira u renomiranu i tehnološki suvremenu visokoškolsku obrazovnu ustanovu s jedinstvenim studijskim programima koji su gospodarstvu uistinu potrebni i koji će poslužiti njegovom razvoju, neophodno je ponudu obrazovnog programa kontinuirano usmjeravati prema aktualnim potrebama lokalnih, nacionalnih i internacionalnih tržišta. Ulaganjem u znanje postiže se cilj razvoja gospodarstva i društva budući da se na taj način potiču napredak, poduzetnost i konkurentnost. Veleučilište će tim pristupom nastojati ne samo pridobiti brodsko-posavske maturante da ne napuštaju svoju sredinu, već i povećati interes za studiranjem na Veleučilištu u Slavonskom Brodu.	1.1.1
Osnivanje novog sveučilišnog diplomskog studija energetike na Strojarskom fakultetu	S obzirom da su cijene energenata skupocjene a rezerve Hrvatske male, nužno je preusmjeravanje na obnovljive izvore energije. Cilj Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu je izobrazba stručnjaka na području energetike kako bi se rješavanju ovog strateškog razvojnog problema pristupilo s znanstveno-istraživačkog aspekta i omogućilo razvijanje vlastitih inovativnih rješenja. Stoga ovaj projekt predviđa osnivanje novog sveučilišnog diplomskog studija energetike na Strojarskom fakultetu s ciljem prilagođavanja obrazovnog sustava stvarnim potrebama tržišta.	1.1.1
Aktivnosti umrežavanja studenata s poduzetnicima radi stjecanja praktičnih znanja	Ovaj projekt usmjeren je na stvaranje bolje povezanosti između akademskog sektora i poduzeća na način da studenti steknu vještine koje će ih bolje pripremiti za poslovni svijet. Već prije završetka studija studenti će upoznati poduzetnički svijet, te će im biti ponuđena prilika za stjecanje praktičnih iskustava i za povećanje njihove konkurentnosti na tržištu rada. S druge strane ovaj projekt će pružiti mogućnost poslodavcima da profitiraju od suvremenih znanja studenata u poduzetničkoj svakodnevici i da upoznaju eventualne buduće poslovne partnere ili posloprimce. Podržat će se provedba načela i prakse cjeloživotnog učenja i u tom će se kontekstu pružiti pomoć trajnom obrazovanju i usavršavanju. Aktivnosti projekta obuhvaćaju sljedeće: seminari [kako transformirati poduzetničku ideju u poduzetnički pothvat?; koji su prvi koraci pri osnivanju poduzeća?]; prezentacija mogućnosti zapošljavanja u Slavonskom Brodu; održavanje tribina i okruglih stolova o aktualnim poduzetničkim temama; praksa u poduzećima, rotacija po odjelima itd.	1.1.1

Osnivanje novih fakulteta	Pokretanje inicijative o osnivanju fakulteta cilja na zadovoljenje obrazovnih i razvojnih potreba grada Slavenskog Broda te na transformaciju istog u "Grad znanja". Fakulteti koji će biti specijalizirani na različite sektore u skladu s identificiranim potrebama gospodarstva i društva, promicat će konkurentnost grada Slavenskog Broda na temelju kvalificiranih ljudskih kadrova. Navedeno će poticati mlade ljude da ostanu u gradu Slavenskom Brodu odnosno da Slavonski Brod izaberu kao mjesto pokretanja karijere. Visoka razina kvalificiranih mladih ljudi s druge strane predstavlja potencijalnim investitorima bitan kriterij pri odlučivanju o pokretanju poslovanja upravo u Slavenskom Brodu.	1.1.2
Osnivanje Sveučilišta	Osnivanjem Sveučilišta u Slavenskom Brodu pokrenut će se niz pozitivnih učinaka na razvoj grada Slavenskog Broda. Očekivani pozitivni demografski razvoj temelji se na ostanku mladih u Slavenskom Brodu te doseljenu mladih iz drugih krajeva Republike Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine. Gospodarstvo grada Slavenskog Broda višestruko će profitirati od Sveučilišta. Neki od pozitivnih učinaka su: kvalificiran kadar dostupan lokalnim poduzetnicima, istraživanje i razvoj na Sveučilištu, povezivanje prakse gospodarstva s teoretskim znanjem visokoškolske institucije, veći broj kupaca proizvoda i usluga, porast iznajmljivanja stanova, potreba za bogatijim društvenim životom, veći broj posjetitelja, pozitivna percepcija grada, atraktivnost za investitore itd.	1.1.2
Uspostava kraćih i fleksibilnih obrazovnih programa u skladu s trendovima na tržištu rada	Ovaj projekt je usredotočen na stvaranje bolje povezanosti između obrazovnog sektora i poduzeća na način da odrasle osobe steknu vještine i znanja koje će ih bolje pripremiti za tržište rada. Ovim projektom želi se povećati važnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na tržištu rada. Podržat će se provedba načela i prakse cjeloživotnog učenja i u tom će se kontekstu pružiti pomoć trajnom obrazovanju i usavršavanju. U skladu s rezultatima periodične analize tržišta rada, obrazovne institucije će pružiti kratke i učinkovite obrazovne programe kako bi se povećala konkurentnost nezaposlenih na tržištu rada, njihova fleksibilnost i prilagodljivost, te povećale šanse za pronalazak radnog mjesta.	1.2.1
Stručno osposobljavanje mladih	Nakon završenog srednjeg i visokog obrazovanja mladi u velikom broju idu na burzu rada, dok se rijetki zapošljavaju i to dosta puta van svoje struke. Jedan od značajnijih razloga je njihov nedostatak praktičnih znanja i vještina te nepripremljenost na izazove tržišnog natjecanja. Poslodavcima mladi bez radnog iskustva često nisu prihvatljivi za zadovoljenje kratkoročno proizašlih potreba za radnom snagom, jer njihova obuka zahtijeva mnogo vremena s jedne strane, s druge strane zahtijeva da im se dodijeli mentor u prvim mjesecima rada. Cilj ovog projekta je mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva i staža osigurati ulazak na tržište rada kroz njihovo osposobljavanje [kroz posredovanje pri pronalasku mjesta za obavljanje prakse; radionice po strukama] i pomoć pri pronalasku radnog mjesta [kroz pripreme tečajeva o pisanju životopisa, simulacije razgovora s poslodavcima, pripreme za testiranja, itd.].	1.2.1

Projekti približavanja nezaposlenih tržištu rada	Nezaposleni a ponajprije dugoročno nezaposleni često gube na samopouzdanju uslijed odbijanja njihovih molbi za zaposlenje od strane poslodavaca. Gubitak samopouzdanja prati nastanak straha da vlastite kvalifikacije nisu dostatne i gubitak volje i motivacije za uključivanjem u tržišno natjecanje. Cilj ovog projekta je organizacija radionica i seminara koje će nezaposlenima vratiti izgubljeno samopouzdanje i adekvatno ih animirati za ponovni ulazak na tržište rada. Projektne aktivnosti predviđaju psihološke radionice u svrhu povećanja motiviranosti polaznika te tečajeve o pisanju životopisa, simulacije razgovora s poslodavcima, pripreme za testiranja, itd.	1.2.2
Programi zapošljivosti osoba s invaliditetom	S obzirom da redovni obrazovni sustav nije uvijek u stanju obrazovati osobe s invaliditetom u skladu s njihovim sposobnostima i u skladu s potrebama tržišta rada, nužno je uvođenje edukacijskih programa za radno sposobne osobe te poticanje zapošljivosti ove marginalizirane skupine. Edukacijskim programima ovoj ciljnoj skupini bit će prenesena sva znanja i vještine koje su potrebne za posao u struci. Osim teoretske izobrazbe polaznici programa proći će i kroz dio praktične izobrazbe. Praktični dio obuhvatit će rad u nekoj od lokalnih tvrtki i/ili obrta s ciljem upoznavanja poslovnog sektora s mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom, te s ciljem poticanja zaposlenja osoba s invaliditetom u stalni radni odnos.	1.2.2
Poticajne mjere za inovatore	U vidu gospodarskog razvoja i jačanja konkurentnosti grada Slavenskog Broda neophodno je promicanje inovatorstva kako bi se upravo u Slavanskom Brodu implementirali inovativni, neviđeni i korisni projekti koji za cilj imaju poboljšanje životnog standarda građana te unapređenje poslovnih procesa u poduzećima, itd. Neke od mjera za poticanje inovatorstva su: osposobljavanje i obrazovanje inovatora; priprema za predstavljanje inovacija na međunarodnim izložbama i drugim priredbama inovatora; pripremanje i provođenje međunarodnih izložbi na kojima se prikazuju i vrednuju inovacije i dr.	2.1.1
Poboljšanje postojećih sajmova	Na području grada Slavenskog Broda organizira se nekoliko sajmova koji obogaćuju društveni život te pružaju kvalitetan doprinos gospodarskoj interakciji. Najveći sajam je Katarinski sajam s tradicijom dugom preko 200 godina. Ovaj sajam prvenstveno nastoji omogućiti gospodarsku interakciju, promociju starih običaja i kulturnih specifičnosti Slavonije i Hrvatske te poboljšati atraktivnost grada za inozemne i tuzemne turiste. Provedba procesa unapređenja Katarinskog sajma trebala bi biti popraćena slijedećem: veći sajamski prostor za stvaranje kapaciteta koji će zadovoljiti potražnju za izlagačkim prostorom, intenzivna marketinška promocija u Hrvatskoj i u inozemstvu, obogaćivanje kulturno-zabavnog programa kroz nastupe umjetnika iz cijele Hrvatske i iz inozemstva. Na taj način aktivno će biti animirani kako poduzetnička klima tako i društveni život u Slavanskom Brodu. Cilj je sličan proces poboljšanja provesti i za ostale postojeće sajmove.	2.1.1

Formiranje novih sajmova i foruma	Sajmovi su tradicionalno manifestacije koje omogućavaju izravni susret ponude i potražnje, neposredan kontakt između izlagača i posjetitelja/klijenata. Nadalje, sajmovi nude priliku za inspiraciju i istraživanje tržišta, za upoznavanje konkurencije, za stjecanje poslovnih kontakata te za marketinšku promociju vlastitog asortimana. Neke od koristi sajmovanja za gospodarstvenike su: izlazak na tržište, promocija, mogućnost direktne prodaje širokoj publici, prilika za upoznavanje konkurencije, uvid u vlastitu poziciju na tržištu, izvor informacija, sagledavanje ponude i potražnje, umrežavanje poduzeća i izmjenjivanje iskustava. S obzirom na veliku korist koju sajmovi omogućuju gospodarstvenicima različitih profila i djelatnosti od važnosti je da se ta poticajna mjera za gospodarsku interakciju nastavi i štoviše unaprijedi, te se grad Slavonski Brod promovira kao "sajamski grad". Uz postojeće sajmove na području grada koje valja unaprijediti kroz povećanje kapaciteta i proširenje na inozemstvo, za ostvarenje dodane vrijednosti za lokalno i regionalno gospodarstvo potrebna je i organizacija specijaliziranih sajmova kako bi se poslovanje specifičnih djelatnosti i segmenata učinkovitije podupiralo i promoviralo.	2.1.1
Uspostava pogodnih uvjeta za razvoj različitih međunarodnih uslužnih djelatnosti	Slavonski Brod je zbog svog dobrog geostrateškog položaja idealno mjesto za centar međunarodnih uslužnih djelatnosti (IT sektor, call centar). Cilj ovog projekta je stvaranje preduvjeta za nastanjenje velikih uslužnih poduzeća.	2.1.1
Koordinirane aktivnosti svih institucija u svrhu privlačenja ulagača	Koordiniranim aktivnostima institucija koje djeluju na području grada Slavenskog Broda na efikasan način će se djelovati na privlačenje ulaganja za dobrobit svih dionika. Imajući na umu da institucije u raznim sektorima (primjerice Gradska uprava, Vodovod, Brod-Plin,...) dolaze u doticaj s investitorima, najveću korist donijet će kontinuiran napor svih s ciljem da se u Slavonskom Brodu realiziraju konkretni investicijski projekti koji će otvoriti mnoga radna mjesta. Cilj je pružiti doprinos unapređenju gospodarske situacije u Slavonskom Brodu.	2.1.2
Poticajne mjere za ulagače	Poticanje ulaganja predstavlja sustav poticajnih mjera za ulaganje u gospodarske aktivnosti na području grada Slavenskog Broda i otvaranje novih radnih mjesta povezanih s tim ulaganjima. Grad Slavonski Brod već je uveo poticajne mjere za ulaganje u Poduzetničku zonu Kolonija i ulaganje u Gospodarsku zonu Bjeliš. Cilj ovog projekta je da navedeni poticaji budu popraćeni individualnim "soft"-paketima koji će obuhvatiti slijedeće usluge za tuzemne i inozemne ulagače: savjetovanje od samog planiranja investicijskog pothvata do kraja životnog vijeka investicije; pomoć pri ishođenju dokumentacije; umrežavanje s bitnim čimbenicima na području grada; usluge tumačenja za strane ulagače, itd.	2.1.2

<p>Projekti promicanja prekogranične i međunarodne suradnje poduzetnika</p>	<p>Prekogranična i međunarodna suradnja od velike je važnosti ne samo za razvoj javnih institucija i tijela nego i za gospodarstvenike i civilno društvo. Kroz suradnju s čimbenicima iz inozemstva stvara se prilika za upoznavanjem primjera dobre prakse, za uspostavom partnerstva i umrežavanjem u proizvodnji/pružanju usluga te za stjecanjem novih znanja i informacija. Pristup inozemnim poslovima gospodarstvenici mogu ostvariti kroz sudjelovanje na tenderima/natječajima za nabavku robe/usluga. Uspostavu prekogranične suradnje između neprofitnih institucija (lokalna samouprava, potporne institucije, obrazovne institucije, nevladine udruge) potiče Europska unija kroz program IPA II - Prekogranična suradnja. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju i poduzetnicima će se otvoriti mogućnost ostvarenja poticaja/bespovratnih sredstava kroz Strukturne fondove. Cilj ovog projekta je dakle usmjeren prema jačanju kapaciteta poduzetnika za sudjelovanje u tenderima Europske unije i na natječajima za bespovratna sredstva. Neke od aktivnosti predviđaju implementaciju edukacija/tribina/okruglih stolova u svrhu upoznavanja poduzetnika s pravilima i mogućnostima izvoza, u svrhu njihove pripreme za buduće tržišne izazove nakon ulaska u EU, te u svrhu uklanjanja bojazni lokalnih poduzetnika da se okrenu inozemnim tržištima zbog neznanja, manjka informacija i jezičnih barijera.</p>	<p>2.2.1</p>
<p>Programi edukacije za poduzetnike početnike</p>	<p>Kroz edukacijske programe nužno je poticanje nezaposlenih da kroz samozapošljavanje doprinose društvu i gospodarstvu, poticanje udruživanja, poticanje otvorenosti prema suvremenim načinima upravljanja poduzećem, itd. kako bi se aktualne posljedice ekonomske krize ublažile i negativni utjecaji nekih budućih ekonomskih kriza umanjili. Nadalje, neophodno je i obrazovanje poduzetnika početnika koji su već zakoračili u poslovni svijet; naime, samo snažna poduzeća će dugoročno opstati na tržištu i generirati rast koji će osigurati ne samo stabilno zaposlenje nego i rastući broj zaposlenih osoba.</p>	<p>2.2.1</p>
<p>Projekti s ciljem prijenosa specifičnih znanja poduzetnicima i obrtnicima</p>	<p>Cilj projekata za prijenos specifičnih znanja poduzetnicima i obrtnicima je ovoj ciljanoj skupini ojačati konkurentnost i otpornost na tržišne izazove a na temelju obogaćenog znanja kako poboljšati poslovne procese, kako učinkovito voditi poduzeće, kako upravljati ljudskim resursima, kako prepoznati tržišne potencijale, kako ostvariti izvozne aktivnosti, kako sudjelovati na EU-tenderima, kako se koristiti suvremenom informatičkom tehnologijom, itd.</p>	<p>2.2.1</p>

Centar kompetencija za biomasu	Osnivanje ovakvog centra je rezultat nacionalne opredijeljenosti za ulaganja u obnovljive izvore energije. Domaćim proizvođačima centar će pružati usluge certifikacije proizvoda iz biomase te opreme za proizvodnju energije. Brodsko-posavska županija i Grad Slavonski Brod zbog duge tradicije sličnih djelatnosti u tvrtci Đuro Đaković, zbog Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu te zbog bogatstva biomase u okolici, idealna su lokacija za smještaj ovakvog centra. Osnivanjem Centra kompetencija za biomasu, povezat će se relevantne znanstvene institucije i tvrtke koje će stvoriti potrebitu infrastrukturu kroz koju će se suradnjom transferirati tehnologija i akumulacija znanja iz znanstvenih institucija na gospodarstvo. Također je zamišljeno, da Centar preraste i u regionalni centar za biomasu, pružajući usluge tvrtkama zemalja u okruženju.	2.2.2
Centar za transfer znanja i tehnologija	Projekt uspostave Centra za transfer znanja i tehnologija predviđa da se Centar prostire na površini od 1.200 četvornih metara, uključujući amfiteatar s 250 mjesta, laboratorijskim i uredskim prostorima. Glavni cilj Centra za transfer tehnologije je pružanje potpore razvoju poslovnih procesa putem kontinuirane razvojno-istraživačke djelatnosti. U okviru svih svojih djelatnosti Centar bi sustavno provodio strategiju povezivanja znanstveno-istraživačkih resursa visokih učilišta i znanstveno-istraživačkih instituta s gospodarstvom. Povezivanje podrazumijeva transfer tehnologije i znanja iz znanstvene zajednice u gospodarske subjekte čije poslovanje zahtjeva primjenu i implementaciju novih tehnoloških rješenja, suvremenih proizvodnih procesa, te prilagodbu organizacije poslovanja zahtjevima tržišnog gospodarstva.	2.2.2
Biokemijski istraživački razvojni centar	Izgradnjom biokemijskog istraživačkog razvojnog centra za proizvodnju sadnog materijala cvijeća, voća, ukrasnog grmlja i drveća za vlastite potrebe i za tržište u Srednjoj školi Matija Antun Reljković nadogradit će se postojeće školske aktivnosti i unaprijediti cjelokupan proces obrazovanja. Cilj projekta je razvoj i osuvremenjivanje poljoprivredne djelatnosti na području istočne Slavonije prema standardima Europske unije te stimulacija razvoja područja kroz hortikulturnu proizvodnju. Vrtni centar će osim proizvodnje pružati i usluge sađenja i uređenja vrta, održavati seminare za obuku potencijalnih proizvođača te imati izložbeni prostor.	2.2.2

Transfer znanja prema lokalnom poduzetništvu	Ovim projektom cilja se na umrežavanje poduzetnika i visokoškolskih institucija s ciljem implementacije novih znanja, metoda i tehnike u praksu poslovnog svijeta. S druge strane se cilja i na prijenos praktičnih vještina i znanja o izazovima kojima se poduzetnici suočavaju svakodnevno na profesore i asistente visokoobrazovnih institucija. Ovaj dvosmjerni tijek znanja bit će u korist svim dionicima i u konačnici i u korist studenata i zaposlenika. Neke od aktivnosti predviđaju uspostavu redovnih okruglih stolova o aktualnim temama, savjetodavnu pomoć poduzetnicima pri donošenju ključnih odluka o daljnjem razvoju poduzeća, studijski posjet znanstvenog kadra poduzećima te njihova rotacija kroz sve segmente trgovačkog društva itd.	2.2.2
Izgradnja nove generacije Poduzetničkog inkubatora	Za projekt izgradnje nove generacije Poduzetničkog inkubatora izrađena je projektna dokumentacija i ishoda je lokacijska dozvola. Projekt "Poduzetnički inkubator- nova generacija" obuhvaća izgradnju i opremanje novog poduzetničkog inkubatora, koji će na gotovo 2.000 m ² omogućiti smještaj za 20 novih poduzetnika, 10 u proizvodnim djelatnostima i 10 u sektoru usluga s fokusom na pružanje usluga za poduzetnike. U sklopu nove zgrade bit će smještene uredske prostorije, multimedijalna učionica i konferencijska dvorana. U okviru projekta unaprijedit će se institucionalni kapaciteti menadžmenta poduzetničkog inkubatora i Razvojne agencije Grada Slavenskog Broda za upravljanje poduzetničkim inkubatorom i pružanje podrške novim poduzetnicima (koji će se smjestiti u inkubator) i drugim malim i srednjim poduzetnicima Slavenskog Broda. Usluge koje će se nuditi poduzetnicima odnosit će se na pokretanje poslovanja, razvoj i izlazak na nova tržišta, razvoj upravljačkih vještina, strateško pozicioniranje, primjenu inovacija te prepoznavanje i korištenje razvojnih mogućnosti. Provedbu aktivnosti koordinirat će i nadzirati upravljački tim sastavljen od nositelja projekta i partnera. Provedba projekta omogućit će unapređivanje poslovne i poduzetničke klime u Slavanskom Brodu te doprinijeti razvoju novih poduzetnika, smanjivanju nezaposlenosti i razvoju Grada i Županije. Vrijednost projekta je 1.584.458,51 EUR; projekt će se provesti tijekom 18 mjeseci.	2.3.1
Dovršetak radova na uspostavi komunalne infrastrukture u Gospodarskoj zoni Bjeliš	Gospodarska zona Bjeliš predstavlja bitan čimbenik budućeg gospodarskog razvoja grada Slavenskog Broda. Površina zone iznosi 236.500 m ² . U narednom periodu planiran je dovršetak radova na izgradnji komunalne i prometne infrastrukture [opskrbljenost vodom i odvodnja, priključak električne energije i plina, telefonski priključak te pristupna cesta]. Nakon dovršetka svih radova slijedi parcelacija dijela površine [ostatak će biti parceliziran sukladno specifičnim zahtjevima investitora]. Poduzetnici će dobiti priliku da po povoljnim uvjetima kupe građevinsko zemljište u potpunosti opremljeno komunalnom i prometnom infrastrukturom. Uz poštivanje određenih preduvjeta, ponajprije uvjet zapošljavanja određenog broja ljudi s područja grada, investitorima će se dodijeliti povlastice, tj. oslobođenje od plaćanja komunalnih doprinosa, itd.	2.3.1

Kongresno-izložbeni centar	S obzirom da Grad Slavonski Brod ne raspolaže odgovarajućim kapacitetima za održavanje kongresa i sličnih skupova kao i za održavanje sajмова kongresno-izložbeni centar omogućit će razvoj poslovnog i kongresnog turizma. Građevina će omogućiti održavanje sljedećih događanja: kongresi, konferencije, simpoziji, poslovni sastanci, okrugli stolovi, marketing prezentacije proizvoda i usluga, press konferencije, domjenci, prijemi, kulturni i zabavni događaji, koncerti, festivali, kazališne predstave te razne sportske događaje. Kongresno-izložbeni centar bit će opremljen modernom tehničkom konferencijskom opremom kako bi udovoljavao svim zahtjevima suvremenog poslovnog svijeta.	2.3.1
Tehnološki park	Tehnološki park u Slavonskom Brodu za cilj ima ponudu različitih pogodnosti i usluga koje će pospješiti razvoj znanstveno-istraživačkih aktivnosti. Tehnološki park će funkcionirati kao inkubator unutar kojeg će se osigurati koncentracija znanja, visoke tehnologije, obrazovanja i povezanost sa stvarnim potrebama gospodarstva. Svrha tehnološkog parka je da podupire razvoj inovacija do razine poduzetničke primjene. Unutar tehnološkog parka omogućit će se povezivanje stručnjaka i poduzetnika s zajedničkim ciljevima, tj. komercijalizacija tehnološkog znanja i podizanje učinkovitosti na temelju primjene novih tehnologija.	2.3.1
Distribucijski centri	Kroz uspostavu riječnog prometa te povezivanje istog s cestovnom i željezničkom mrežom proizlazi potreba za formiranjem distribucijskih centara u Slavonskom Brodu. Distributeri obnašaju važnu funkciju u gospodarstvu jer smanjuju logističke troškove i povećavaju učinkovitost upravljanja zalihama. Distribucijski centri predstavljaju suvremeno sredstvo kojem se prihvaća, čuva, doraduje i priprema roba za daljnju distribuciju do kupca. Zbog strateške prometne povezanosti Slavenskog Broda u Hrvatskoj i južnoj Europi, Slavonski Brod je posebice primjeren za uspostavu distribucijskih centara.	2.3.2
Izgradnja pretovarnih terminala	Uspostavom pretovarnih terminala unutar Luke Brod grad Slavonski Brod postat će pretovarnim centrom regije. Područje luke obuhvatit će 800.000 četvornih metara. Pretovarni terminali (kontejnerski, univerzalni, kabasti) pospješit će obavljanje sljedećih djelatnosti: proizvodnja i prerada industrijskih i poljoprivrednih proizvoda, izgradnja silosa s pakirnicom, logistička servisna skladišta, terminal za petrokemijske proizvode, RO-LA terminal, utovar, istovar i prekrcaj tereta i dr. Sve djelatnosti koje će se obavljati unutar lučkog područja moraju udovoljavati visokim ekološkim standardima.	2.3.2

Logistička servisna skladišta	Skladišta za različite namjene bila bi visoko tehnološki opremljena. Sastojala bi se od visoko-regalnih skladišta, više utovarno-istovarnih rampi te pratećih prostora za upravljanje i nadzor. Uz objekt bi se nalazio i veliki broj manipulativnih rampi te parkirališnih mjesta. Skladišni prostor omogućavao bi odvojene skladišne zone za različite temperaturne režime. Ovakva skladišta, s obzirom na kvalitetnu geoprometnu lokaciju, mogla bi imati regionalni i međunarodni značaj. U neposrednoj blizini nalazi se riječna luka, željeznička pruga, cestovna mreža, tj. svi značajni prometni koridori. S obzirom da je u Luci Brod planirana izgradnja logističko-distributivnog centra za intermodalni prijevoz (kombinacija cestovnog, željezničkog i riječnog prijevoza) neophodno je imati i tehnološki opremljene skladišne kapacitete koji će moći opskrbljivati distributivne centre.	2.3.2
RO-LA terminal	RO-LA terminal predstavlja terminal za ukrcaj i iskrcaj kopnenih prijevoznih sredstava s kotačima (kamiona, prikolica, tegljača, i dr.) na vlakove predviđene posebno za tu namjenu. Prijevozna sredstva se ukrcavaju i iskrcavaju preko pretovarne rampe koja spaja kompoziciju vlaka s parkiralištem predviđenim za kamione i druga prijevozna sredstva. Razlog uvođenja ovog kombiniranog prijevoza je rasterećenje cesta i smanjenje uništavanja cestovnih prometnica, smanjenje zagađenja okoliša, funkcioniranje transporta u bilo koje vremensko razdoblje (nema ograničenja prometovanja) i dr.	2.3.2
Umrežavanje institucija za potporu poduzetništvu	Imajući na umu da smisljeno povezivanje gospodarstvenika može otvoriti mogućnost višeg stupnja finalizacije proizvoda, racionalizacije procesa i povećanja konkurentnosti a sve u korist svih dionika, umrežavanje institucija za potporu poduzetništvu može ostvariti sličan efekt. Zajedničkim djelovanjem potpornih institucija u skladu s opće prihvaćenim razvojnim ciljevima usmjerenim prema javnom dobru otvorit će se prilika za ostvarenjem sinergije, povećanjem učinkovitosti i dodane vrijednosti rada.	2.3.3
Povećanje savjetodavnih vještina i kompetencija poslovnih savjetnika	Poduzetničke potporne institucije pružaju usluge informiranja, savjetovanja i educiranja poduzetnika s ciljem poticanja razvoja poduzetništva, maloga gospodarstva i obrtništva. Zadaća tih institucija je podupirati razvoj maloga i srednjeg poduzetništva kroz osiguravanje kvalitetnog savjetovanja i pisanja projektnih prijedloga, kroz iznajmljivanje poslovnog prostora i pružanje poslovnih i drugih usluga u najkritičnijim fazama razvoja poduzeća, te je njihova zadaća sudjelovati u gospodarskom razvoju područja i smanjenju nezaposlenosti u regiji. Povezivanje znanosti i gospodarstva, izrada poslovnih planova i investicijskih studija samo su neke od aktivnosti potpornih institucija, koje pridonose kvalitetnom poslovnom planiranju i smanjivanju rizika. Jačanjem kapaciteta potpornih institucija s područja grada otvorit će se potencijali za unapređenje gospodarstva u Slavonskom Brodu. Aktivnosti usmjerene na jačanje potpornih institucija ponajprije su usmjerene na povećanje broja zaposlenih, te edukaciju istih u svrhu osiguranja kvalitetne usluge prema poduzetnicima.	2.3.3
Stvaranje preduvjeta za revitalizaciju Tvrđave Brod	Ovaj projekt podrazumijeva pripremu projektne dokumentacije i ishođenje svih dozvola potrebnih za pokretanje procesa obnove objekata unutar Tvrđave Brod i stavljanje istih u funkciju.	2.4.1

Hotel u Tvrđavi Brod	Grad Slavonski Brod ima veliki problem sa smještajnim kapacitetima jer nema hotela koji bi mogli primiti veći broj turista. Taj bi se problem mogao riješiti izgradnjom hotela u Tvrđavi Brod. S obzirom na kulturnu i povijesnu vrijednost cijele Tvrđave, nova zgrada hotela mora biti identična onoj kakva je nekada bila na tom mjestu, a radi se o objektu površine 2.400 četvornih metara. S obzirom na to da će se cijela zgrada graditi od temelja, postoji mogućnost izgradnje podruma (čime se ni na koji način ne bi utjecalo na vanjski izgled), te bi hotel imao podrum i tri etaže – prizemlje, kat i potkrovlje. Prema idejnom rješenju, hotel bi raspolagao s tridesetak soba i nekoliko apartmana (kat i potkrovlje); u prizemlju bi bili recepcija, bar, restoran, kuhinja, manje dvorane za sastanke i uredi, dok bi podrum mogao biti iskorišten kao skladišni prostor i mjesto za mali bazen, saunu, prostor za rekreaciju. Predviđena je klasifikacija hotela s najmanje 4 zvjezdice.	2.4.1
Izgradnja mostova za pristup Tvrđavi Brod	S ciljem iskorištavanja turističkih potencijala Tvrđave Brod u planu je izgradnja pješačkog mosta koji bi povezivao park Klasije i Tvrđavu. S tim bi se mostom značajno obogatila turistička ponuda budući da su takvi mostovi rijetkost te bi predstavljao veliku atrakciju za sve posjetitelje.	2.4.1
Centar obrtničkih trgovina	Tvrđava Brod najvažniji je spomenik grada i od nacionalne je važnosti. Jedan od prioriteta čimbenika za razvoj grada je upravo Tvrđava Brod. Rekonstrukcija ove vrijedne građevine i zalaganje za oživljavanje i očuvanje tradicionalnih obrta i trgovina prepoznato je kao dobitna kombinacija za stvaranje posebne ponude kontinentalnog turizma. Cilj projekta uređenja Centra obrtničkih trgovina je oživljenje i očuvanje tradicionalnih obrta, stvaranje mogućnosti za zapošljavanje, očuvanje tradicionalne arhitekture i kulture, privlačenje potencijalnih investitora te podizanje turističke atraktivnosti šireg područja.	2.4.1
Muzej prijevoznih sredstava (kopneni, vodeni, zračni prijevoz)	U prostoru Tvrđave moguće je planirati suvremeni muzej (sudjelovali bi Oldtimer Klub Slavonski Brod, Aero Klub Brod, Kajak Kanu Klub Marsonia, Klub podvodnih aktivnosti Marsonia). Cilj projekta je oživjeti prikaz starih prijevoznih sredstava na kopnu, zraku i vodi koja su se nekad koristila u gradu Slavonskom Brodu (uspostaviti trajno dostupan centar unutar vanjske površine Tvrđave i unutar tvrđavskih kazamata). Muzej bi mogao sadržavati multimedijalni prikaz ovih sredstava prijevoza, ali mogli bi uključiti i nekadašnju kajak kanu opremu, ronilačku opremu i općenito način života na rijeci Savi (stari povijesni brodovi, teglenice u obliku maketa (postoji Klub maketara i minijaturista Panonia Mirror). Muzej Brodskog Posavlja i Turistička zajednica bi mogle sudjelovati u stručnom osmišljavanju ovakvog načina predstavljanja dijela povijesti. Oldtimer Klub ima za ideju u tom prostoru izložiti oldtimer vozila svakih nekoliko mjeseci.	2.4.1

Muzej tamburice i dvorana za vježbanje unutar Tvrđave Brod	Postavljanjem "Prvog hrvatskog muzeja tambure" te uređenjem prostora namijenjenih za probe Brodskog tamburaškog orkestra, razne koncerte, seminare, priredbe i multi-medijalne programe u zgradi Mirnodobske barutane u Tvrđavi Brod, značajno će se obogatiti što turistička ponuda što kulturni i društveni sadržaj u gradu Slavonskom Brodu.	2.4.1
Uređenje kazamata u svrhu obogaćivanja programa živuće povijesti	U gradu Slavonskom Brodu djeluje niz tradicijskih obrta, među ostalom obrt za proizvodnju svile, kovačnica, glazbalarska radionica i dr.). Neki od navedenih obrta sastavni su dio programa "Živuće povijesti", te svoju djelatnost prikazuju organiziranim grupama turista unutar već uređenih kazamata. Kako ti obrti koji su dio povijesti grada Slavonskog Broda ne bi izumrli i kako bi se ti autohtoni zanati mogli iskoristiti za obogaćivanje turističke ponude grada, neophodno je tradicijske obrte na području grada poticati u svrhu generiranja originalnog turističkog doživljaja. Tvrđava Brod nudi brojne potencijale za eksploataciju u turističke i kulturne svrhe. U posljednje vrijeme resursi su bili uloženi za potrebe uređenja nekih od prostora unutar bivših kazamata u zapadnoj kurtini Tvrđave Brod. Uređenjem kazamata i njihova prenamjena u tradicijsku kuhinju, kušaonicu vina, tvrđavsku ljekarnu i kovačnicu značajno je pridonijela kvaliteti turističke ponude te prikazu oživljene povijesti za posjetitelje Tvrđave. Budući projekti predviđaju daljnje uređenje kazamata u Tvrđavi Brod a kako bi se drugi vrijedni stari zanati promovirali, oživjeli i poticali te u naposljetku kako bi se doprinijelo optimalnom iskorištenju turističkog potencijala Tvrđave Brod.	2.4.1
Muzej vojne krajine	Muzej vojne krajine planiran je za sjeverni dio kavalira te u sjevernom dijelu istočnog dijela kavalira. Nacrta za toranj postoje kao i nacrti za njegov satni mehanizam.	2.4.1
Eko-etno-wellness centar	Projekt predviđa uspostavu ponude autohtonih ekoloških wellness-sadržaja u prirodnom i s kulturnog aspekta vrijednom okruženju, te će obogatiti turističku ponudu grada Slavonskog Broda i zaokružiti ponudu Tvrđave Brod.	2.4.1
Unapređenje manifestacije "U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić" te njeno pretvaranje u manifestaciju nacionalnog značaja	Ovaj projekt cilja na upoznavanje učenika s bajkovitim stvaralaštvom najpoznatije hrvatske dječje spisateljice Ivane Brlić Mažuranić. Jedna od temeljnih misija projekta je nastojanje očuvati autohtone hrvatske vrijednosti od prirodnih resursa do kulturnih vrijednosti te povećati njihovu dostupnost hrvatskim učenicima. Ciljevi: Poticanje raznovrsnih pomoći u učenju, izvanškolskih aktivnosti i stvaranje ozračja koje školu čine zajednicom u kojoj se uči i u kojoj se grade bliski međuljudski odnosi. Nadalje se cilja na unapređenje branda grada Slavonskog Broda i vrednovanje nacionalne baštine Ivane Brlić Mažuranić.	2.4.2

<p>Svijet tehnike u svijetu bajki - organiziranje radionica za djecu iz grada ali iz posjetitelje izvan grada tokom Svijeta bajki Ivane Brlić Mažuranić</p>	<p>Svijet tehnike u svijetu bajki je projekt koji se bavi odgojem i obrazovanjem mladih u području novo-medijskih tehnologija, potičući edukaciju, kreativnost, prezentaciju i promociju na lokalnom i nacionalnom nivou putem web stranice, a koji se provodi u Zajednici tehničke kulture grada Slavenskog Broda. Potreba mladih je da se educiraju na teme kreativnog stvaralaštva iz područja novih medijskih kultura i digitalne umjetnosti koje nisu u dovoljnoj mjeri zastupljene u formalnom školskom sustavu. Koristeći vlastita brodska rješenja za objavljivanje sadržaja putem web-a radionice će okupiti djecu osnovnoškolske i srednjoškolske dobi (novinarska radionica, fotografske radionice, video radionica, internet radionica). Tijekom projekta realizirat će se predavanja i izložbe fotografija i novinarskih uradaka uz pomoć mladih volontera. Ono što bi ovaj projekt omogućio je suradnja svih zainteresiranih učenika putem interneta neovisno o voditeljima i školama iz zemlje i inozemstva. Prednost ovog projekta je mogućnost vidljivosti tokom cijele godine i prerastanje u Portal koji objavljuje sve važne informacije u svezi Ivane Brlić Mažuranić i time učenicima približiti dječje stvaralaštvo, a mladim kreativcima iz novinarstva, filma i omogućiti afirmaciju i stjecanje različitih vještina i sposobnosti.</p>	<p>2.4.2</p>
<p>Nacionalni kongres bajki</p>	<p>Ovaj projekt obuhvaća organizaciju znanstvenog skupa pisaca, skladatelja profesionalaca, debitanta i amatera u svrhu povećanja dodane vrijednosti obilježavanju tjedna Ivane Brlić Mažuranić. Isto tako će organizacijom natječaja u sklopu nacionalnog kongresa bajki modernim umjetničkim literarnim djelima iz različitih kategorija bit pružena adekvatna valorizacija. Provedbom ovog projekta poboljšat će se slika grada i njegova percepcija kao "Grad Bajki". Štoviše, nacionalni kongres bajki osim samih sudionika privući će u grad znanstvenike, umjetnike, studente, škole i ljubitelje bajki, basni i drugih oblika literature ovog žanra.</p>	<p>2.4.2</p>
<p>Susreti profesionalnih kazališta srednje i jugoistočne Europe</p>	<p>Cilj ove manifestacije je okupiti predstavnike kazališta iz zemalja srednje i jugoistočne Europe. Na taj način bi se nastavila i proširila prijeratna tradicija manifestacije „Susreti profesionalnih kazališta“, time bi grad Slavonski Brod postao kazališno-kulturno središte spomenute regije.</p>	<p>2.4.2</p>
<p>Unapređenje manifestacije „Brodsko glazbeno ljeto“ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja</p>	<p>Brodsko glazbeno ljeto je jedinstvena kulturna priredba u Slavanskom Brodu čiji je cilj predstaviti brodskoj publici klasičnu i suvremenu glazbenu umjetnost. Osnovana je 1990. godine i održava se redovito u ljetnim mjesecima na slijedećim mjestima: Kazališno-koncertna dvorana "Ivana Brlić Mažuranić", Crkva Presvetog Trojstva, Osnovna glazbena škola "Ivan Zajc" i Trg Ivane Brlić Mažuranić. Na programu Brodskog glazbenog ljeta nalaze se opere, operete, musical-i, baletne predstave, te koncerti orkestralne, komorne i solističke glazbe. Manifestacija nastoji zadovoljiti kulturne potrebe slušatelja svih uzrasta, a osobito onih mlađih kojima posvećuje posebnu pažnju.</p>	<p>2.4.2</p>

Unapređenje manifestacije BRODSKO KOLO	Brodsko kolo je smotra folklora koja se već više od 40 godina održava u Slavonskom Brodu. Osnovana je 1963. godine i najstarija je smotra folklora u Hrvatskoj. Brodsko kolo nizom raznovrsnih folklornih priredbi prezentira folklornu baštinu Brodskog Posavlja: od smotre izvornog folklora, smotre dječjeg folklora, smotre pučkog pjevanja crkvenih pjesama, smotre koreografiranoga folklora, smotre svirača na tamburi samici, mimohoda i nastupa KUD-ova do etnografskih izložbi i sl. Prateće priredbe su: smotre konjskih zaprega, natjecanja preponskog jahanja i dvoprega, vašar kolača, itd. Ova manifestacija doprinijela je promociji grada Slavonskog Broda i sastavni je dio kalendara događanja u Slavonskom Brodu. Kako bi Brodsko kolo ostvarilo daljnje unapređenje, potrebna su dodatna ulaganja u organizaciju - a ponajprije u promociju i medijsko praćenje, proširenje programa, itd.	2.4.2
Organizacija rekreacijsko-turističkih događaja na Savi	Izgradnja Centra za vodene aktivnosti omogućila bi profesionalcima i rekreativcima bavljenje određenim sportovima na vodi (veslanje, ronjenje, motonautički sport, škola plivanja i veslanja). Kajakaši bi mogli vršiti vožnju kajakom prilagođenim za turiste, te iznajmljivati plovila.	2.4.2
Proširenje Savskog sajma i Fišijade	S obzirom da se grad Slavonski Brod nalazi uz rijeku Savu od ključnog je značaja iskorištavanje potencijala koje nudi Sava za razvoj kulturne i turističke ponude, te za obogaćivanje društvenog života u Slavonskom Brodu. Savski sajam kombiniran s Fišijadom odlična je kombinacija koja uspijeva animirati i aktivirati ljude s jedne strane, s druge strane potpomože gospodarskom razvitku i promociji starih zanata i običaja. Štoviše, Fišijada se pokazala odličnim čimbenikom za privlačenje natjecatelja iz inozemstva. Upravo bi se taj međunarodni karakter Fišijade trebao u budućnosti proširiti pomoću korištenja različitih marketing alata.	2.4.2
Unapređenje manifestacije „Dani plesa – u čast Mii Čorak Slavenskoj“ te njeno pretvaranje u manifestaciju regionalnog značaja	Ova manifestacija uspostavljena 2004. godine, posvećena je najvećoj hrvatskoj balerini svih vremena Mii Čorak Slavenskoj, (rođena u Slavonskom Brodu 20. veljače 1916. - umrla u Los Angelesu 5. listopada 2002. godine). Njezino ime se nalazi u desetak baletnih rječnika i enciklopedija diljem svijeta, a priznanja za svoj rad dobivala je tijekom cijelog života, pa čak i u dubokoj starosti (poput medalje Nižinski koju prima u SAD-u 2002. g.). Organizatori manifestacije su Kazališno-koncertna dvorana , Ogranak Matice hrvatske Slavonski Brod i Hrvatsko društvo profesionalnih baletnih umjetnika.	2.4.2
Brodске orguljaške večeri	Brodске orguljaške večeri zamišljene su kao glazbeno scenska manifestacija i logičan nastavak netom završenog projekta obnove orgulja u crkvi Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu. Uvažavajući činjenicu da u našem gradu postoji jedinstveni, obnovljeni povijesni instrument (orgulje graditelja Ignacija Lechnera iz 1838. godine), kakvih u našoj regiji gotovo uopće nema (ili tek čekaju restauraciju), spomenuti projekt bi bio predstavljanje našeg instrumenta kao važnog dijela zavičajne i hrvatske baštine, te pokazati najširoj brodskoj i hrvatskoj javnosti glazbu svih stilova i žanrova uključujući različite lokacije (poput Franjevačkog samostana, crkve Gospe brze pomoći, Kazališno-koncertne dvorane „Ivana Brlić-Mažuranić“, Glazbene škole, Tvrdave Brod, starog gradskog kupališta, Trga Ivane Brlić Mažuranić...). Uz glazbena događanja moguća je organizacija stručnih seminara za studente orgulja iz Hrvatske, Slovenije, Mađarske, BiH i Srbije, likovne kolonije, kazališne predstave za djecu, prezentaciju	2.4.2

	najvažnijih proizvoda našega grada i županije (ponajprije gastronomskih) i prezentaciju istih uz prigodnu glazbu, te izvođenje različitih programa na otvorenim prostorima, kojima bismo zainteresirali brodsku javnost za cijeli program.	
Promotivna kampanja	Građani Republike Hrvatske Slavonski Brod često doživljavaju pod negativnim svjetlom ponajprije zbog zagađenja zraka uzrokovano radom rafinerije u susjednoj državi. Stoga je neophodno poboljšati sliku grada i njegov imidž na nacionalnoj i internacionalnoj razini. Pozicioniranje Grada kao vodeće gradsko turističko odredište panonske Hrvatske podrazumijeva provođenje aktivne i kontinuirane edukacije lokalne populacije o pozitivnim učincima turizma na gospodarski razvoj grada. Neke od edukativnih kampanja obuhvaćaju sljedeće teme: što valja poduzeti da bi se minimizirali negativni učinci turizma, odnosno što je njegova uloga u razvojnom procesu; kako stvoriti preduvjete za ubrzano osposobljavanje malih i srednjih privatnih poduzetnika zainteresiranih za investiranje u turistički sektor; kako voditi primjerenu i kontinuiranu brigu za zaštitu okoliša i kulturnih dobara grada; kako voditi primjerenu i kontinuiranu brigu za zaštitu okoliša i kulturnih dobara grada; kako povećati kvalitativnu razinu usluživanja i razinu osposobljenosti turističkih djelatnika; kako povećati menadžerska znanja i vještine; kako definirati jedinstvenu, turistički orijentiranu kulturnu politiku i mnoge druge.	2.4.3
Klasteri turističkog doživljaja	Ovaj projekt podrazumijeva povezivanje glavnih čimbenika za razvoj turizma (galerije, obrti, turistička zajednica, kazališno-koncertna dvorana, itd.) u klaster radi koordinacije i sinkronizacije djelovanja.	2.4.3
Stvaranje novih turističkih proizvoda	Na temelju „status quo“ analize turizma na području Slavanskog Broda, ovo područje je predisponirano za razvoj gradskog (kulturnog) turizma, izletničkog i tranzitnog turizma dok se, umrežavanjem s atrakcijama gravitacijskog područja, otvara mogućnost razvoja cijelog spektra turizma specijalnih interesa uglavnom zasnovanih na prirodnoj baštini i aktivnostima u prirodi. To su tržišne niše koje omogućavaju osmišljavanje i komercijalizaciju turističkih proizvoda namijenjenih različitim potrošačkim segmentima tijekom cijele godine. Neovisno o relativno bogatoj, diversificiranoj i tržišno vrlo iskoristivoj resursno-atrakcijskoj osnovi, turistički proizvodi Slavanskog Broda još uvijek nisu sustavno razvijeni, prezentirani niti tržišno komercijalizirani na odgovarajući način na domaćem i/ili međunarodnom turističkom tržištu. Komercijalizacijom određenih turističkih proizvoda i transformacijom istih u prepoznatljive suvenire grada Slavanskog Broda posjetiteljima bi se osigurao komfor/doživljaj, a turističkom sektoru ekonomska dobit.	2.4.3
Uređenje Kuće Brlić	Kuća Brlić je moderna neoklasicistička jednokatnica, podignuta 1885. na glavnom gradskom trgu, na mjestu obiteljske kuće izgorjele u velikom požaru 1882. Kuća je od kraja 2011. godine u vlasništvu Grada Slavanskog Broda. Predstoji potpuna obnova objekta i kompletnog inventara u kući, te otvorenje kuće za javnost kao izložbeno-muzejski prostor. Kuća Brlić će tako postati neizbježan i trajan čimbenik turističke ponude grada Slavanskog Broda.	2.4.4

Uređenje Ljetnikovca obitelji Brlić	Vila Brlićevac je izgrađena 1882. na obiteljskom vinogradarskom imanju. Stilski, ona je kombinacija tada modernog 'alpskog' stila i graničarskih stražarnica. Početkom 19. stoljeća pretvorena je u ljetnikovac okružen planski oblikovanim vrtom, danas tek djelomično očuvanim. Običi se može u manjim, najavljenim grupama, i to samo gornji kat gdje je tzv. lovačka ili turska soba, s verandom. Trenutno je vila u privatnom vlasništvu Ivaninih nasljednika koji je povremeno koriste, a o njemu vodi brigu i udruga „Brlićevac“. No u narednom periodu planiran je otkup vile od strane Grada Slavenskog Broda, te njeno uređenje i uvrštenje u turističku ponudu grada.	2.4.4
Tematski park Ivane Brlić Mažuranić	Stvaranje turističke ponude u svrhu promoviranja grada i privlačenja turista (posebice grupnih dolazaka turista iz tuzemstva i inozemstva) - obilježavanje ulica s turističkom signalizacijom i figurama iz bajki Ivane Brlić Mažuranić - uklj. obilazak Kuće Brlić i Brlićevca [navedena građevina bit će otkupljena od privatnog vlasnika u narednom periodu] i provedbu programa živuće povijesti (igrokaz).	2.4.4
Uređenje Spomen doma Dragutin Tadijanović	Dovršetak većine radova na uređenju Spomen doma Dragutina Tadijanovića u palači Horvat na broju 8 središnje Starčevićeve ulice, Spomen dom je spreman za posjete. Uz stalni postav, tri Tadijine sobe identično uređene kao na njegovoj zagrebačkoj adresi u Gajevoj 2, tu je i bogata knjižnica. Prošle su godine postavljene police s nekoliko tisuća knjiga, s posvetama Tadijinih prijatelja. Prostor je opremljen najsuvremenijom audio i video opremom, a u nedavno dovršenoj polivalentnoj dvorani održavat će se i književne večeri. Nakon smrti književnog velikana preseljena je ostavština Tadijanovića, tj. umjetničke slike, skulpture i razni umjetnički predmeti, nakit Jele Tadijanović, raritetni primjerci kompleta enciklopedija objavljenih u vrijeme NDH te sva izdanja samog Dragutina Tadijanovića (80-ak knjiga). Katalogizacija je u tijeku. Ulaganja u narednom periodu obuhvatit će zadnju fazu opremanja spomen doma.	2.4.4
Uređenje sportsko-rekreacijskog centra "Poloj"	Konačnim rješavanjem vlasništva nad sportsko-rekreacijskim centrom "Poloj" otvorit će se vrata za daljnja ulaganja u ovo gradsko kupalište te njegovo sustavno održavanje. S obzirom da je preduvjet bogate ponude sadržaja na Savi kvalitetna infrastruktura, Brođanima će napokon na raspolaganju stajati primjereno kupalište i mjesto za odmor u prirodi.	2.4.4
Kamp za tranzitnu i odmorišnu potražnju	Projekt obuhvaća uređenje kampa za tranzitnu i odmorišnu potražnju u zonama namijenjenim rekreaciji (tj. Poloj-Vijuš, Migalovci), te uspostavljanje kvalitetne infrastrukture za poslovne goste i regionalni MICE segment; proširenje ponude u sferi maloprodaje – paralelno s razvojem novih turističkih proizvoda namijenjenim specifičnim tržišnim nišama.	2.4.4
Uređenje biciklističkih staza na području grada	S obzirom na učestalu prometnu zagušenost grada posebice u ranim jutarnjim i poslijepodnevnim satima, nužno je promoviranje bicikla kao alternativno prijevozno sredstvo za stanovnike grada Slavenskog Broda. Grad Slavenski Brod se nalazi na atraktivnoj lokaciji uz Savu koja bi se mogla iskoristiti za uspostavu biciklističkog turizma. Uređenjem biciklističkih staza na području grada pruža se vrijedan doprinos kvaliteti života i sigurnosti stanovništva, te se obogaćuje turistička ponuda s obzirom da će se lokalne biciklističke staze nadovezati na postojeće staze na području županije.	2.4.4

Motodrom	Izgradnja motodroma prema svjetskim i europskim standardima radi organizacije utrka i natjecanja. Motodrom će biti svakodnevno u funkciji treninga, testiranja i za potrebe drugih manifestacija. Projekt generira vlastite prihode (zakup staze za vožnju, prodaja ulaznica, promidžbene usluge, itd.) tijekom gotovo cijele godine.	2.4.4
Izrada prometne studije grada Slavenskog Broda	Cilj izrade prometne studije je analiza trenutnog stanja prometa u gradu te pružanje prijedloga za novu organizaciju prometa koja će uvažavati prostor i potrebe građana, budući da je Slavonski Brod, kao i većina većih hrvatskih gradova, opterećen zastojsima u uličnom prometu, bukom, onečišćenim zrakom i nedostatkom mjesta za parkiranje. Prvo će biti potrebno provesti istraživanje s kojim će se obuhvatiti mjerenje gustoće prometa na svim gradskim raskrižjima kao i anketiranje vozača na gradskim prometnicima i prilazima Gradu. Temelj izrade prometne studije bit će važeći prostorni planovi (PUP i UPU) kao i postojeća i planirana prometna infrastruktura u gradu.	3.1.1
Rekonstrukcija Svačićeve ulice	Ulica Petra Svačića u Slavenskom Brodu jedna je od najprometnijih ulica u gradu. Otvaranjem više trgovačkih centara postala je i mjestom svakodnevnih gužvi i prevelikog priljeva vozila koje ne mogu regulirati niti semafori. Neki od prijedloga koji bi trajno riješili prometne probleme u Svačićevoj ulici su proširenje ceste za još dvije kolničke trake te izgradnja kružnog toka umjesto semafora na križanju s Gupčevom ulicom.	3.1.1
Izgradnja Istočne vezne ceste	Sadašnji istočni ulaz u grad Slavonski Brod odvija se Osječkom ulicom. Ova činjenica utječe na razinu prometne usluge na toj dionici prometnog sustava grada, te je Osječka ulica jedna od najfrekventnijih prometnica u gradu. Tu je ujedno i jedini ulaz u grad gdje može proći teret specijalnih dimenzija. Značajno ograničenje ovog rješenja je i prijelaz u razini preko dvokolosječne željezničke pruge od značaja za međunarodni promet M105 (Paneuropski Koridor X). Dnevni prosjek cestovnih vozila koji prelaze preko pruge je oko 15.000 a ujedno prosjek spuštanja brklje je oko 45 puta dnevno. Europske norme nalažu da takvi prijelazi trebaju biti riješeni nadvožnjakom ili podvožnjakom ako imaju dnevnu frekvenciju već od 10.000 vozila. U sklopu Istočne vezne ceste se planira izgradnja nadvožnjaka kojim bi se taj problem riješio. Istočna vezna cesta bi postala najznačajniji prometni koridor u prometnom sustavu grada Slavenskog Broda jer bi povezivala glavne gradske prometnice u smjeru istok-zapad, tj. Sjevernu veznu cestu, Srednju veznu cestu, Svačićevu ulicu (glavna gradska longitudinala). U neposrednoj blizini trase buduće Istočne vezne ceste trenutno su u izgradnji dva ključna objekta u planovima razvoja grada: najveća gradska gospodarska zona – Bjeliš (235.000m ²) i druga po veličini riječna luka u RH – Luka Brod (800.000m ²), kojima je kvalitetan cestovni pristup neophodan. Istočna vezna cesta bit će povezana sporednim cestama s oba objekta, kao i s budućim graničnim prijelazom prema Bosni i Hercegovini. Gradnja Istočne vezne ceste je projekt od vitalnog značenja, kako za grad Slavonski Brod tako i za njegovu okolicu. Na sadašnjem istočnom ulazu u grad zagušenje prometa je doseglo kritičan trenutak, a neizbježna automobilizacija, kao i sadašnje loše riješene prometnice prijeti totalnom kolapsu u automobilskom prometu grada.	3.1.1

Kružni tok (rotor) - Osječka - A. Hebrang	Osječka ulica zbog velikog priljeva automobila na putu prema gusto naseljenim gradskim površinama (uklj. Naselje Andrije Hebranga) te zbog željezničkog prijelaza često je okarakterizirana velikim gužvama - posebice u jutarnjim i poslijepodnevnim satima. Otežani prilaz Osječkoj ulici koja vodi do centra grada posebice imaju brojni stanovnici Naselja Andrije Hebranga (cca 7.000). Idealno rješenje za ovaj prometni problem kako bi se provele mjere sigurnosti za vozače i pješake je uspostava kružnog toka na križanju Osječke ulice i Naselja Andrije Hebranga.	3.1.1
Kružni tok (rotor) - Svačićeva - H. Lucića	Ulica Petra Svačića u Slavonskom Brodu jedna je od najprometnijih ulica u gradu. Osim što se Svačićevom ulicom učestalo koriste zaposlenici u Industrijskoj zoni Đuro Đaković, otvaranjem više trgovačkih centara Svačićeva ulica postala je mjestom svakodnevnih gužvi i prevelikog priljeva vozila koje ne mogu regulirati niti semafori. Posebice raskrižje u Svačićevoj ulici svakodnevno vozačima stvara probleme te je učestalo bilo mjesto prometnih nesreća. Uspostava kružnog toka riješila bi problem zagušenosti prometa na navedenoj lokaciji i unaprijedila sigurnost za vozače i pješake.	3.1.1
Kružni tok (rotor) – Vidrićeva – sv.-Antuna	Izgradnjom novog mosta preko Glogovice, kojim su spojila naselja Zrinski Frankopan i Ante Starčević, višestruko je povećan promet na križanju Vidrićeve i ulice sv. Antuna. Izgradnjom ovog kružnog toka povećala bi se sigurnost u prometu, te bi se osigurala bolja protočnost vozila.	3.1.1
Izgradnja podvožnjaka u Osječkoj ulici	Najveće ograničenje za nesmetano odvijanje prometa u Osječkoj ulici, jednoj od najfrekventnijih prometnica u gradu, je prijelaz u razini preko dvokolosječne željezničke pruge od značaja za međunarodni promet M105 (Paneuropski Koridor X). Dnevni prosjek cestovnih vozila koji prelaze preko pruge je oko 15.000; prosjek spuštanja brklje je oko 45 puta dnevno. Europske norme nalažu da takvi prijelazi trebaju biti riješeni nadvožnjakom ili podvožnjakom ako imaju dnevnu frekvenciju veću od 10.000 vozila. Izgradnjom podvožnjaka s pothodnikom za pješake i bicikliste konačno će se ukloniti najveće brodsko prometno „usko grlo“ i denivelirati prijelaz preko željezničke pruge Zagreb-Tovarnik.	3.1.1
Izgradnja industrijskog kolosijeka u Gospodarskoj zoni Bjeliš	Uspostava industrijskog kolosijeka unutar Gospodarske zone Bjeliš pospješit će svakodnevno poslovanje proizvodnih tvrtki unutar zone na način da će olakšati distribuciju sirovina, polugotovih i gotovih proizvoda pomoću direktne povezanosti pogona s željezničkom mrežom i zatim s riječnim i cestovnim prometom. Ova usluga povećat će privlačnost zone za domaće i inozemne investitore i pojednostavit će proizvodnju i izvoz/uvoz.	3.1.1
Povezivanje Poslovne zone Đuro Đaković i Sjeverne vezne ceste	Izgradnjom spojne ceste između Poslovne zone Đuro Đaković i Sjeverne vezne ceste grad će se osloboditi od ulaska svih teških kamiona koji idu prema zoni. Navedeno rasterećenje gradskih ulica će se primjetno osjetiti na lokalnom prometu budući da kamioni većinom ulaze u grad kroz Kumičićevu ulicu, jednu od prometnijih ulica u gradu te će se, također, omogućiti bolji i brži pristup Industrijskoj zoni Đuro Đaković.	3.1.1

Sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Slavanskog Broda - IPA projekt	Planirano poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture grada Slavanskog Broda i obližnjih naselja sastoji se od izgradnje, rekonstrukcije i sanacije vodoopskrbnog i kanalizacijskog sustava i izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za Slavanski Brod (izgradnja 7,2 km nove vodovodne mreže i dodatnog vodospremnika u Brodskom brdu; zamjena 1,8 km postojećih glavnih cjevovoda; rekonstrukcija 50 javnih čvorova; izgradnja 36 km novih kolektora, 8 crpnih stanica i 7 kišnih priljeva; sanacija 0,7 km postojećih glavnih kolektora). Ciljevi: Veća priključenost stanovništva na sustav javne vodoopskrbe i sustav odvodnje otpadnih voda; opskrba pitkom vodom za 4.300 novih potrošača; omogućivanje priključenja 9.950 stanovnika; povećanje životnog standarda i zdravstvenih uvjeta; doprinos zaštiti površinskih i podzemnih voda i cjelokupnog ekosustava; veći raspon usluga za lokalno poduzetništvo; veća atraktivnost regije za ulagače i posjetitelje; veća mogućnost zapošljavanja. Status: u provedbi. Iznos projekta: 29.652.030 EUR	3.1.2
Izgradnja vodoopskrbnih cjevovoda i precrpnih stanica za rješavanje kvalitetne vodoopskrbe u visinskim dijelovima Podvinja i Brodskog Vinogorja	Temeljni cilj ovog projekta jest postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na cijelom teritoriju grada Slavanskog Broda, što uključuje osiguranje kvalitetne vodoopskrbe i za građane visinskih dijelova grada, tj. glede kvalitete i kvantitete vodoopskrbe. Za razvoj grada Slavanskog Broda od strateške je važnosti povećanje stupnja opskrbljenosti stanovništva vodom iz javnih vodoopskrbnih sustava u skladu s europskim standardima.	3.1.2
Poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje kroz izgradnju i sanaciju cjevovoda u pojedinim dijelovima grada Slavanskog Broda	Temeljni cilj ovog projekta jest postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na cijelom teritoriju grada Slavanskog Broda, što uključuje osiguranje dovoljnih količina kvalitetne pitke vode za vodoopskrbu stanovništva, osiguranje potrebne količine vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene, zaštitu ljudi i materijalnih dobara od poplava i drugih oblika štetnoga djelovanja voda te postizanje i očuvanje dobrog stanja voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava; sve u skladu s nacionalnom Strategijom upravljanja vodama. Od važnosti za razvoj javne vodoopskrbe jest povećanje stupnja opskrbljenosti stanovništva vodom iz javnih vodoopskrbnih sustava u skladu s europskim standardima. Također je predviđeno intenziviranje aktivnosti na utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta i provedbi odgovarajućih zaštitnih mjera i mjera na sanaciji gubitaka iz distribucijskih vodoopskrbnih mreža.	3.1.2
Izgradnja kolektora i kanalizacijske mreže za Industrijsku zonu Đuro Đaković	Uspostavom adekvatne komunalne infrastrukture, izgradnjom kolektora za struju i kanalizacijske mreže za poduzeća koja djeluju unutar Industrijske zone Đuro Đaković značajno će se unaprijediti uvjeti poslovanja te uvjeti rada za 5.000 zaposlenih.	3.1.2
Distribucijski cjevovod Budainka - Veliko Polje	Ovaj projekt obuhvaća uspostavu plinovodne distribucijske mreže u naseljima Budainka i Veliko Polje posredstvom koje se plin dostavlja krajnjim kupcima. Cilj projekta je podizanje kvalitete života stanovnicima navedenih naselja.	3.1.2

Putnička riječna luka	Izgradnja putničke luke na rijeci Savi potrebna je za goste koji u Slavonski Brod dolaze kruzerima Savom i koji se trenutačno iskrcavaju na improviziranom nereprezentativnom pristaništu. Izgradnjom luke u mnogo čemu bi se popravila turistička i ekonomska slika Slavenskog Broda budući da su gosti s kruzera većinom imućniji građani Europske unije.	
Novi granični prijelaz za teretni promet	Planira se izgraditi dodatni granični prijelaz za teretni promet budući da kamioni s teretom dosta usporavaju promet na sadašnjem graničnom prijelazu, a još se veće gužve i zastoji očekuju kada Luka Brod profunkcionira punim kapacitetom. Prijelaz bi također predstavljao završetak buduće Istočne Vezne Ceste.	
Novi autobusni kolodvor	S obzirom da je postojeći Autobusni kolodvor u Slavonskom Brodu dotrajao te ne nudi adekvatnu opremu i infrastrukturu za ugodno putovanje, novi Autobusni kolodvor neophodan je kako bi se slika grada Slavenskog Broda unaprijedila i zadovoljili minimalni europski standardi.	
Zračna luka za sportski, cargo i putnički promet	Svrha zračne luke u Slavonskom Brodu je zadovoljenje potrebe zajednice za raspolaganjem odgovarajućom infrastrukturom koja omogućava siguran i redovit promet ljudi i roba zračnim putem te omogućava sportske aktivnosti u zraku. Uloga koju bi buduća proširena Zračna luka Slavonski Brod obnašala je povezivanje grada s ostalim dijelovima Hrvatske. S obzirom na povoljan geoprometni položaj grada Slavenskog Broda, tj. cestovni, željeznički i riječni promet, uspostava zračne luke za sportski, cargo i putnički promet donijela bi značajne koristi što poslovnom svijetu što fizičkim osobama. Zračni promet će nadopuniti sveukupni transportno logistički miks i ubuduće će zauzimati važnu ulogu podrške regiji u njenim nastojanjima na širenju vlastitih interesa na međunarodnom tržištu kroz uspostavu cargo logistike u slavonsko-brodskoj zračnoj luci. Stoga je zračna luka u Slavonskom Brodu od vitalnog ekonomskog i političkog značenja.	3.1.3
Dogradnja škola i izgradnja školske sportske dvorane Osnovne škole "Antun Mihanović", Mali Pariz - Slavonski Brod	Zbog nedostatka prostora i školske sportske dvorane djeca koja pohađaju ovu školu stavljena su u nepovoljan položaj u odnosu na druge škole s obzirom da ostaju zakinuti za važan dio školskog obrazovnog programa.	3.2.1
Dogradnja škola i izgradnja školske sportske dvorane Osnovne škole "Hugo Badalić", Jelas - Slavonski Brod	Zbog nedostatka prostora i školske sportske dvorane djeca koja pohađaju ovu školu stavljena su u nepovoljan položaj u odnosu na druge škole s obzirom da ostaju zakinuti za važan dio školskog obrazovnog programa.	3.2.1

Izgradnja Područne Osnovne škole „Blaž Tadijanović“ sa sportskom dvoranom	U planu je izgradnja nove školske zgrade i sportske dvorane u Podcrkavlju koju bi pohađalo oko dvjestotinjak učenika s područja općine Podcrkavlje. U područnoj školi odvijala bi se nastava za učenike od 1. – 8. razreda. Trenutno učenici s područja općine Podcrkavlje idu u OŠ "Blaž Tadijanović" u Podvinju, u kojoj zbog nekvalitetne prometne povezanosti pohađaju samo prvu smjenu.	3.2.1
Rekonstrukcija zgrade OŠ "Đuro Pilar" u Brodskom Vinogorju i gradnja školske sportske dvorane	U planu je temeljita rekonstrukcija i obnova obadrije školske zgrade kao i izgradnja školske dvorane u školi u Vinogorju. Starija zgrada izgrađena je 1930. godine; u potresu u 1964. godini jako je stradala, te je bila predviđena za rušenje. Do danas zgrada nije dobila uporabnu dozvolu. U toj zgradi danas se nalaze dvije učionice u kojima se izvodi nastava, jedna učionica koja je prilagođena za izvođenje nastave TZK, te mala kuhinja i trpezarija za objedovanje. U sklopu iste zgrade nalazi se i radionica za domara koja također nije primjerena namjeni. Noviji dio školske zgrade izgrađen je 1965. godine i od tada nikakvi značajniji zahvati nisu poduzeti. Škola nema školsku sportsku dvoranu i kao takva je jedna od rijetkih na Županiji. Učionice su bez kabineta, žbuka u istima je dotrajala.	3.2.1
Izgradnja nove zgrade gimnazije u Naselju A. Hebranga	Brodsko gimnazija "Matija Mesić" trenutno ima velikih prostornih problema, te je već odavno postala pretijesna za normalan rad jer se u njoj školuje 36 razreda s oko 1.200 učenika. Rješenje tog problema je izgradnja nove zgrade gimnazije koja bi primala 500-tinjak učenika. Uz zgradu gimnazije se planira i izgradnja odgovarajuće sportske dvorane. Lokacija gimnazije je planirana u stambenom Naselju Andrija Hebrang; za izgradnju iste Grad Slavonski Brod je ustupio zemljište veličine 50.000 kvadrata na kojem je planirana i izgradnja zgrade Veleučilišta u Slavanskom Brodu.	3.2.1
Zgrada Veleučilišta	Izgradnjom adekvatnog prostora za Veleučilište u Slavanskom Brodu ovoj visokoobrazovnoj instituciji napokon će se omogućiti rad u primjerenim radnim uvjetima, što obuhvaća održavanje predavanja sa zato predviđenom infrastrukturom na jednoj lokaciji. Na ovaj način će se povećati stupanj organiziranosti i središtenosti te kvaliteta studijskih programa. Imajući na umu plan proširenja studijske ponude te plan povećanja kapaciteta, ovaj projekt smatra se preduvjetom za daljnji razvoj visokoobrazovnog sektora u Slavanskom Brodu. U ciljanu skupinu ubrajaju se profesori, asistenti i studenti narednih generacija.	3.2.1
Studentski kampus	Realizacijom kampusa u Slavanskom Brodu i iznajmljivanjem smještajnih kapaciteta studentima na području grada po povlaštenim cijenama, lokalne institucije visokog obrazovanja postale bi značajno privlačnije za mlade diljem Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine. Posebnu korist od kampusa imali bi studenti s nadprosječnim uspjesima i studenti nižeg socijalnog statusa budući da bi isti imali prednost pri popunjavanju kapaciteta kampusa.	3.2.1
Izgradnja Centra za transfer znanja i tehnologija	Projekt izgradnje Centra za transfer znanja i tehnologija predviđa provedbu građevinskih radova na izgradnji Centra ukupne površine od 1.200 četvornih metara, uključujući amfiteatar s 250 mjesta, laboratorijskim i uredskim prostorima. Svrha ove građevine bit će pružanje potpore razvoju poslovnih procesa putem kontinuirane razvojno-	3.2.1

	istraživačke djelatnosti te povezivanje znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora.	
Izgradnja novih dječjih vrtića	Potreba za kapacitetima u vrtićima ima tendenciju rasta, te je planirana izgradnja manjih dječjih vrtića po perifernim mjesnim odborima kako bi se rasteretili vrtići u centru grada i poboljšali uvjeti za odgoj i obrazovanje .	3.2.1
Osnovna sportska škola	Svrha projekta je stvaranje prve Osnovne sportske škole u Hrvatskoj i središnjeg Sportskog centra za učenike osnovnih škola na području grada Slavenskog Broda čija realizacija bi uvrstila Slavonski Brod među jedan od prepoznatljivih gradova u Europi koji se na najsuvremeniji način znanstveno bavi sportom. Pored zdravstvene, kulturne i obrazovne važnosti ovog projekta, realizacija istog je nužan preduvjet za ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata.	3.2.1
Osiguravanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom u javnim građevinama i površinama	Mobilnost, pristupačnost, stanovanje i prijevoz osnovni su preduvjeti za uključivanje osoba s invaliditetom u socijalni, poslovni i kulturni život zajednice. S obzirom da su gradski čelnici svjesni da još uvijek ne postoje idealni uvjeti u Slavonskom Brodu za kvalitetno odvijanje svakodnevnog života osoba s invaliditetom, Grad je u prošlom razdoblju već uložio značajne resurse kako bi barem osnovne potrebe ove ciljne skupine bile zadovoljene. Kako bi napori usmjereni prema uključivanju osoba s invaliditetom u život zajednice bili što učinkovitiji od strane Povjerenstva za osobe s invaliditetom izrađena je Lokalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za period od 2008. do 2015. godine. Neki od projekata provedenih u skladu s navedenim dokumentnom su kako slijedi: Uvođenje semafora s zvučnom signalizacijom na svim frekventnim raskršćima, spuštene rubnjaci na dijelu pješačkih prijelaza, nabavka dizala za osobe s invaliditetom za potrebe pristupanja gradskim ustanovama, prilagođeni autobusi gradskog javnog prijevoza osobama s invaliditetom, itd.	3.2.2
Nastavak uređenja Centra mladih	U prvoj etapi je uređen prostor u kojem se mogu okupljati mladi Brođani („internet café“, uredi za udruge mladih, sanitarije...). Idući je korak uređenje dvorane koja će biti namijenjena za koncerte i veća okupljanja mladih.	3.2.2
Izgradnja socijalnih stanova i stanova za visokostručne kadrove	Izgradnja gradskih stanova radi davanja dodatnih motiva visokostručnim kadrovima da se nakon završetka fakulteta vrate u svoj grad te nastavak izgradnje stanova za obitelji slabijeg imovinskog stanja je predmet ovog projekta. Stanovi će biti niskoenergetskog standarda, te će imati povećani standard i komfor uz smanjene troškove održavanja i troškove za energiju, čak i do 50 posto. Konačan cilj je povećanje kvalitete života u Slavonskom Brodu za ove ciljane skupine.	3.2.2

Rekonstrukcija gradske tržnice	Gradska tržnica u Slavonskom Brodu je s površinom od 32.000 m ² među najvećima u Republici Hrvatskoj, ali je njen izgled neprimjeren današnjem vremenu i potrebama trgovaca. Budući da se veći dio tržnice nalazi na otvorenom dijelu ona postaje betonska "oranica", s brojnim lokvama i zbog najmanje kiše. S takvim stanjem nisu zadovoljni ni prodavači, ni kupci, a niti građani Slavonskog Broda koji su se, u velikom broju, zauzeli za obnovu tržnice koja predstavlja kultno mjesto grada. Tržnica u Brodu vapi za potpunom obnovom jer velika većina tržnice datira još iz šezdesetih godina. Gradu veličine Slavonskog Broda je potrebna moderna natkrivena tržnica s kojom će biti zadovoljni i zakupci i građani. Buduća tržnica će se graditi na mjestu dosadašnje, u samom centru grada.	3.2.2
E-Government	E-Government je koncept elektronske uprave. Smisao e-Governmenta nalazi se u proširivanju i otvaranju novih mogućnosti građanima kroz unapređenje učinkovitosti i funkcija gradske uprave. E-Government postavlja ljude u centar, otvara im mogućnosti za pristup informacijama, uporabu javnih usluga i utjecanje na političke odluke. Osim digitalizacije proces unapređenja rada gradske uprave obuhvaća i uvođenje ISO 9001-sustava.	3.2.2
Izgradnja zatvorenih bazena	Izgradnjom gradskih zatvorenih bazena grad Slavonski Brod prvi put u povijesti omogućit će građanima rekreativno plivanje tijekom cijele godine. Posebnu važnost ovaj objekt predstavlja, osim sportašima, djeci osnovnoškolskog uzrasta koji će pod sigurnim uvjetima i pod vodstvom stručnih osoba moći pohađati tečajeve plivanja. Početkom 2010. godine završena je izrada projektne dokumentacije, te su ishođene sve potrebne dozvole za početak gradnje gradskih zatvorenih bazena. Projekt je u izgradnji.	3.2.2
Uređenje Hrvatskog doma za kulturno-zabavne sadržaje	Kino dvorana unutar Hrvatskog doma dotrajala je, te ne posjeduje suvremenu tehnologiju kako bi stanovnicima grada Slavonskog Broda i okolice omogućila bogatiji društveni život. Kako ovaj vrijedni resurs ne bi bio neiskorišten, Grad Slavonski Brod u narodnom razdoblju planira rekonstrukciju i uređenje Hrvatskog doma u Mesićevoj ulici čime će se otvoriti mogućnost za uspostavu prostorija za kazalište i druge kulturno-zabavne sadržaje.	3.2.2
Izgradnja bolničke Poliklinike unutar kompleksa Opće bolnice Dr. Josip Benčević	Izgradnjom poliklinike sve ambulante će biti smještene na 5.700 kvadrata novog i suvremeno opremljenog prostora, te će time biti stvoreni primjereni uvjeti za specijalističko - konzilijarnu zdravstvenu zaštitu. Takav oblik usluge i specijalističke pretrage u danas neprimjerenim uvjetima, tijekom godine u brodskoj bolnici obavi 500.000 pacijenata. Izgradnjom poliklinike bolnica će svoje prostorne kapacitete povećati za jednu četvrtinu što će nemjerljivo olakšati posao medicinskom osoblju, ali i pacijentima omogućiti kvalitetniju uslugu.	3.2.2
Izgradnja crkve u Naselju „Andrija Hebrang“	Ovim se projektom planira izgradnja nove crkve u najvećem brodskom stambenom naselju. Prostor za novu crkvu predviđen je na zemljišnoj parceli veličine 1.500 kvadratnih metara (50x30 m) u produžetku sadašnje pješačke zone prema parkiralištu Ekonomsko-birotehničke škole.	3.2.2

Provedba mjera zaštite i spašavanja	Glavna zadaća Tehničke kulture jest priprema sudjelovanja udruga koji posjeduju potrebna znanja, vještine i psihofizičke sposobnosti te udruga s potrebnim kapacitetima u spašavanju života i imovine i otklanjanju posljedica izvanrednih događaja. Zajednica tehničke kulture dužna je pripremiti podloge za konkretizaciju oblika suradnje relevantnog potencijala tehničke kulture s DUZS te jedinicama lokalne i područne samouprave. Taj pristup znači uspostavljanje sustava u kojem će DUZS i jedinice lokalne i područne samouprave i financijski podupirati kapacitete udruga od interesa za zaštitu i spašavanje kako bi se njihova spremnost za potrebe djelovanja podigla do zahtijevane razine.	3.2.2
Informativna kampanja o potrebi očuvanja okoliša	Programom informiranja fizičkih i pravnih osoba o važnosti zaštite i očuvanja okoliša u okviru kampanje bit će informirani građani grada Slavonskog Broda o važnosti odlaganja i sortiranja otpada, o očuvanju prirodnih vodotokova te o mogućnostima recikliranja otpada. Time će se pružiti doprinos razvoju grada na temeljima primjene načela zaštite okoliša i održivog razvoja.	3.3.1
Informativna kampanja o obnovljivim izvorima energije	Programom informiranja fizičkih i pravnih osoba o važnosti primjene ekološki prihvatljivih tehnologija, u okviru kampanje bit će informirani građani grada Slavonskog Broda o važnosti uvođenja obnovljivih izvora energije za razvoj kvalitete života u gradu na temelju načela zaštite okoliša i održivog razvoja.	3.3.1
Provedba mjera i aktivnosti usmjerenih prema smanjenju rizika zagađenja zraka	Rafinerija nafte u Bosanskom Brodu uzrokuje velika onečišćenja zraka u Slavonskom Brodu, te se po svim pokazateljima grad nalazi u trećoj kategoriji po kakvoći zraka. Do onečišćenja zraka dolazi jer rafinerija u Bosanskom Brodu još uvijek nema ekološku dozvolu i njena modernizacija nije provedena. U Slavonskom Brodu postoji mjerna stanica koja prati koncentracije onečišćujućih tvari u zraku, no potrebno je da se njoj dodaju aparati koji će mjeriti i spojeve koje sad ne mjeri, poput najvećih otrova koji se dobivaju u preradi nafte, primjerice benzena. Ovaj projekt podrazumijeva provođenje građanskih inicijativa, diplomatskih pregovora i drugih aktivnosti kako bi se negativni učinci za održiv razvoj grada Slavonskog Broda minimalizirali.	3.3.1
Projekti veće energetske učinkovitosti	Ovim će se projektom poticati ugradnja ekološki prihvatljive i energetske učinkovite tehnologije, te se njegovom primjenom očekuju značajni pomaci u provedbi mjera energetske učinkovitosti na lokalnoj razini. Uobičajene mjere za energetske učinkovitost su izolacija potkrovlja, zidova i podova, dvostruka ili trostruka prozorska stakla, zaštita prozora i vrata od propuha, uvođenje modernih plinskih kotlova, dobra izolacija bojlera i cijevi, štedne žarulje i štedljivi kućanski aparati. Krajnji cilj ovog projekta je umrežavanje različitih dionika na temu energetske učinkovitosti i konačno upoznavanje šire javnosti u gradu s prednostima i potencijalom štednje energije.	3.3.2

Niskoenergetski standard u gradnji i adaptaciji građevinskih objekata	Ovaj projekt obuhvaća energetske učinkovitu gradnju i sanaciju zgrada u vlasništvu Grada Slavenskog Broda, uz održive modele gradnje te korištenje obnovljivih izvora energije. Sve će se zgrade graditi na principu „niskoenergetskih objekata“. Niskoenergetski standard građevine, prema prihvaćenoj stručnoj definiciji, zahtijeva energetske potrošnju za zagrijavanje prostora od 40 kWh/m ² godišnje (ekvivalent potrošnje od oko tri litre loživog ulja). Cilj projekta su zgrade s gotovo nultom potrošnjom energije (zgrade s vrlo velikom energijskom učinkovitošću zahtijevaju vrlo malu količinu energije koju dobivaju većim dijelom iz obnovljivih izvora). Projektom će se također postići povećanje učinkovitosti korištenja energije, promocija i korištenje obnovljivih izvora energije, smanjenje utjecaja na okoliš smanjenjem emisija CO ₂ te povećanje sigurnosti opskrbe energijom.	3.3.2
Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije	Ovaj projekt cilja na implementaciju instrumenata za poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. Ciljana skupina obuhvaća osim javnih tijela građane i poslovne subjekte. Potrebe za energijom rastu i trenutno Hrvatska pokriva samo 48% iz vlastitih izvora (nafta, zemni plin, drvo i vodena energija). Obzirom na klimatske uvjete i poljoprivredu, postoje znatni energetske potencijali za iskorištavanje sunčeve energije, vjetrova i biomase. Projekt predviđa poticanje nabavke odgovarajuće opreme i savjetovanje pri njezinoj implementaciji i korištenju.	3.3.2
Kogeneracijsko postrojenje na biomasu	Projekt kogeneracijskog postrojenja loženo biomasom ĐĐ - Eniteh 500 ima zadatak da obnaša funkciju proto-tipa te da potiče ulaganja u korištenje obnovljivih izvora energije u postrojenjima, javnim zgradama i kućanstvima; kogeneracija je postupak istovremene proizvodnje električne i korisne toplinske energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija koristi otpadnu toplinu koja nastaje uobičajenom proizvodnjom električne energije u termoenergetskim postrojenjima te se najčešće koristi za grijanje građevina ili čak cijelih naselja te u drugim proizvodnim procesima - kao gorivo se koristi biomasa); grijanje i hlađenje većih komunalnih objekata i objekata javne namjene u nadležnosti lokalne samouprave (škole, sportske dvorane, bolnice, domovi, bazeni, industrijske zone i sl.); prodaja električne energije operatoru tržišta po subvencioniranim cijenama; dodatni izvor novca za rješavanje socijalnih/komunalnih potreba lokalne zajednice; kontrola nad energetske situacijom u svim zgradama u vlasništvu lokalne zajednice; omogućavanje grijanja po povoljnijim cijenama; smanjenje emisije ispušnih plinova; stvaranje energetske učinkovite i osviještene lokalne zajednice na primjer ostalim lokalnim zajednicama u RH; omogućavanje zapošljavanja u dijelu proizvodnje i dobave biomase te u dijelu rada i održavanja postrojenja; zadržavanje mladih i sprječavanje daljnje depopulacije; visoka profitabilnost postrojenja, u kombinaciji s povoljnijim izvorima financiranja može biti izvor novca za rješavanje socijalnih/komunalnih potreba lokalne zajednice (procjena iznosa projekta: 20 mio. kn).	3.3.2
Izgradnja tvornice za bio-etanol	Bio-etanol se smatra gorivom budućnosti a njegova proizvodnja bazira na eksploataciji žitarica. Tvornica opremljena najsuvremenijom tehnologijom direktno će zaposliti više desetaka osoba, a indirektno više stotina osoba jer je za očekivati da će ovaj projekt potaknuti porast poljoprivredne proizvodnje. Upravo na toj činjenici	3.3.2

	bazira sekundarna korist jer će se kao sirovina koristiti velike količine žitarice nastale u domaćoj proizvodnji.	
Izgradnja termoelektrane na plin	Projektom se planira izgradnja snažne plinske termoelektrane snage 560 MW na području Lučke uprave Slavonski Brod. Pri proizvodnji električne energije toplina će se koristiti i za proizvodnju bioetanola u dodatnom pogonu koji će biti sagrađen uz elektranu.	3.3.2
Iskorištavanje geotermalne energije u različite svrhe	Razvoj znanosti omogućio je korištenje geotermalne energije u različite svrhe. Geotermalna energija predstavlja obnovljivi izvor energije i ekološki je prihvatljiv oblik generiranja energije. Iskorištavanje geotermalne energije usmjereno je prema procesu dobivanja električne energije te grijanju kućanstava i industrijskih postrojenja. Jedan od najzanimljivijih oblika iskorištavanja geotermalne energije je proizvodnja električne energije. Tu se koriste vruća voda i para iz zemlje za pokretanje generatora, pa prema tome nema spaljivanja fosilnih goriva i kao rezultat toga nema niti štetnih emisija plinova u atmosferu. Dodatna prednost je u tome što se takve elektrane mogu implementirati u najrazličitijim okruženjima. Drugi zanimljivi oblik iskorištavanja geotermalne energije je grijanje. Pomoću ovih inovativnih geotermalnih sustava griju se kućanstva u preko 20 država širom svijeta. Osim ekološke prihvatljivosti prednost korištenja geotermalnih izvora su ostvarenje neovisnosti od tradicionalnih energenata te ekonomska prihvatljivost budući da će se energija generirana geotermalnom energijom građanima moći ustupiti po povoljnijoj cijeni. Prema preliminarnim istraživanjima područje grada Slavenskog Broda posjeduje velike zalihe geotermalne energije, te postoji interes za ulaganjem velikih svjetskih poduzeća u takvo postrojenje u Slavenskom Brodu.	3.3.2
Preuređenje javnih i privatnih objekata na grijanje putem obnovljivih izvora energije	Imajući na umu ograničenost energetske resursa, njihov negativan utjecaj na okoliš i skupocjenost, u svijetu je prepoznata potreba za korištenjem obnovljivih izvora energije za razvoj zajednice i očuvanje prirode. U Republici Hrvatskoj taj trend je također očigledan; međutim institucije, poduzeća i stanovnici još uvijek nisu primijenili ove alternativne izvore energije u svojim poslovnim prostorima, pogonima, kućanstvima i dr. Uvođenje alternativnih izvora energije za grijanje gradskih objekata dalo bi pozitivnu poruku stanovnicima Grada Slavenskog Broda, otklonilo bi bojazni i skepsu, te poticalo građane da i sami uvedu jedan takav inovativni sistem u svojim kućama, pogonima, itd. Jedan oblik korištenja obnovljivih izvora energije je primjena solarne energije: energija sunca je stalna, ekološki je čista i besplatna; troškovi ugradnje sistema su mali u odnosu na vijek eksploatacije i samo se jednom plaćaju kod ugradnje sistema, tj. energija sunca štedi druge energente koje plaćate. Prednost solarnog grijanja u odnosu na druge načine grijanja je u njegovoj ekološkoj prihvatljivosti, a također i u njegovoj autonomnosti (primjenjivo je i tamo gdje nema komunalne infrastrukture).	3.3.2

Ekološka javna rasvjeta	Javna rasvjeta na napajanje solarnom energijom ili drugim obnovljivim izvorom energije pokazala se kao vrlo isplativo, ekonomično i trajno rješenje u mnogim situacijama gdje je dovođenje elektronske mreže preskupo ili je teren nezahvalan za postavljanje kabela ili elektrifikacijskih stupova. Također princip osvjtljavanja prometnica (od autoputa do lokalnih cesta), parkirališta, autobusnih čekaonica, šetnica, parkova i drugih javnih površina predstavljaju područja na kojima je moguće postavljanje sustava solarne javne rasvjete. Gledano s ekonomske strane instalacija klasične ulične rasvjete, tamo gdje nema elektroenergetske mreže u blizini, povisuje drastično cijenu zbog kopanja, pre-asfaltiranja, duljine kablova i dalekovoda. Instalacija ulične rasvjete nema takvih problema zato jer je jednostavna i brza. Posebna proizvodna tehnika čini ga sigurnim od vandalskih činova, pokušaja krađe i atmosferskih prilika kao što su jaki udari vjetra, tuča, itd. Posebice s ekološkog aspekta, javna rasvjeta na bazi obnovljivih izvora energije predstavlja održivo, ekonomično i dugoročno rješenje za rasvjetu brodskih ulica.	3.3.2
Pretovarna stanica otpada	Ovim važnim projektom Grad Slavonski Brod će riješiti problem otpada i početi u vlastitoj režiji reciklirati otpad. U prvoj fazi se planira nabavka kontejnera za selekciju otpada te njihovo zbrinjavanje u stanici za sakupljanje otpada. Nakon što je iz komunalnog otpada (koje je nastalo u kućanstvu ili industriji) izdvojena korisna sirovina otpad će ići u centar za gospodarenje otpadom.	3.3.3
Postrojenje za pred- obradu otpada	Mehaničko biološka obrada otpada (MBO) prihvatljiv je način obrade komunalnog otpada prije njegovog trajnog odlaganja, koji ujedno značajno reducira utjecaj trajnog odlagališta na okolinu. Obrada otpada u postrojenju za predobradu otpada započinje biološkom razgradnjom (stabilizacijom) uz gubitak vode, a mehaničkom obradom se razdvaja gorivi od biorazgradivog dijela obrađenog otpada. Biorazgradivi dio odlaže se na bioreaktorsko odlagalište i priprema za proizvodnju bioplina. Na taj se način znatno smanjuje nekontrolirana razgradnja i emisija stakleničkih plinova, što se dešava na odlagalištima gdje se odložio neobrađeni otpad, a znatno se smanjuje volumen otpada, odnosno površina koja je potrebna za njegovo odlaganje. Provedbom ovog projekta grad Slavonski Brod postat će primjerom ekološke osviještenosti, te će se slika o gradu na regionalnoj i nacionalnoj razini značajno unaprijediti.	3.3.3
Sanacija odlagališta Vijuš	Na Vijušu godišnje završi oko 30.000 tona otpada s područja grada Slavenskog Broda koji se deponira u kasete na dubini četiri metra ispod zemlje nakon čega se stavlja pokrovni sloj. Uspostavom Županijskog centra za gospodarenje otpadom otpad se više neće zakopavati ispod zemlje nego će se obrađivati u navedenom centru. Grad Slavonski Brod zaključio je Ugovor o sufinanciranju sanacije deponije „Vijuš-jug“ s Fondom za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u omjeru 50:50 posto, te je ishoda potvrda glavnog projekta za navedeni zahvat u prostoru.	3.3.3

DODATAK III:

OBRAZAC ZA PRIJAVU PROJEKTNIH PRIJEDLOGA

1. NAZIV PROJEKTA (*upisati puni naziv projekta*)

2. PODNOSITELJ PRIJAVE / PREDLAGAČ PROJEKTA

Upisati naziv podnositelja

Adresa

Telefon, e-mail, faks

Ime i prezime nadležne osobe, funkcija

3. OPIS PROJEKTA

3.1. Svrha projekta

Opisati koji je smisao projekta? Zašto je pokrenut projekt?

3.2. Ciljevi projekta

Opisati što se želi projektom postići? Koji su konkretni koraci da se postigne svrha projekta?

4. U KOJOJ JE FAZI PREDLOŽENI PROJEKT

- u tijeku
- pripremljen u potpunosti za provedbu ali nije počeo
- u tijeku je priprema
- u fazi projektne ideje

5. KOJI JE UKUPAN PRORAČUN PROJEKTA (*procjena*)

6. PROVEDBENA ORGANIZACIJA (NOSITELJ PROJEKTA) I PARTNERI

Ime provedbene organizacije (nositelja projekta)

Ime partnerske organizacije

7. OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE VEZANE UZ PROJEKT

MJESTO I DATUM

POTPIS I FUNKCIJA OD PREDLAGAČA